

Revista ECONOMICA

SILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**ROMÂNIA — prezență activă
în dezbaterile marilor probleme
ale lumii contemporane**

**COOPERAREA
INTERUZINALĂ
ȘI
CREȘTEREA
EFICIENȚEI
ECONOMICE**

FAȚĂ DE IDEILE ȘI ORIENTĂRILE
CUPRINSE ÎN EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
LA ȘEDINȚA ACTIVULUI CENTRAL DE PARTID ȘI DE STAT,
HOTĂRÎRE FERMĂ DE A ÎNFĂPTUI NEABĂTUT
POLITICA INTERNĂ ȘI EXTERNĂ A PARTIDULUI

„Ideile socialismului, ale independenței și progresului se afirmă cu tot mai multă putere, în ciuda greutăților, a încercărilor și a forțelor retrograde de a ține în loc mersul istoriei. De aceea, noi rămânem încredințați că putem înfronți cu deplină încredere viitorul. Popoarele, adevăratele creatoare ale istoriei, dispun de forța și capacitatea de a învinge orice greutate și obstacole și de a transforma pe planeta noastră o lume mai bună și mai dreaptă, o lume a păcii și colaborării.”

NICOLAE CEAUȘESCU

CONTRIBUȚII REMARCABILE LA DEZVOLTAREA GÎNDIRII REVOLUȚIONARE, UNIVERSALE

DIN TOTDEAUNA, gîndirea românească progresistă s-a constituit ca o gîndire generoasă, militînd pentru progresul și propășirea națiunii, pentru apărarea și sporirea valorilor supreme ale umanității. Sînt finalități firești pentru un popor greu încercat de vicisitudini ale istoriei, de împilări ale marilor puteri ale timpului, pentru un popor a cărui existență milenară a fost continuu înobilată de blazonul muncii și demnității, aducîndu-și aportul său la dezvoltarea civilizației umane. Niciodată însă aceste finalități nu au apărut mai relevante ca în acești ani. Este perioada în care viața politică românească, întreaga dezvoltare economico-socială a țării, caracterizate de o amplă efervescentă creatoare, sînt fertilizate și dinamizate de personalitatea de strălucit teoretician și conducător politic, de patriot inflăcărat, de revoluționar și internaționalist consecvent, de umanist de frunte a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, președintele României.

Ne-o dovedește, odată mai mult, ampla expunere a secretarului general al partidului ținută săptămîna trecută la ședința activului central de partid și de stat, practic în fața țării întregi. Glasul cel mai autorizat al națiunii, al tovarășului **Nicolae Ceaușescu** s-a identificat pe deplin, și cu acest prilej, cu cel al unui popor cu nobile năzuințe, cu înfăptuiri istorice de dreptate națională și socială, izvorîte din eforturi și dăruire de țară, aspirînd astăzi la realizarea destinului său comunist într-o lume a progresului și dreptății pentru toate statele.

Prin semnificațiile sale, această cuvîntare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, avînd ca obiectiv analiza situației internaționale, a căilor de soluționare a problemelor cu care este confruntată omenirea, activitatea consecventă a României închinată păcii și colaborării între națiuni, dă expresie unor **trăsături de bază** ale politicii partidului și statului nostru. Înscriindu-se în cadrul unui larg și fertil dialog al partidului, al secretarului său general cu poporul, în practica profund democratică a Conducerii de a prezenta și analiza periodic, în fața activului de partid și de stat, în fața comunistilor, în fața tuturor oamenilor muncii, probleme interne și internaționale, orientînd întregul nostru popor în înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare și progres ale țării, expunerea pune în relief **largul democratism al vieții noastre economico-sociale**, faptul că politica partidului reprezintă înseși opțiunile și aspirațiile celor ce muncesc.

Purtînd pecetea personalității tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, a capacității sale de a pătrunde sensul adînc al realităților lumii de azi, cuvîntarea constituie un îndrumar prețios în analiza și judecarea fenomenelor, proceselor și tendințelor ce se manifestă în prezent pe plan mondial. Schimbările petrecute în lumea contemporană confirmă din plin și permit dezvoltarea creatoare a analizelor cuprinse în Raportul la Congresul al XI-lea al partidului și în Raportul la Conferința Națională din decembrie anul trecut, documente care împreună cu recenta cuvîntare constituie un tot unitar. Se relevă astfel, într-o viziune mai complexă, unele tendințe și fenomene, degajîndu-se noi sensuri și

semnificații ale realităților, noi determinări ale lor, direcții de acțiune, ceea ce pune în lumină **constanța caracterului creator, novator, al politicii partidului**, îmbogățind cu însemnate contribuții teoria revoluționară, gîndirea universală și practica. Relevînd nu numai o analiză ca atare a situației internaționale, ci punînd în relief direcții de acțiune, concluzii cu valabilitate practică, această amplă cuvîntare evidențiază, totodată, **caracterul concret, activ, angajat al politicii interne și internaționale a partidului, a României socialiste**. Expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** se înscrie astfel ca un **document programatic de o excepțională valoare teoretică și practică** pentru înțelegerea principalelor fenomene și tendințe ale vieții internaționale, pentru sporirea aportului României la cauza progresului și păcii în lume. Ea constituie un puternic și activ factor de stimulare a tuturor inițiativelor consacrate edificării pe planeta noastră a unei lumi mai bune și mai drepte, consacrate progresului general uman.

CA UN ELEMENT DEFINITIV este de remarcat **abordarea de fond în expunere a celor mai importante probleme ale actualității internaționale**. Analiza întreprinsă de secretarul general al partidului reliefează ascuțirea contradicțiilor pe plan mondial, a confruntării dintre vechea politică de dominație și o politică promovînd egalitatea între state. În acest context sînt evidențiate tendințele principale în politica de dominație și reîmpărțire a zonelor de influență, tendințe care s-au intensificat în ultima vreme, sesizîndu-se că acestora li se opun, tot mai puternic, „o politică nouă, de colaborare între state, pe baza deplinei egalități în drepturi, a principiilor independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — singura care poate asigura o evoluție democratică a vieții politice mondiale, raporturi de prietenie și colaborare între toate națiunile, întărirea securității și păcii generale“. Apelul secretarului general al partidului nostru ca forțele progresiste, revoluționare, țările socialiste să sprijine această politică, „să facă totul pentru impunerea și generalizarea ei pe scară mondială“ găsește un larg ecou în conștiința opiniei publice.

Economia mondială este analizată în cadrul expunerii într-o viziune revoluționară, sistemică și unitară, subliniindu-se necesitatea dezvoltării independente într-o lume a interdependențelor, puternica interdependență dintre statele lumii. În această lumină secretarul general al partidului afirmă necesitatea, tratează pe larg **componentele noii politici de egalitate între state**, trăsăturile și profunde semnificații ale acestora. Într-o lume extrem de diversă, în care conviețuiesc state cu orînduiri sociale diferite, cu nivele de dezvoltare diferite înfăptuirea noii politici presupune **promovarea intensă a colaborării economice internaționale**, lărgirea colaborării și cooperării, desfășurate reciproc avantajos, între toate țările. Participarea activă la diviziunea mondială a muncii este apreciată astfel ca o contribuție la promovarea politicii de destindere și pace în întreaga lume, tendințele de izolare economică soldîndu-se cu influențe negative

asupra dezvoltării economico-sociale, a colaborării internaționale și în ultimă instanță asupra climatului de încredere și desindere ce trebuie cultivat în lumea de astăzi.

În analiza procesului colaborării și cooperării internaționale secretarul general al partidului relevă importanța raporturilor României cu țările socialiste, fără nici o excepție, faptul că aceste raporturi „se completează într-un ansamblu unitar”. La baza acestuia se află politica noastră principială, fermă și consecventă de contribuție activă la întărirea unității și solidarității tuturor statelor socialiste, la creșterea forței și influenței socialismului în lume. Partidul și statul nostru apreciază cu consecvență locul și rolul însemnat al țărilor în curs de dezvoltare în procesul colaborării economice internaționale, importanța colaborării și cooperării României socialiste cu aceste țări, pe o bază avantajoasă pentru ambele părți. Secretarul general al partidului pune în lumină, totodată, însemnătatea relațiilor cu statele nealiniate, cele mai multe țări în curs de dezvoltare, cerința largirii colaborării României cu statele capitaliste dezvoltate, acestea continuând să aibă un rol însemnat în economia mondială.

Lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, dezvoltarea unor relații economice bazate pe respectarea independenței și a suveranității naționale, pe principii de egalitate și echitate se relevă ca procese de o importanță deosebită pentru promovarea noii politici. În acest cadru este subliniat imperativul asigurării neîngrădite a accesului țărilor în curs de dezvoltare la știință și tehnologia modernă, la marile cuceriri ale civilizației contemporane. El se constituie ca un factor de accelerare a progresului economico-social al tuturor țărilor rămase în urmă, pentru diminuarea cât mai rapidă a marilor decalaje existente în nivelul de dezvoltare al statelor. În cuvîntare se pune în lumină **puternicul sens revoluționar al eliminării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice și politice în lume**, al democratizării relațiilor dintre state — procese care reprezintă „o continuare nemijlocită a luptei împotriva imperialismului și colonialismului”. În această direcție se degajă necesitatea unirii într-un tot unitar a mișcării revoluționare cu lupta pentru lichidarea subdezvoltării, pentru făurirea noii ordini economice și politice internaționale, **luptă pe care țările socialiste, partidele comuniste și muncitorești, mișcarea revoluționară, toate forțele progresiste, democratice trebuie să o sprijine activ, aceasta aflîndu-se în deplină concordanță cu principiile solidarității, internaționalismului.**

Între componentele noii politici de cooperare și egalitate între state se înscrie cerința colaborării tuturor statelor în scopul **depășirii unor mari probleme** cu care se confruntă, practic, într-o măsură mai mică sau mai mare, sub o formă sau alta, toate țările lumii: criza de materii prime, energie, monetară, financiară etc. Aceste fenomene au cauze adînci în politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă, în raporturile economice de inegalitate și inechitate dintre state, au cauze adînci în economia capitalistă, în așa-zisul model al societății capitaliste „de consum”, care nu a rezolvat dezechilibrele și disrepanțele acestei orînduiri ci a generat utilizarea irațională, risipirea resurselor. Ele însă pot și trebuie să fie atenuate prin preocupări intense, prin reglementări echitabile, solicitînd în elaborarea și aplicarea lor eforturile întregii comunități a națiunilor lumii.

Sesizînd cerințe vitale pentru progresul fiecărei țări și totodată al omenirii în general — largirea cooperării și colaborării internaționale, asigurarea securității internaționale și înfăptuirea dezarmării, lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini de dreptate și echitate în relațiile dintre state, prin glasul președin-

telui țării România a avansat propunerea organizării unei sesiuni speciale a O.N.U. consacrate problemelor noii ordini economice internaționale, ținînd seama de aria cuprinzătoare de interese pe care o concentrează fenomenele economice complexe cu care se confruntă statele lumii și care „nu pot fi soluționate în mod parțial, ci în contextul dezvoltării economico-sociale generale, a tuturor țărilor, a întregii umanități”.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu prezintă o analiză de excepțională importanță a problemelor dezvoltării mișcării comuniste și muncitorești internaționale, elaborării independente a politicii de către fiecare partid revoluționar, pe baza aplicării creatoare, dinamice, dincolo de orice șabloane și scheme artificiale, a teoriei revoluționare a clasei muncitoare. „**Trebuie să înțelegem, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, că transformarea socialistă nu se poate face decît ținînd seama de realități, nu de șabloane.**” În acest context sînt analizate problemele perfecționării continue a relațiilor și întăririi unității dintre partidele comuniste, largirii colaborării cu celelalte forțe progresiste, democratice. Expunerea pune în lumină însemnătatea deosebită a unei **poziții ofensive, mai active a comunistilor, a forțelor progresiste, în lupta ideologică**, în confruntările contemporane de idei, caracterizate în prezent de reactualizarea în doctrinele capitaliste a unor teorii de mult infirmate de știință, de viață, urmărind să mascheze racilele orînduirii capitaliste, să creeze confuzii în rîndul unor pături sociale, să defăimeze marile realizări ale socialismului. Aceasta trebuie să primească o replică mai viguroasă, în deplină concordanță cu mersul obiectiv al omenirii spre progres, spre noua orînduire, care nu poate fi barat de teorii și ideologii demonetizate.

A MPLA ANALIZĂ a situației internaționale are la bază abordarea riguros științifică a problemelor din viața economică și politică internațională, o abordare a realităților așa cum sînt ele și evitarea oricăror prejudecăți, tipare sau formule „unice”, o asemenea viziune permițînd înfățișarea unui tablou veridic, complex, lucid al evoluției lumii de astăzi, cu părțile sale bune dar și cu neajunsurile sale. Faptele sînt analizate cu obiectivitate științifică, procesele și fenomenele sînt judecate și interpretate riguros, neajunsurile sînt privite în geneza lor istorică, socială, politică, **degajîndu-se numeroase concluzii și direcții de acțiune pentru înlăturarea greutăților existente, ca și pentru evitarea apariției altora.** Aceste concluzii și direcții de acțiune sînt cantonate în sfera contracarării politicii de dominație, a întăririi luptei unite a statelor — în rîndul cărora cele mici și mijlocii au un însemnat cuvînt de spus, a tuturor forțelor progresiste pentru a impune renunțarea la dominație, presiuni. Ele asigură și amplifică cursul nou spre desindere, colaborare și pace în întreaga lume, spre progres economic și social, creșterea rolului și a prestigiului socialismului în lume.

Din cuvîntarea secretarului general al partidului nostru se degajă **optimism.** Omenirea, evoluînd obiectiv spre noua orînduire, în spiritul nealterat, dinamic al progresului uman, are capacitatea de a depăși neajunsurile, de a înlătura pericolele ce îi amenință existența. Realitatea demonstrează, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, că „**Ideile socialismului, ale independenței și progresului se afirmă cu tot mai multă putere, în ciuda greutăților, a încercărilor forțelor retrograde de a ține în loc mersul istoriei. De aceea, noi sîntem încredințați că putem privi cu de-**

Dan POPESCU

(Continuare în pag. 14)

IMPERATIVELE INSTAURĂRII UNEI POLITICI NOI MENITE SĂ ASIGURE O EVOLUȚIE DEMOCRATICĂ ȘI ECHITABILĂ ÎN RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

ÎN ANALIZA PROFUND ȘTIINȚIFICĂ a evenimentelor, fenomenelor și proceselor ce au loc, într-o dinamică fără precedent, pe arena mondială, partidul și statul nostru, gândirea și activitatea practică a secretarului general al P.C.R., președintele Republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — care are un rol determinant, de o excepțională însemnătate, în elaborarea și transpunerea în viață a întregii noastre politici interne și externe — pornesc de la marea complexitate a tabloului vieții internaționale actuale, generată de o multitudine de factori. Documentele fundamentale de politică externă ale țării noastre, purtând amprenta de prestigiu a concepției realiste, creatoare, de mare revoluționar, om politic și patriot a șefului statului român — cum sînt cele ale Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale din decembrie 1977 a partidului, lucrările teoretice și luările de poziție ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu** — fac o analiză obiectivă, mereu la zi, a evoluției raporturilor internaționale și a problemelor majore ale omenirii. Pe această bază, ele evidențiază cu pregnanță faptul că, în etapa actuală, paralel cu procesele pozitive de pe arena mondială, care tind să devină prevalente, are loc a adîncire și agravare a unui șir întreg de fenomene negative, pentru a căror îngrădire, contracarare și eliminare este nevoie de activarea fermă, perseverentă a forțelor înaintate ale contemporaneității.

Un tablou internațional de o mare complexitate

MAGISTRALA analiză a tabloului actual al lumii, conținută în recenta expunere a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în fața activului central de partid și de stat, dezvoltînd creator, aprofundînd și ridicînd pe o treaptă superioară aprecierile și concluziile privind evoluția mondială din documen-

tele Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R., relevă că în ultima perioadă asistăm la o ascuțire a contradicțiilor în viața internațională, la o intensificare a tendințelor de reimpărțire a zonelor de influență, de întărire a dominației în diferite părți ale lumii. Aceste contradicții și tendințe se află într-o relație directă cu agravarea fenomenelor de criză economică, monetară și energetică care au creat o situație grea în diferite state, precum și cu faptul că încercările de depășire a crizei nu au dat rezultatele scontate.

Relevînd că în politica de dominație și de reimpărțire a zonelor de influență se observă pe de o parte recurgerea la forță, la căile militare, iar pe de altă parte folosirea în principal a mijloacelor economice, în ambele cazuri însă pentru promovarea intereselor de dominație și întărirea influenței lor, secretarul general al partidului nostru sublinia: „**În opoziție cu tendințele de reimpărțire a zonelor de influență și dominație se afirmă tot mai puternic o politică nouă, de colaborare între state, pe baza deplinei egalități în drepturi, a principiilor independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — singura care poate asigura o evoluție democratică a vieții politice mondiale, raporturi de prietenie și colaborare între toate națiunile, întărirea securității și păcii generale**“.

Între tendințele și procesele pozitive de pe eșichierul mondial figurează — în concepția partidului și statului nostru — modificarea raportului de forțe în favoarea păcii, democrației și progresului, cursul spre destindere, înțelegere, cooperare, lupta pentru întărirea legalității internaționale, amplificarea contactelor și dialogului între factorii de răspundere ai statelor, preocuparea crescîndă pentru soluționarea politică, pașnică, a diferendelor dintre state, afirmarea viguroasă a voinței popoarelor de a trăi liber și independent, stăpîne pe bogățiile și des-

tinele lor, fără nici un amestec din afară, acțiunea convergentă, la scară mondială, a țărilor mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniată, pentru edificarea unei noi ordini politice și economice internaționale, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Dar — și aceasta este o trăsătură definitorie a etapei actuale a vieții internaționale, relevată în expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, concomitent cu tendințele și procesele pozitive, în raporturile mondiale sînt prezente multiple fenomene care contravin intereselor popoarelor de a se asigura un curs pozitiv, spre pace, înțelegere și cooperare, între care cele mai importante apar manifestările vechii politici imperialiste, bazate pe forță, conflictele și stările tensionale generate de această politică, continuarea și accelerarea cursei înarmărilor, existența și agravarea decalajelor economice și a stării de subdezvoltare, persistența unor fenomene acute de criză — criza sistemului capitalist, criza materiilor prime, seismele din sistemul monetar occidental ș.a. —, menținerea unor anacronisme cum sînt blocurile, bazele militare și trupele pe teritorii străine, și altele.

Infruntarea dintre vechea politică, bazată pe folosirea forței și amenințarea cu folosirea forței, pe de o parte, și cursul nou, care își croiește drum, spre respectarea principiilor și normelor dreptului internațional, pe de altă parte, înverșunarea cu care adepții metodelor perimate de organizare și desfășurare a raporturilor interstatale se cramponază de pozițiile lor ori încearcă să le consolideze, determină caracterul contradictoriu, evoluția adeseori în zig-zag a vieții mondiale. Complexitatea raporturilor interstatale din actuala etapă este sporită, în sfîrșit, de îngustarea pieței mondiale — tocmai ca urmare a îngrădirilor și obstacolelor generate de vechea politică —, ceea ce a făcut să apară și să se intensifice o nouă luptă pen-

tru reimpărțirea lumii în zone și sfere de influență între principalele state și grupări de state. Aceasta, după cum avertizează numeroși oameni politici și experți, comportă, în condițiile erei nucleare, pericole incalculabile și imprezibile pentru pacea mondială, pentru însăși existența civilizației.

Necesitatea obiectivă a unui climat politic nou, a unor relații profund democratice între state

ÎN ÎNFRUNTAREA permanentă dintre cursul nou care se afirmă tot mai energic în viața mondială, și vechea politică bazată pe forță, un moment important l-a constituit încetarea perioadei de încordare, suspiciuni și obturare a canalelor dialogului și cooperării, cunoscută sub numele de „războiul rece“, și trecerea la o nouă etapă — a destinderii, coexistenței pașnice active și cooperării, care a adus și aduce avantaje importante tuturor popoarelor, tuturor țărilor: mari și mici, industrializate sau în curs de dezvoltare, indiferent de sistemul politic, de potențialul economic, militar ori de altă natură. De la început se cere subliniat faptul că destinderea, ca proces de o mare complexitate — așa cum complexe sînt și condițiile internaționale în care a apărut și se afirmă constant — reprezintă nu numai o necesitate obiectivă, conformă legităților istorice, ci și o stare polivalentă a raporturilor interstatale, care presupune satisfacerea unor exigențe de bază. Este vorba, în primul rînd, de menținerea unui climat politic și juridic de tip nou, a unor relații autentice și profund democratice între state, întemeiate în permanență și cu strictețe pe principiile și normele dreptului internațional. Tot în planul politic, ea impune cu necesitate un dialog viu și permanent între factorii de răspundere ai statelor, democratizarea largă a relațiilor internaționale, prin participarea pleneră a tuturor statelor, indiferent de mărime, pe picior de egalitate, la viața internațională și luarea în considerare a intereselor fiecărui popor, extinderea și generalizarea tratativelor, a căilor pașnice, pentru găsirea de soluții în chestiunile litigioase, în toate problemele de interes general.

În concepția partidului și statului nostru, destinderea nu a apărut „de la sine“ și, totodată, ea nu este rezultatul unor înțelegeri ori

aranjamente elaborate într-un cerc restrîns de state. Fără a nega importanța pe care o au normalizarea și dezvoltarea raporturilor de cooperare dintre marile puteri în stimularea și consolidarea acestui proces, țara noastră susține punctul de vedere — ilustrat de întreaga experiență postbelică — potrivit căruia destinderea a apărut ca o necesitate obiectivă, ca o componentă dinamică a evoluției generale a relațiilor interstatale, ca un rezultat al mutațiilor și proceselor înnoitoare din viața internațională și — lucru deosebit de important — ea reprezintă un bun dobîndit prin eforturile consecutive și contribuțiile multiple ale tuturor statelor, între care se detașează aportul considerabil al țărilor mici și mijlocii, nealiniat, în curs de dezvoltare, între care și România, vital interesate, alături de întreaga comunitate internațională, în asigurarea acestui climat indispensabil promovării intereselor fundamentale ale dezvoltării lumii contemporane.

Evoluții periculoase pe plan conceptual și în sfera raporturilor interstatale

ÎNCĂ DE LA APARIȚIA EI, în urmă cu aproape un deceniu, destinderea internațională a fost confruntată cu o serie întreagă de obstacole, fie că a fost vorba de reziduurile „războiului rece“, de manifestările în practică ale politicii de forță, de cursa înarmărilor, ori de teoriile și acțiunile forțelor ostile afirmării noului curs spre înțelegere și cooperare, spre democratizarea vieții internaționale. Atît perioada scurtă care a trecut de la apariția sa, cît și opoziția din partea anumitor cercuri și forțe atașate vechii politici, au făcut ca procesul de destindere să rămînă într-o fază incipientă, să fie fragil, să aibă un curs care este departe de a fi ireversibil. Dacă binecunoscuta discuție sofistică despre „avantajată și „dezavantajată“ procesului de destindere nu este nouă, în ultima perioadă se constată o recrudescență a unor teorii și concepte care tind, sub anumite „motivații“ și „argumente“, să submineze și chiar să nege importanța destinderii, mergînd pînă acolo încît se afirmă că ea este doar una din alternativele evoluției mondiale, cu alte cuvinte, o politică internațională ca oricare alta.

Pe de altă parte, asistăm, în ultima perioadă, la evoluții și mai periculoase, de data aceasta nu în

sfera „conceptelor“, ci în practica raporturilor interstatale: se manifestă, mai acut ca în trecut, lupta pentru obținerea de noi poziții dominante de către principalele state sau grupări de state, sînt mai frecvente cazurile de recurgere la forță, presiuni și amestec în treburile altor state, se constată o anumită recrudescență a abordărilor și a politicii de la bloc la bloc, proliferază așa-numitele „conflicte locale“ — în fond ingerințe și agresiuni brutale în viața altor popoare — se amplifică și se întetește cursa înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare.

În condițiile specifice ale lumii de azi, asemenea concepții și practici prezintă un grad fără precedent de pericolozitate. Existența a peste 150 de state pe arena mondială, cu orînduiri social-economice, grad de dezvoltare și potențialiuri diferite, acumularea unor arsenale nucleare capabile să distrugă de zeci de ori întreaga planetă, marile interdependențe obiective ce s-au creat între state în epoca revoluției tehnico-științifice, precum și caracterul global al problemelor politice, economice, sociale, culturale, militare și de altă natură — determină în mod obiectiv ca în etapa actuală destinderea și coexistența pașnică să reprezinte unica alternativă a evoluției comunității internaționale. Majoritatea covârșitoare a guvernelor, numeroși oameni politici și experți de prestigiu au subliniat în repetate rînduri acest lucru, avertizînd, concomitent, că cealaltă alternativă — recurgerea la forță, la război, se cere îngredită și eliminată prin eforturi convergente ale popoarelor, ea conducînd la consecințe catastrofale pentru întreaga umanitate. Asigurarea continuării politicii de colaborare și pace se dovedește astfel o necesitate de prim plan a vieții internaționale, care poate fi tradusă în realitate prin acțiuni ferme ale popoarelor. „**Ideile socialismului, ale independenței și progresului, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, se afirmă cu tot mai multă putere, în ciuda greutăților, a încercărilor forțelor retrograde de a ține în loc mersul istoriei**“.

Poziția României față de căile de rezolvare într-un spirit profund constructiv și realist a problemelor ce se pun în politica mondială în această situație, inclusiv în domeniul dezarmării, problemă de care ne vom ocupa într-un alt articol, se întemeiază tocmai pe ideea că popoarele au astăzi capacitatea de a edifica o lume mai bună și mai dreaptă.

Nicolae CHILIE

DEMOCRAȚIA REALĂ, UN ELEMENT FUNDAMENTAL AL DEZVOLTĂRII SOCIALE

ÎN CONTEXTUL confruntărilor ideologice din lumea contemporană disputa în jurul valorilor umane care trebuie promovate în viața socială și îndeosebi dezbaterile privind semnificațiile și manifestările democrației ocupă un loc central. După cum este și firesc, o asemenea dezbateră angajează direct structurile politice și sociale ale diferitelor țări și necesită o clarificare de principiu asupra sensului și semnificațiilor progresului social. În ultimă instanță, dezbateră asupra democrației reflectă lupta de clasă care se desfășoară în prezent, confruntarea principalelor concepții despre drepturile și libertățile maselor, despre condiția umană.

Lichidarea exploatării omului — esența democrației socialiste

INTERESUL ACTUAL pentru problemele democrației și ale perspectivelor ei își are originea în principalele procese care caracterizează evoluția societății în prezent. Pe prim plan se situează schimbările pe care le-a adus socialismul în natura relațiilor umane, prin instaurarea și dezvoltarea unor noi raporturi economice și a unor instituții sociale noi, profund democratice. În același timp, sintem martorii adâncirii crizei sistemului capitalist, al degradării vieții democratice în sistemul politic burghez, al creșterii unor manifestări fasciste. Desigur, în diferite zone ale lumii capitaliste sînt țări care, în virtutea particularităților istorice, a evoluției concrete a instituțiilor de stat, a sistemului de partid, continuă să funcționeze, ca reflex al luptelor de clasă, mecanismul democrației burgheze. Chiar acolo unde continuă să supraviețuiască instituții democratice burgheze tradiționale, activitatea lor se caracterizează printr-o contradicție pregnantă între frazeologia democrată și realitățile politice, economice și sociale, întemeiate pe restrîngerea

drepturilor democratice ale maselor, ale clasei muncitoare.

Pe fondul influenței exercitate de cuceririle politice și sociale pe care le reprezintă socialismul și al adîncirii crizei sistemului capitalist, caracteristica dominantă a vieții politice din țările capitaliste o constituie intensificarea activității ideologice de denaturare a realităților, de ascundere a viciilor fundamentale ale capitalismului și de prezentare exagerată, unilaterală și deformată a vieții democratice. Această intensă activitate ideologică abuzează de o frazeologie care suprasolicită diferite formule cum ar fi drepturile omului, dezvoltarea multilaterală a personalității lui, sau „libera mișcare a persoanelor“ etc.

După cum sublinia secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta ședință a activului central de partid și de stat, aceste teorii au fost puse în circulație în ultima vreme „cu scopul de a crea confuzii în rîndul diferitelor păături sociale, de a ascunde racilele orînduirii burgheze și de a dezorienta pe cei ce caută un drum nou în evoluția societății“. Dezbateră deschisă, sinceră, a problemelor actuale ale dezvoltării vieții democratice constituie cea mai eficientă cale pentru punerea în evidență a caracterului diversionist al ideologiei burgheze. Forța argumentelor aduse în această dezbateră este cu atît mai mare cu cît ele se vor sprijini pe fapte, pe o informație veridică asupra realităților vii ale epocii noastre. În această ordine a lucrurilor dezbateră asupra destinului contemporan al democrației îndeplinește un imens rol educativ, învățînd pe oameni să distingă procesele esențiale, să deosebească diversiunea de adevăr. Considerăm că punctul de plecare într-o asemenea dezbateră îl constituie cea mai profundă schimbare care s-a produs în viața societăților contemporane și anume lichidarea exploatării omului de către om în țările socialiste. Această cucerire revoluționară reprezintă piatra de încercare a oricărei debateri des-

pre natura și sensul democrației. Adevărata democrație și adevărata umanism sînt urmarea nemijlocită a eliminării din viața societății a exploatării omului, înlăturarea gravelor inegalități economice, sociale și politice ale capitalismului. Numai în aceste condiții se poate înlăptui cu adevărat egalitatea reală a tuturor cetățenilor, lichidarea oricăror discriminări naționale, sociale și rasiale, participarea la conducerea societății.

Dacă aceste condiții lipsesc, așa cum este cazul în lumea capitalismului, atunci referirile la democrație rămîn fraze strălucitoare, dar fără acoperire reală, simple instrumente verbale pentru uzul politicianismului burghez lipsit de scrupule în serviciul goanei după profit. În acest context apare limpede valoarea ideii secretarului general al partidului accesibilă bunului simț al fiecărui cetățean că „nu se poate vorbi de o democrație reală, de libertate, de asigurarea drepturilor fundamentale ale omului într-o societate care nu asigură unor mase de milioane de oameni posibilitatea primordială de a-și câștiga existența prin muncă, de a participa direct la conducerea diferitelor sectoare de activitate a societății, la luarea hotărîrilor ce privesc propria existență, propriul viitor...“

Logica de nezdruncinat a acestui argument se întemeiază pe numeroasele aspecte negative care caracterizează evoluția capitalismului contemporan.

Democrația burgheză între declarații și realități

PRIN NATURA sa orînduirea capitalistă subminează ideile democrației. Datorită finalităților sale — sporirea proprietății capitaliste pe calea exploatării maselor și mărirea continuă a profitului — această orînduire a imprimat în esență un caracter demagogic lozincilor democratice. Trebuie subliniat că, și în condițiile revoluțiilor burghezo-democratice care

au deschis calea relațiilor de producție capitaliste, steagul revindicării democratice a fost purtat și apărat de masele muncitoare. Pe măsura consolidării relațiilor de producție capitaliste tendința limitării drepturilor democratice a devenit din ce în ce mai evidentă și măsurile luate s-au îndreptat, în primul rând, împotriva maselor largi, îndeosebi împotriva clasei muncitoare.

Deosebirea dintre vorbe și fapte este deosebit de profundă în sfera vieții economice. Evoluția economiilor capitaliste este marcată de criza care se răsfinge în primul rând asupra condiției umane a maselor largi, privindu-le de posibilitatea de a-și exercita drepturile umane fundamentale: dreptul la muncă, dreptul la existență materială demnă, dreptul la învățământ, cultură, știință.

Datele statistice indică incapacitatea societății capitaliste contemporane de a asigura suficiente locuri de muncă. În numeroase țări tineretul nu are o perspectivă sigură și adeseori eforturile pentru obținerea unei pregătiri superioare sînt contracarate de creșterea șomajului. Generațiile vîrstnice sînt la rîndul lor lovite de condițiile grele de muncă și nesiguranța zilei de mîine care crește odată cu vîrsta.

În aceste condiții accentul pus, în dezbaterile cu privire la drepturile omului, asupra dreptului de a emigra constituie o frazeologie demagogică menită să creeze condiții pentru obținerea de forță de muncă ieftină. Adeseori emigranții sînt folosiți ca masă de rezervă pentru a face presiuni, de cîte ori au loc mișcări revendicative ale oamenilor muncii pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă sau de salarizare. O asemenea politică corespunde intereselor marilor monopoluri și contribuie la permanentizarea decalajelor între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. Urmările grave ale acestei politici se fac simțite prin încercările de a atrage forța de muncă calificată, intelectuali din țările în curs de dezvoltare ceea ce subminează efortul de a înlătura inegalitățile actuale între țări și popoare. „Drenaajul creierului“ a devenit o sursă de mari profituri în condițiile în care țările dezvoltate evită o parte din cheltuielile necesare pregătirii forței de muncă intelectuale și recurg la utilizarea acestei capacități în producție cîpătate practic în mod gratuit din țările în curs de dezvoltare.

Pe fundalul exploatării economice capitaliste apare mai evident

caracterul demagogic al lozincilor burgheze despre egalitate socială și libertate politică. Inegalitățile economice și sociale profunde măresc distanța între un grup restrîns de capitaliști și masele muncitoare, făcînd iluzorii revendicările de echitate și egalitate. Desigur, în unele țări, datorită luptei clasei muncitoare și a schimbărilor produse de creșterea economică și desfășurarea revoluției tehnico-științifice, au avut loc importante schimbări în felul de viață a populației muncitoare. Modificările în gama bunurilor de consum, îmbunătățirea condițiilor de locuit și de transport au drept revers intensificarea muncii, creșterea nesiguranței sociale și frustarea oamenilor muncii de dreptul lor de a dispune de propria lor muncă și de a participa la conducerea societății ale cărei bunuri sînt create prin munca lor.

Schimbările care s-au produs în țările dezvoltate industrial în ultimele decenii atestă caracterul inconsistent al teoriilor care consideră posibilă o ameliorare a exploatării capitaliste prin „umanizarea muncii“ sau înfăptuirea „participării“ la conducerea întreprinderilor. Aceste diferite încercări de a promova forme noi de muncă și de conducere sînt lipsite de o bază reală. De pildă, în ultimii ani, în țările capitaliste dezvoltate industrial, au început să se introducă noi metode de organizare a muncii, de „umanizare“ a relațiilor de muncă cum ar fi „rotarea posturilor“, „îmbogățirea conținutului muncii“, metoda „muncii în grup“ sau metoda „lărgirii atribuțiilor de muncă“. Pe aceste diferite căi se caută să se motiveze munca și să se înlătore efectele negative ale organizării tayloriste a muncii la bandă. Sesizarea necesității de a introduce schimbări în conținutul muncii reprezintă un aspect pozitiv, care este însă contracarat de faptul că situația muncitorului în sistemul producției capitaliste nu se schimbă deloc. Căutînd să stimuleze inițiativa și interesul pentru muncă al muncitorilor, se ajunge, de fapt, la noi căi de intensificare a muncii, de creștere a profitului, de această dată motivate prin argumente științifice de natură sociologică și psihosociologică.

O motivație asemănătoare o are și demagogia care se desfășoară în ultimul timp în jurul așa-numitei „democrații industriale“. În R.F.G., în țările scandinave s-a introdus în întreprinderi practica consultării administrației și personalului în probleme de organizare a muncii și al reprezentării muncitorilor

în organele de conducere. Toate aceste măsuri nu aduc însă nici o modificare de esență în situația clasei muncitoare și a locului ei în societate. Deciziile hotărîtoare privind producția și dezvoltarea întreprinderilor revin marilor posesori de acțiuni care dispun de cele mai multe voturi în consiliile de administrație și care exprimă astfel politica patronatului. Noile forme pe care le capătă teoria și practica managementului în țările capitaliste dezvoltate tind de fapt la integrarea muncitorilor în sistemul capitalist, și, în aceste condiții, „participarea“ la conducere urmărește să obțină angajarea lor conștientă la producerea de profituri mai mari pentru monopoluri.

Eșecul acestor încercări ale ideologiilor burgheziei monopoliste de a găsi căi noi de ascundere a esenței exploatare a relațiilor capitaliste sînt expresia pe plan spiritual a faptului obiectiv că forma capitalistă a relațiilor de producție a devenit incompatibilă cu cerințele progresului social. Socialismul constituie singura perspectivă reală pentru umanizarea societății și democratizarea ei profundă.

Înfăptuirea drepturilor omului în socialism

REVOLUȚIA SOCIALISTĂ a modificat radical condiția umană, a ridicat masele de oameni ai muncii, clasa muncitoare la rolul de creator conștient al istoriei. Se formează astfel baza reală pentru înfăptuirea procesului de **umanizare a societății**, cum denumea Marx construirea noilor relații socialiste de producție, pentru rezolvarea problemelor vitale ale umanității.

Înlăturarea exploatării, afirmarea oamenilor muncii în calitate de producători, proprietari și beneficiari ai muncii lor, a dat o nouă perspectivă problemei drepturilor omului și a permis înfăptuirea lor reală. Acest proces are loc pe mai multe planuri:

— asigurarea nevoilor fundamentale ale tuturor oamenilor muncii prin crearea posibilității de a munci în condiții demne și libere — corespunzătoare cu cerințele epocii noastre;

— înfăptuirea reală a principiilor eticii și echității în raporturile economice și sociale;

prof. dr. Sergiu TAMAȘ

(Continuare în pag. 9)

„În lumea contemporană, ca de altfel întotdeauna de-a lungul istoriei, există o intensă confruntare ideologică între forțele revoluționare și progresiste, pe de o parte, și clasele exploatoare și cercurile reacționare, pe de altă parte, în legătură cu o serie de probleme fundamentale ale dezvoltării sociale, ale organizării societății, ale drepturilor și libertăților maselor, ale condiției umane, ale gândirii filozofice și creației spirituale”.

NICOLAE CEAUȘESCU

UMANISM — PARTICIPARE — DEMOCRAȚIE, un spațiu central de confruntare ideologică

IN AMPLA ANALIZĂ făcută în fața activului central de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înfățișat cu un ascuțit și profund spirit științific evoluțiile și schimbările ce au loc pe plan mondial. Sesizând ascuțirea contradicțiilor în viața internațională, intensificarea tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență, de întărire a dominației, secretarul general al partidului evidențiază două tendințe principale: „pe de o parte tendința de recurgere la forță, la căile militare pentru promovarea intereselor de dominație, pentru obținerea sau consolidarea zonelor de influență și, pe de altă parte, tendința de folosire, în principal, a mijloacelor economice, sub diferite forme, pentru întărirea dominației monopolurilor și societăților multinaționale, pentru consolidarea influenței unor state în diferite zone ale lumii”.

Eșecul celor aproape două secole de dezvoltare capitalistă nu a rămas fără urmări. Acumularea atîtor consecințe nefaste pentru omenire, polarizarea bogăției și sărăciei, inegalitatea și inechitatea flagrantă, exploatarea lipsită de scrupule și prădalnică a omului și a resurselor naturale, profundele crize de structură au determinat ca tot mai multe țări, pe spații geografice tot mai întinse să refuze tipul capitalist de dezvoltare. Forțele revoluționare și progresiste militază astăzi activ pentru o adevărată dezvoltare socială, care să ducă la asigurarea unei reale libertăți a maselor, la ameliorarea permanentă a condiției umane.

Aceste evoluții, aceste schimbări nu au avut și nu au loc în mod lin. Ele au antrenat întotdeauna de-a lungul istoriei omenirii o încețare puternică de forțe, lupte mai mult sau mai puțin violente. Nici o orînduire nu a trecut în arhivele istoriei fără o inversunată opoziție, mai mult sau mai puțin îndelungată. Și astăzi capitalismul, imperialismul folosesc în scopul perpetuării dominației, a promovării „valorilor” lor o panoplie extrem de largă de mijloace de luptă, violente sau mai pașnice, de la exercitarea presiunilor și imixțiuni directe sau chiar declanșarea unor războaie și conflicte armate, pînă la mijloacele mai puțin fățîșe și adesea mai perfide ale dominației economice și diferite forme de luptă ideologică.

Dimensiunea politică, economică și ideologică

INTR-ADEVĂR, dacă privim evoluția evenimentelor ultimului sfert de secol în procesul decolonizării, constatăm că lupta politică pentru independență teritorială a fost tot mai mult însoțită de încercarea marilor puteri de a utiliza pîrghii și presiuni pe plan economic și ideologic. Dobîndirea independenței politice este întotdeauna însoțită de ample și complexe procese

de edificare a unor structuri proprii, naționale și de efortul de stăvilire a intervențiilor militare. Lupta împotriva politicilor hegemonice în diferite puncte ale lumii, pentru promovarea principiilor autodeterminării, suveranității naționale, neintervenției și neamestecului în treburile interne, împotriva forței și amenințării cu forța constituie în fapt condiții indispensabile pentru asigurarea unui minim de securitate politică necesară dezvoltării pașnice. Tendința manifestată în ultimul timp pe plan mondial de a se recurge la forță, la căile militare în promovarea politicii de dominație constituie un grav și periculos recul în evoluția relațiilor internaționale.

În peisajul internațional numeroase inițiative, acțiuni, reuniuni și documente adoptate pun în evidență încercarea marilor puteri de a-și exercita dominația și în mod indirect, prin pîrghii economice, ceea ce a făcut să crească confruntarea între „centre” și „periferie” în domeniul luptei pentru independență economică. Reuniuni G.A.T.T., U.N.C.T.A.D., dialogul „Nord-Sud” sînt puternic marcate de efortul țărilor de a-și asigura independența și securitatea economică, de a-și exercita efectiv suveranitatea politică și economică, de a instaura noi relații economice și politice, bazate pe egalitate, echitate și justiție. Carta drepturilor și obligațiilor economice ale statelor, Declarația privind necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale, ca și alte documente adoptate în ultimul timp în cele mai reprezentative foruri internaționale sînt expresii ale unor cerințe obiective pe plan mondial.

În riguroasa și detaliata analiză făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu realităților și tendințelor ce se manifestă în prezent pe plan mondial se sublinia într-o înălțare logică perfectă că tocmai „ținînd seama de practicile existente în lume, este necesar ca în activitatea internațională să se pună un accent mai mare pe lupta pentru dezvoltarea economică independentă a fiecărei națiuni, pentru consolidarea independenței naționale a tuturor statelor (...). Sprijinirea independenței naționale, a dezvoltării economice de sine stătătoare a tuturor națiunilor constituie, în momentul de față, o latură esențială a întregii vieți internaționale”. Așa cum se sublinia în continuare în magistrala expunere lupta pentru eliberare națională nu se încheie odată cu cucerirea independenței politice. Ea continuă cu lupta pentru întărirea independenței economice, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru opțiuni libere în dezvoltarea economică și socială, pentru o colaborare cu adevărat echitabilă pe plan internațional.

Intensificînd în ultimul timp, alături de presiunile politice și economice, utilizarea unor instrumente mai rafinate, mai subtile de dominație, forțele imperialiste urmăresc să împiedice opțiunile libere în dezvoltarea economică și socială a statelor, să transfere în aceste țări „valorile” și modelele lor de dezvoltare, de consum,

Tensiuni rezultate din modul capitalist de dezvoltare	O NOUA CONCEPȚIE PRIVIND ÎNSERAREA OMULUI ÎN MEDIUL SOCIAL ȘI NATURAL	Noi opțiuni, metode și valori de bază	Orientarea acțiunii
(a) dezvoltare economică inadecvată (irațională) și dezechilibrată	(a ₁) modificarea poziției omului în procesele economice și a sistemului de repartitie ținând seama de dubla sa calitate de producător și beneficiar, înlocuirea orientării „economice-centrice” cu o orientare „sociocentrică”	(a ₂) modificarea finalității și a parametrilor dezvoltării în viziunea binomului „omul-scop” „economia-mijloc”	(a ₃) coordonarea proceselor în cadrul vectorului dezvoltare → progres
(b) inegalitate și exploatare	(b ₁) eliberarea omului de exploatare, situarea sa în poziție de egalitate față de mijloacele de producție, reamenajarea structurilor și mecanismelor instituționale, organizarea unor structuri orizontale care să asigure o participare largă a colectivității la decizii și creșterea responsabilității sociale, adâncirea și perfecționarea continuă a democratismului, instaurarea echității și a relațiilor de cooperare și întraajutorare	(b ₂) elaborarea conținutului, conceptelor și mecanismelor de sporire a participării și responsabilității sociale, modificarea dinamismelor și dinamicii sociale subordonată finalității social-umane	(b ₃) evoluții orientate de vectorul → eliberare → egalitate, → echitate → participare → responsabilitate → solidaritate, antrenând astfel un „cimp” de progres
(c) consum irațional și conflictual	(c ₁) înlăturarea decalajelor economice sociale, educaționale, în condițiile de civilizație, accesul larg la cultură, acționarea pentru realizarea aspirațiilor umane de bază și înflorirea personalității umane în cadrul unei noi viziuni asupra omului și societății	(c ₂) completarea tabloului valorilor materiale și spirituale, ierarhizarea și echilibrarea lor, pentru stimularea participării și creativității	(c ₃) elaborarea unor noi modele de consum individual și social, ghidate de finalitatea social-umană
(d) dezechilibrarea mediului și poluare	(d ₁) o nouă concepție privind echilibrele om-economie-societate-tehnologie-mediul natural bazată pe noi sisteme și concepte de dezvoltare, pe noi opțiuni, restricții și finalități	(d ₂) parametrii, intercondiționările și elementele de modelare economică, bazate pe sisteme de producție integrative și nepoluante	(d ₃) ecodesvoltarea, cuprinderea variabilelor ecologice în modelele și opțiunile de dezvoltare
(e) perpetuarea inechității și inegalității, tendința de încălcarea suveranității și independența statelor naționale, de perpetuare a unor „centre de putere”	(e ₁) înlocuirea concepțiilor depășite și periculoase ale „echilibrului puterii” sau ale „politicii de forță”, edificarea unei structuri internaționale orizontale, bazate pe o democratizare deplină a vieții internaționale, participarea activă, pe bază de egalitate în drepturi a tuturor statelor mici, mijlocii și mari, promovarea consensului în procesele de decizie, creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite	(e ₂) independență în interdependență, suveranitate și cooperare, egalitate și echitate, participare și responsabilitate, progres și dezvoltare, cooperare în loc de confruntare, universalism în loc de discriminare, stabilitate în loc de insecuritate	(e ₃) instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale bazate pe armonizarea obiectivelor individuale cu cele colective, pe diversitate și pluralism

stilul lor de viață. Încercărilor de dominație culturală, neocolonialismului cultural, li se opune lupta popoarelor pentru păstrarea identității lor culturale și naționale, ceea ce duce la o ascuțire a confruntărilor ideologice în lumea contemporană. Tendințele de colonialism cultural se manifestă și în planul comunicațiilor de masă și informațiilor, în lupta pentru democratizarea informațiilor, pentru transformarea lor dintr-un instrument de dominație politică și de „marfă” de export, într-un adevărat bun social, o componentă a instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. Așa se explică faptul că în ultimul timp s-a amplificat mult dezbaterile problemei democratizării informației (Alger—1973, Lima—1975, Tunis, New Delhi, Colombo—1976, Bagdad—1977, Cairo—1978 etc.).

Controversele ideologice actuale cuprind toate spațiile existenței umane, de la planul economic și social la cel cultural, de la tipul de dezvoltare, modelul de consum, și stilul de viață, la valorile de bază, aspirațiile individuale și colective. Unul din terenurile de acute controverse este circumscris de laturi cum sînt: (a) contestarea puternică a societății capitaliste contemporane și evidențierea crizei din gîndirea social-politică occidentală care caută remedii de ameliorare a acestei orînduirii; (b) avansarea de concepte, idei și soluții pentru edificarea unor societăți democratice, progresiste, bazate pe o largă participare a masei și înflorirea personalității umane și (c) găsirea căilor de compatibilizare, de conviețuire a varietății de societăți naționale în cadrul unei noi ordini economice și politice internaționale etc.

Tematica unei prestigioase dezbateri științifice or-

ganizate de către Federația Mondială de Studii asupra Viitorului și Centrul pentru Studii Economice și Sociale al Zumbi a Treia din Mexic și care a reunit peste 25 de specialiști și savanți de renume mondial din circa 20 de țări socialiste, în curs de dezvoltare și capitaliste s-a centrat tocmai într-o asemenea zonă. Ele au încercat să avanseze unele alternative de dezvoltare socială, în sprijinul proiectului elaborat de Universitatea Națiunilor Unite din Tokio sub conducerea lui Johan Galtung privind „Obiective, procese și indicatori ai dezvoltării”. Concepția și experiența României socialiste a suscitat un larg interes în acest cadru și numeroase aprecieri elogioase, îndeosebi în ceea ce privește cuplarea creșterii economice cu dezvoltarea socială și subordonarea lor finalității social-umane și modalitățile prin care se urmărește realizarea unei societăți larg participative, în care masele să-și poată manifesta inițiativa și personalitatea.

Tipul capitalist de dezvoltare, un eșec

O MARE PARTE din omenire plătește încă un tribut mult prea greu tipului capitalist de dezvoltare, care neglijîndu-l pe om și punînd în centrul său criterii economice „pure” se realizează în dauna sa și a naturii, printr-o degradantă și prădănică exploatare a resurselor umane și a celor naturale. O dezvoltare care generează exploatare și inegalitate, inechitate și „violente structurale”, consum irațional și conflictual, dezechilibre și distorsiuni, nu poate duce spre progresul societății umane, se realizează împotriva aspirațiilor colectivităților social-umane.

Cum se exprima un reputat filozof și politolog occidental în cadrul reuniunii din Mexic, mai mult de un secol de experiență istorică respinge „legea junglei capitaliste“, numită „liberalism“, în care fiecare își urmărește interesele sale individuale. Societățile occidentale de la renaștere încoace au oscilat, după opinia sa, între „jungla individualismului“ și un „totalitarism organizat“. Una dintre concluziile reuniunii amintite arăta că actuala împărțire a societății capitaliste într-o sferă politică, în care individul este subordonat oligarhiei de stat, și o sferă a vieții private în care el este liber să exploateze, să-și urmărească interesele egoiste și meschine în dauna altor membri ai colectivității umane și pe seama acestora, duce la o distanțare crescândă între cetățeni și la o ruptură profundă între aceștia și oficialitățile responsabile de politică. Un asemenea tip de dezvoltare, bazat pe structuri verticale, în care relațiile existente generează sistematic, prin mecanisme în funcțiune, mai multe avantaje într-o parte, deci inegalitate și inechitate, duce implicit la fragmentarea, segmentarea, segregarea și marginalizarea colectivității sociale, ceea ce constituie un grav eșec pe plan social-uman.

Nevoia de bunăstare și de securitate economică este fără îndoială o necesitate de bază. Dar în mod legitim fiecare colectivitate națională trebuie să găsească un răspuns adecvat întrebărilor: Ce fel de bunăstare? Pentru cine? Cum să fie ea realizată? În acest context apare firesc întrebarea: De ce expansiunea economică în Occident nu a produs societății în ansamblu mai multă fericire și nici măcar suficientă securitate? Cele aproape 20 de milioane de șomeri existenți în țările capitaliste dezvoltate sînt o mărturie dureroasă pentru natura și proporțiile eșecului. Insecuritatea economică și socială a sporit continuu în pofida acelei miraculoase creșteri a „P.N.B.-ului“, iar „libertatea“ individului este tot mai mult strivită de forțele necontrolabile ale pieței și manipularea centrelor de decizie. Amplificarea contradicțiilor și conflictelor economice și sociale este o realitate și o formă de manifestare a contestării societății capitaliste.

Creșterea economică abordată „în sine“, atît în pla-

nul conceptual cît și în cel operațional, pune sub semnul întrebării nu numai realitățile ce am văzut că le determină, ci și teoria și modelele bazate pe așa-zisa „economie liberă de piață“. Sacrificarea tuturor celorlalte sfere social-umane celei economice, unei dezvoltări „economocentrice“, se face în dauna omului. Pornind de la eșecurile evidente ale economiei și, pe un plan mai general, ale societății capitaliste, acestea aduc în discuție nu numai o dezvoltare rău orientată și existența unei profunde crize structurale și de valori, ci însăși necesitatea regîndirii modalităților de înserare a omului și acțiunilor sale în natură și societate (vezi tabelul).

Încercarea de a găsi soluțiile cele mai adecvate ameliorării condiției umane presupune recurgerea la o viziune sistemică, care să poată surprinde complexitatea interdependențelor fenomenelor contemporane. Marx însuși arăta: „cu timpul științele naturii vor îngloba în sine știința despre om, după cum știința despre om va îngloba în sine științele naturii, va fi o singură știință“ (K. Marx, Fr. Engels, „Manuscrise economico-filozofice din 1844“, în Scrieri din tinerețe, Editura Politică, 1968, p. 583). În acest context atrage atenția un aspect esențial, principial, care stă la baza concepției partidului nostru asupra dezvoltării sociale: coerența proiecției dezvoltării economico-sociale pe multiple planuri, centrată pe om, pe finalitatea social-umană. Dacă privim Carta fundamentală care stă la baza strategiei Partidului Comunist Român de dezvoltare socială, **Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism**, pot fi cu ușurință sesizate elementele principale ale unei concepții originale. Această concepție urmărește îmbunătățirea permanentă a cadrului de viață material și spiritual, realizarea plenară a aspirațiilor umane, adîncirea continuă a democrației economice și sociale prin lărgirea participării și perfecționarea continuă a cadrului social, crearea unor noi raporturi OM-ECONOMIE, OM SOCIETATE, de care ne vom ocupa în partea a doua a acestui articol.

Ionița OLTEANU

Democrația reală

(Urmare din pag. 6)

— realizarea unei vieți democratice efective prin înlăturarea oricăror discriminări naționale, sociale sau rasiale;

— înfăptuirea participării directe la conducerea societății, la elaborarea și aplicarea deciziilor la toate nivelele de organizare ale vieții economico-sociale;

— accesul liber la învățătură, cultură, știință, fără nici o discriminare;

— afirmarea plenară a personalității umane prin realizarea pe planuri multiple în muncă, în viața politică, în dezvoltarea capacităților spirituale.

În ansamblul lor aceste cuceriri ale socialismului exprimă o viziune nouă, revoluționară asupra înfăptuirii drepturilor omului.

„Considerăm — spunea tovară-

șul Nicolae Ceaușescu — ca **datoria forțelor revoluționare în problema drepturilor omului este aceea de a acționa cu toată energia pentru soluționarea de fapt a cerințelor fundamentale ale maseilor muncitoare, pentru lichidarea oricărei exploatare a omului de către om, pentru manifestarea liberă în sfera creației materiale și spirituale a tuturor cetățenilor și participarea lor neîngrădită la conducerea efectivă a societății...**“

În spiritul unei abordări realiste trebuie să luăm în considerare **caracterul complex** al progresului socialist. Succesele de ansamblu ale construcției socialiste, soluționarea problemelor fundamentale legate de situația clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a maselor largi populare, au

creat o bază obiectivă trainică pentru a învinge unele dificultăți care se mai manifestă, unele dintre acestea fiind cauzate de fenomenele negative care se resimt în întreaga economie mondială.

Una din marile resurse ale societății socialiste pentru depășirea acestor dificultăți o constituie **dezvoltarea participării la conducere**. Participarea maselor la rezolvarea treburilor statului, ca și a problemelor unităților în cadrul cărora lucrează, constituie o angajare conștientă, permanentă la dezvoltarea multilaterală a socialismului și la utilizarea mai eficientă a resurselor sale materiale și umane.

În fond, participarea la conducere a inițiat o largă mișcare către autogestiunea economică și socială care transformă pe fiecare cetățean în conducătorul și controlorul calității propriei sale muncii. Democrația capătă pe această cale sensul ei cel mai profund: conducerea prin popor, pentru popor.

Opțiuni în politica P.C.R. pentru crearea unei economii moderne, avansate

MUTAȚIILE ÎN CONSUMUL POPULAȚIEI —

EXPRESIE A ÎMBUNĂȚĂȚIRII VIEȚII OAMENILOR MUNCII

TRANSFORMĂRILE SOCIAL-ECONOMICE cu caracter revoluționar care au avut loc în țara noastră în anii construcției socialiste, au determinat modificări esențiale în consumul populației. Ritmul rapid al industrializării

țării, crearea și dezvoltarea marii producții în agricultură, dezvoltarea celorlalte ramuri ale economiei naționale, creșterea contribuției științei și învățămîntului, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, sînt factori care au asigurat un dinamism înalt economiei românești, ceea ce s-a reflectat și în volumul, structura și dinamica consumului populației.

POLITICA DE ACCELERARE A INDUSTRIALIZĂRII SOCIALISTE, de accentuare a laturilor calitative, de dezvoltare prioritară a ramurilor de înaltă tehnicitate, promovare ale progresului tehnic contemporan, care condiționează crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale, trăsături ale politicii partidului manifestate cu deosebire după Congresul al IX-lea, a fost însoțită de o creștere continuă a producției de bunuri industriale destinate consumului, de creștere corespunzătoare a producției agricole necesare satisfacerii nevoilor cu produse agro-industriale a populației și industriei.

Creșterea în ritm rapid a producției industriale, acordarea unei atenții mai mari dezvoltării industriei producătoare de mijloace de producție, nu a însemnat neglijarea ritmului de creștere a producției de bunuri de consum, ci dimpotrivă s-au creat condiții pentru intensificarea creșterii în ramurile producătoare de produse destinate direct consumului populației (vezi tabelul nr 1). Astfel dacă pe ansamblul industriei

samblu, după 1965 și în special din 1971, ritmul mediu anual de creștere a grupei B fiind în 1971—1976 de 11,2% iar în unele ramuri ca industria confecțiilor și industria textilă de 16,1 și respectiv de 12,8%, depășindu-se astfel ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale. Aceasta dovedește sporirea posibilităților de creștere mai rapidă a consumului populației ca urmare a lărgirii bazei materiale a producției, justetea politicii partidului nostru de asigurare a creșterii nivelului de trai pe baza dezvoltării accelerate a producției industriale și materiale în general, a sporirii productivității muncii.

Creșterile cantitative ale producției au fost însoțite de îmbunătățirea structurii pe sortimente a bunurilor de consum în concordanță cu tendințele cererii de consum a populației orientate într-o măsură tot mai mare spre **produse cu un confort ridicat, ușor de întreținut și de o calitate superioară**. Aceste realizări au fost obținute pe linia diversificării producției, a introducerii în producție a rezultatelor tehnico-științifice, a perfecționării tehnologiilor de fabricație, a dezvoltării și modernizării sectoarelor de finisare, ceea ce a avut ca rezultat fabricarea unor produse cu o valoare de întrebuințare ridicată. Astfel, au fost realizate sortimente și articole noi ca: țesături din bumbac, in, cânepă, în amestec cu fibrele sintetice și artificiale, țesături de bumbac și lână cu contracție redusă, țesături clasice tip lână, bumbac și mătase din fire naturale și chimice, articole confecționate din țesături și tercoturi cașerate, articole de sticlărie din semicristal și cristal, noi sortimente de brinzeturi fermentate, supe concentrate etc. În prezent, întreprinderile din industria ușoară produc în mod curent peste 100 000 de articole, modele, modelele conținând și poziții coloristice, față de numai 9 000 în anul 1950. În 1977 s-au produs cu 23 000 sortimente și modele mai mult decît în anul 1975 astfel că produsele noi și reproiectate reprezintă peste 40% din volumul total al producției, iar la nivelul anului 1980, aceste produse vor reprezenta 70%.

Pentru perioada pînă în 1980, pe baza prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială, a Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum, a Programului de dezvoltare a industriei alimentare, elaborate sub direcția îndrumare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** și aprobate de Conferința Națională din decembrie 1977, se va asigura satisfacerea la un nivel calitativ superior a cerințelor de consum al oamenilor muncii, corespunzător nivelului atins în dezvoltarea economiei naționale. Industria alimentară va asigura un **volum sporit de produse alimentare de calitate**, într-o gamă sortimentală care să satisfacă nevoile și cerințele tuturor categoriilor de consumatori. Un accent deosebit se pune pe creșterea subramurilor industriei alimentare producătoare de **alimente de bază**. Astfel, la carne producția va crește în 1980 față de 1975 cu 206%, la laptele de consum cu 182%, la brinzeturi cu 175%, la

Tabelul nr. 1
Ritmul mediu anual de creștere al unor producții industriale în perioada 1951—1976 — în %

	1951—1976	1951—1965	1966—1976	1971—1976
Total industrie	12,9	13,3	12,3	12,7
Grupa B	10,6	10,7	10,5	11,2
din care :				
Industria textilă	10,5	9,4	12,0	12,8
Confecții	11,3	9,9	14,4	16,1
Pielărie, blănărie, încălțăminte	9,6	9,7	9,4	9,3
Alimentară	8,2	8,9	7,2	7,8

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1965, p. 152—153 și 1977, p. 126—127, 128, 129.

ritmul mediu anual de creștere a fost de 12,9% în perioada 1951—1976, grupa B a crescut cu un ritm de 10,6%, industria confecțiilor de 11,8%, industria textilă de 10,5%. Se observă o accentuare a ritmului de creștere a acestor două ramuri ca și a grupei B în an-

unt cu 173%, cu peste 259% la pește, la zahăr cu 220%, la ulei comestibil cu 194%.

Pe lângă sporirea cantitativă se va realiza o **diversificare accentuată a producției** în conformitate cu cerințele unei alimentații moderne și tradițiile de consum din țara noastră. Se vor introduce în fabricație în cursul cincinalului peste 400 de noi produse și sortimente, ponderea produselor noi și reproiectate reprezentând în 1980 peste 15% din totalul producției. Concomitent cu diversificarea producției se va asigura **îmbunătățirea calității** produselor prin creșterea valorii nutritive, a stabilității și conservabilității produselor. Toate acestea vor asigura premise mai bune în satisfacerea consumului populației.

Alături de creșterea și diversificarea producției industriale de bunuri de consum, o premisă importantă a sporirii consumului populației o constituie **dezvoltarea producției agricole**. Crearea și dezvoltarea marii producții în agricultură, creșterea gradului de dotare tehnică, modernizarea continuă a producției a determinat realizarea unei agriculturi intensive de randament ridicat, asigurând un volum tot mai mare de produse agro-alimentare necesare consumului intern și exportului. Producția globală a crescut în 1976 față de 1950 de 3,39 ori, pe această bază putându-se asigura o creștere însemnată a producției pe locuitor la principalele produse. Aceasta a permis atât dezvoltarea mai rapidă a producției industriale de produse destinate consumului cât și sporirea produselor agro-alimentare care intră direct în consumul populației.

O contribuție importantă la creșterea volumului consumului, la îmbunătățirea structurii acesteia au adus-o și celelalte ramuri ale economiei și industriei care pe lângă mijloacele de producție au dezvoltat și producția de bunuri, mai ales de folosință îndelungată, destinate populației. Astfel, producția la 1000 locuitori, de aparate de radio a crescut de peste 4 ori față de 1960, de mașini de spălat pentru uz casnic de 4,5 ori de frigider de 18 ori și de televizoare de 5,2 ori față de 1965.

Pentru perioada 1978—1980, pe baza Programului privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980, aprobat de Conferința Națională din decembrie 1977, se prevăd majorări însemnate, față de planul cincinal, la producția de confecții, sticlărie de menaj și ceramică fină, articole de marochinărie și blănărie, precum și la produsele electro-casnice, medicamente, cosmetice și alte produse chimice, mobilier și materiale de construcții. În continuare, producția bunurilor de consum din industria ușoară, alimentară, construcții de mașini, chimică și prelucrarea lemnului va spori în cincinalul 1981—1985 conform orientărilor generale aprobate de Conferința Națională — cu 45—50%, urmînd a se realiza o gamă diversificată de produse cu un grad ridicat de calitate și finisare.

CREȘTEREA ÎN RITMURI ÎNALTE a venitului național, a producției de bunuri industriale de consum și a agriculturii, au asigurat ridicarea continuă a veniturilor populației, și pe această bază, sporirea neconținută a consumului. „**Pină la urmă** — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **prin ce se măsoară dezvoltarea societății noastre? Numai prin faptul că produc tot mai multe mașini, tot mai multe bunuri materiale? Aceasta trebuie să se reflecte în îmbunătățirea condițiilor de viață, în ridicarea gradului de civilizație a poporului**“).

Interacțiunea dintre creșterea economică și satisfacerea

totală a nevoilor de consum ale populației este evidențiată de dinamica venitului național, a fondurilor de consum și a veniturilor reale ale populației (vezi tabelul nr. 2). Așa cum rezultă din tabelul nr. 2, creșterea în ritm înalt a venitului

Tabelul nr. 2
Dinamica venitului național, a fondului de consum și a veniturilor reale pe locuitor în perioada 1955—1975

	1960	1965	1970	1975	Ritmul mediu anual de creștere 1956—1975
Venitul național pe locuitor	131	196	267	433	7,7
Fondul de consum pe locuitor	117	147	194	265	5,0
Venituri reale pe locuitor	117	156	192	267	5,2

național, repartizarea rațională a acestuia în fond de consum și fond de acumulare, menținându-se o rată înaltă a acumulării, a permis creșterea continuă a fondului de consum și, pe această bază, a veniturilor reale ale populației. Au fost create astfel premisele necesare creșterii și diversificării consumului de bunuri și servicii, modificării structurii acestuia, precum și sporirii fondurilor destinate dezvoltării învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății și prevederilor sociale.

Creșterea continuă a veniturilor bănești ale populației, sporirea producției bunurilor de consum industriale și agricole, modernizarea rețelei comerciale și a celei prestatoare de servicii, au permis populației să-și sporească și să-și diversifice an de an consumul de produse alimentare, nealimentare și de servicii. Desigur, există o mare varietate de indicatori ce dimensionează consumul populației²⁾. Ținînd însă seama că ponderea cea mai mare în fondul de consum revine consumului pe seama bugetului individual, în cadrul căruia cumpărările de mărfuri prin comerțul socialist dețin locul cel mai important, analiza mai detaliată a acestui consum scoate în evidență aspectele esențiale din tendința populației. Se evidențiază în primul rînd ritmul rapid de creștere a vânzărilor de mărfuri, pe total de 12 ori în 1976 față de 1950, de 10 ori la mărfuri alimentare, de 18 ori în alimentația publică și de 12 ori la mărfurile nealimentare. Cea mai mare creștere o înregistrează alimentația publică, a cărei pondere în totalul vânzărilor de mărfuri cu amănuntul a crescut de la 7,1% în 1950 la 13,8% în 1976. A crescut de asemenea ponderea mărfurilor alimentare de la 31,7% în 1950 la 36,2% în 1976.

Analiza dinamicii vânzărilor diferitelor mărfuri din cadrul fiecărei grupe scoate în evidență și alte aspecte importante ale consumului. Astfel, în timp ce la mărfurile alimentare creșterea a fost de 10 ori, la anumite produse cu o valoare nutritivă ridicată, creșterea a fost și mai mare. Exprimată în unități naturale, la lapte (inclusiv lapte praf) creșterea a fost de 17,2 ori, la brînzeturi de 10,9 ori, la unt de 11,2 ori, la ouă de 53,5 ori, la preparate din carne de aproape 17 ori. În cadrul mărfurilor nealimentare, creșterea este mai mare la produse însemnate pentru sporirea calitativă a consumului populației, ca de exemplu la tricotaje, de peste 16 ori, la mobilă de 92,3 ori, la ciment de 72,8 ori etc. Toate acestea dovedesc, pe de o parte creșterea însemnată a consumului populației, pe

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, București, Ed. politică, 1976, p. 43.

²⁾ Vezi, I.V. Totu, Consumul populației în R.S.R., Edit. didactică și pedagogică, Buc. 1970, E. Dobrescu, Optimum economiei socialiste, Ed. politică, 1976.

baza potențialului sporit al economiei naționale, iar, pe de altă parte, orientarea consumului tot mai mult spre bunuri nealimentare, în condițiile creșterii cantitative și mai ales calitative a consumului alimentar.

În ce privește **consumul de produse alimentare**, acesta a cunoscut o sporire continuă, îmbunătățindu-se și din punct de vedere al structurii sale (vezi tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3
Dinamica consumului principalelor produse alimentare pe locuitor
1950—100

Produsele	1965	1970	1975	1976
Carne și produse din carne (în echivalent carne proaspătă)	159	187	274	290
Grăsimi	221	264	318	249
Lapte și prod. lactate (în echiv. lapte, exclusiv unt)	98	103	123	130
Ouă	195	241	363	397
Zahăr și produse din zahăr (în echivalent zahăr)	217	280	294	361
Cereale (în echivalent făină)	159	150	145	147
Cartofi	151	124	190	186
Legume	115	132	172	194

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, p. 91.

Datele evidențiază creșterea substanțială a consumului pe locuitor la carne, grăsimi, ouă și zahăr în condițiile creșterii însemnate a numărului populației. De asemenea se evidențiază tendința de reducere a consumului de cereale, ceea ce arată o mutație modernă în consumul alimentar al populației. Această tendință este și mai evidentă după 1965, când consumul la cereale scade în 1970 la 94%, iar în 1976 la 92% — față de 1965. S-au realizat importante progrese în ceea ce privește conținutul în calorii și factori nutritivi ai alimentației populației, proces care va continua și în viitor.

Consumul de produse nealimentare a cunoscut un ritm rapid de creștere ca urmare a ridicării generale a veniturilor bănești ale populației, a satisfacerii nu numai în mediul urban dar și în cel rural în mai bune condițiuni a nevoilor de hrană. Astfel, **populația a putut alocă o parte tot mai mare din veniturile sale, pentru cumpărarea de produse care-i îmbunătățesc condițiile de viață și confort** (textile și îmbrăcăminte, metalochimice și electrochimice, mobilă, materiale de construcție, autoturisme, locuințe), precum și de **bunuri necesare ridicării nivelului cultural** (aparate de radio, televizoare, instrumente muzicale, cărți etc.).

Nivelul consumului pe locuitor la țesături, inclusiv confecții, a crescut în 1976 față de 1950 de aproape 2 ori, iar la încălțăminte de peste 5 ori. Creșteri deosebit de rapide au cunoscut **obiectele de folosință îndelungată**, ducând la sporirea considerabilă a gradului de înzestrare a populației cu astfel de obiecte (vezi tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4
Dinamica înzestrării populației cu obiecte de folosință îndelungată (la 1 000 locuitori)
1955=100

	1965	1970	1975	1976
— Aparate de radio	331	478	552	575
— Televizoare (*)	847	24 ori	43 ori	47 ori
— Frigidere	53 ori	134 ori	239 ori	268 ori
— Mașini de spălat rufe	46 ori	92 ori	136 ori	148 ori
— Mașini aragaz	537	752	11 ori	12 ori
— Aspirator de praf	17 ori	35 ori	49 ori	53 ori
— Autoturisme (*)	600	32 ori	69 ori	81 ori

*) — față de 1960

Sursa : Anuarul Statistic al R.S.R., 1977 p. 91.

O mare parte din produsele nealimentare, îndeosebi, mobilă, aparate de radio, televizoare, frigidere, articole de uz casnic, sînt cumpărate într-un număr tot mai mare de populația din mediul rural, care în 1976 dispunea de 1 350 000 de aparate de radio și de peste 1 100 000 de televizoare.

O dinamică accentuată se prevede pentru actualul cincinal la bunuri de folosință îndelungată, concomitent cu ridicarea parametrilor calitativi și de utilitate, cu diversificarea sortimentelor. Pe întregul cincinal se vor pune astfel la dispoziția populației peste 5,4 milioane aparate de radio și televizoare, peste 1,8 milioane frigidere, peste 1,1 milioane mașini de spălat rufe și aproape 4 milioane garnituri de mobilă pentru camere și bucătării, numeroase autoturisme, etc. Se va acorda atenție producției și desfacerii de aparate electrocasnice, menite să ușureze munca în gospodărie și să reducă timpul afectat acestei activități. Creșterea și diversificarea producției bunurilor de consum și livrărilor de mărfuri, după cum se prevede în Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980 aprobat de Conferința Națională din decembrie 1977, va asigura satisfacerea în condiții mai bune a nevoilor oamenilor muncii, creșterea gradului de dotare a populației cu obiecte de folosință îndelungată.

PRESTĂRILE DE SERVICII PENTRU POPULAȚIE cunosc o creștere tot mai mare pe măsura sporirii veniturilor. Astfel în perioada 1965—1975 volumul prestărilor de servicii — marfă către populație a crescut de peste 3 ori. Ponderea cheltuielilor destinate cumpărării serviciilor marfă în totalul cheltuielilor populației a crescut de la 11,9% în 1965 la 16,5% în 1975, urmînd să reprezinte circa 19% în 1980. Ca urmare a măsurilor luate de creștere mai rapidă a veniturilor bănești ale populației în actualul cincinal, se prevede o sporire a volumului prestărilor de servicii cu 1,9 miliarde lei, ritm mediu anual de creștere fiind de 11,9%. Suplimentarea activității de prestări de servicii se face prin creșterea mai accentuată, pe baza folosirii mai bune a capacităților existente, a serviciilor mai mult solicitate de populație ca : reparații, construcții și întreținerea locuințelor, întreținerea și repararea bunurilor de folosință îndelungată, întreținerea și repararea autoturismelor, servicii de gospodărire comunală și locativă, servicii de telefon-poștă, reparații și comenzi de confecții tricotate și încălțăminte și servicii personale.

PE BAZA CREȘTERII venitului național cu un ritm mediu anual de 8,6—9,6%, a retribuției reale cu 18—20% și a veniturilor reale ale țărănimii cu 20—22%, în perioada 1981—1985, se va realiza creșterea în continuare a consumului populației. Corespunzător creșterii venitului populației se va asigura dezvoltarea producției de mărfuri și servicii destinate satisfacerii cerințelor de consum. Ritmul mediu anual de creștere al volumului desfacerilor de mărfuri pe ansamblul comerțului va fi de circa 5,4—6,7%, iar al prestărilor de servicii de 8,5—9%.

Sînt procese care reflectă ample mutații în viața populației din țara noastră, în sensul progresului. al unei vieți tot mai civilizate și mai bogate în împliniri materiale și spirituale. Asemenea realizări, față de nivelurile corespunzătoare din regimul burghezo-moșieresc, pun pe deplin în lumină realismul politicii partidului, țelul suprem al acesteia — creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării.

conf. dr. Dumitru PUGNA

O COMPONENTĂ DE BAZĂ A STRATEGIEI CREȘTERII ECONOMICE — RIDICAREA EFICIENȚEI CHELTUIRII RESURSELOR MATERIALE

CREȘTEREA ECONOMICĂ reprezintă un proces de sporire a produsului social și a venitului național, total și pe locuitor, precum și a veniturilor reale, în condițiile modernizării continue a economiei naționale. Una din contribuțiile de seamă ale partidului nostru

la dezvoltarea teoriei marxiste, o constituie și **fundamentarea necesității creșterii economice rapide, ca o condiție pentru reducerea și lichidarea decalajelor economice.** În condițiile țării noastre, dinamismul pronunțat nu este un fenomen cu caracter conjunctural, ci constituie o **constantă** a evoluției economiei românești. Astfel, între anii 1960—1975, venitul național pe locuitor a sporit cu 63% în România, cu 42% în Bulgaria, 27% în Cehoslovacia, 32% în R.D.G., 52% în Polonia, 32% în Ungaria, 26% în U.R.S.S.)

Accentuând însemnătatea laturilor calitative ale dezvoltării economico-sociale a României, în numeroase rânduri secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat importanța sarcinii de înaintare mai accelerată a României pe drumul progresului. La Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 a fost formulat obiectivul situației pînă în anul 1985 a țării noastre în rîndul statelor cu dezvoltare economică medie. În contextul dinamismului dezvoltării noastre, realizarea Programului suplimentar de dezvoltare pe perioada 1976—1980 este condiționată într-o măsură ridicată nu numai de volumul resurselor antrenate în activitatea productivă ci și, în măsură din ce în ce mai mare, de **eficiența utilizării lor.** Iată de ce **creșterea eficienței cheltuirii resurselor materiale, ridicarea calitativă a întregii activități economice reprezintă o problemă fundamentală în etapa pe care o străbatem.** Programul suplimentar de dezvoltare a economiei ca și orientările generale pentru întocmirea cincinalului următor, reflectă amplificarea preocupărilor pentru **laturile calitative**, pentru întărirea spiritului de răspundere pe toate treptele economiei naționale față de **modul în care se asigură creșterea eficienței utilizării fondului național de dezvoltare, optimizarea structurilor, utilizarea rațională a capacităților de producție, sporirea volumului de producție și beneficii la mia de lei fonduri fixe, reducerea cheltuielilor, în primul rînd a celor materiale.**

IN ACTUALA ETAPĂ, în modelul creșterii economice românești, rata optimă a acumulării este organic legată de necesitatea sporirii continue a eficienței economice. Modelul nostru de creștere economică cunoaște astăzi o semnificativă redimensionare, îmbogățindu-se cu noi valențe; este vorba de intrarea economiei românești într-o nouă fază a evoluției sale, de un adevărat salt calitativ în care creșterea de tip intensiv devine preponderentă. Această trecere este impusă de noi condiții: de faptul că gradul de satisfacere a nevoilor interne și competiția tot mai activă pe piața externă pun pe primul plan calitatea producției, de agravarea considerabilă a problemei materiilor prime și energiei, etc. Carențele în folosirea resurselor nu mai pot fi astăzi compensate prin nici un efort cantitativ suplimentar; este cunoscut că majorarea cu numai un procent a eficienței utilizării fondurilor fixe productive asigură un spor de venit național de aproape 5 miliarde lei anual, pentru a cărui obținere ar fi necesare 3-4 procente de acumulare în plus. Așa însă după cum rata superioară a acumulării nu poate suplini lipsa de eficiență, la fel creșterea eficienței nu anulează necesitatea realizării în continuare a unui viguros program de investiții. Creșterea eficienței este concepută ca o acțiune conjugată la nivel macroeconomic și microeconomic pentru sporirea productivității muncii, reducerea costurilor de producție, folosirea cu randament sporit a fondurilor fixe, valorificarea superioară a resurselor materiale, îmbunătățirea calității produselor.

Factorul decisiv al creșterii eficienței economice îl constituie **sporirea productivității muncii**, al cărei ritm mediu anual de creștere în industrie este de 9,2%; ca urmare peste 80% din sporul producției industriale, în actualul cincinal, se va obține pe seama creșterii productivității muncii. Semnificația productivității ca factor al sporirii producției se desprinde din câteva date: în anul 1965, prin creșterea productivității muncii cu 1%, s-a obținut un spor de producție industrială de 1,5 miliarde

lei, iar în anul 1980, echivalentul valoric al unui procent de sporire a productivității va ajunge la 10 miliarde lei.

Referindu-se la sporirea eficienței cheltuirii resurselor la nivel macroeconomic, expresia sintetică cea mai elocventă care atestă sporirea acesteia o constituie **creșterea mai rapidă a venitului național în raport cu produsul social**, fapt ce duce la reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social și la creșterea ponderii venitului național. Diminuarea doar cu 1% a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social la nivelul anului 1980 se va reflecta într-un spor de venit național de 14 miliarde lei. Este evident că diminuarea costurilor materiale de producție, ridicarea gradului de valorificare a capacităților de producție și a materiilor prime, mai ales în condițiile în care pe plan mondial prețul materiilor prime și al energiei cunoaște o linie ascendentă, constituie un factor de însemnătate primordială pentru creșterea economică intensivă.

ALOCAREA an de an a unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare și înfăptuirea, pe aceeași bază, a unui program de investiții de mare anvergură, a creat posibilitatea creșterii accelerate, reînnoirii și modernizării bazei tehnico-materiale în toate ramurile economiei naționale. Astfel, între 1950—1976, volumul total al fondurilor fixe a crescut de 5,9 ori. Latura cantitativă a fost însoțită de importanțe modificări de structură în sensul creșterii ponderii mașinilor și utilajelor în totalul fondurilor fixe, al ridicării performanțelor lor la nivelul celor mai bune realizări ale tehnicii.

Corelarea anumitor indicatori ne permite să deducem că au fost obținute rezultate pozitive în domeniul sporirii eficienței folosirii fondurilor fixe productive. În timp ce venitul național a crescut între 1950—1976 de 11 ori, populația ocupată pe întreaga economie a sporit cu 22%. În aceeași perioadă venitul național creat în **industrie** a crescut de 27 ori, în timp ce volumul fondurilor fixe a crescut de 14 ori, iar al populației ocupate — de 3,3 ori. Productivitatea muncii a sporit pe ansamblul industriei de 7,2 ori; în industria prelucrătoare, de energie electrică și termică sporul productivității este de 17 ori, în industria chimică și constructoare de mașini de 15 ori.

Analiza gradului de folosire a capacităților de producție în țara noastră dezvăluie însă existența unor însemnate rezerve insuficient valorificate. Așa cum s-a subliniat și la Conferința Națională din decembrie 1977, în vederea utilizării rezervelor de folosire mai eficientă a capacităților de producție se impune: creșterea indicelui de utilizare a tuturor fondurilor fixe; creșterea coeficientului de schimburi, urmărindu-se generalizarea schimbului doi și extinderea schimbului trei mai ales la secțiile și utilajele care reprezintă „locuri înguste”; ridicarea nivelului productivității muncii și a randamentului mașinilor din schimburile doi și trei la nivelul schimbului întâi; asigurarea asistenței tehnice în toate schimburile și la un nivel corespunzător; întreținerea, supravegherea și repararea corespunzătoare a utilajelor; redistribuirea mijloacelor tehnice nefolosite și realizarea unor utilaje necesare dotării complete a suprafețelor de producție construite; asigurarea unei aprovizionări ritmice ș.a.

SE ȘTIE CĂ țara noastră dispune de un valoros potențial natural, care permite dezvoltarea armonioasă a economiei naționale. Asigurarea însă a unor ritmuri înalte de creștere a ramurilor prelucrătoare face ca această bogăție de resurse să se transforme într-o noțiune foarte relativă. Bunăoară, în 1938, cînd țara noastră producea 284 mii tone de oțel, resursele de minere de fier și cocs puteau fi apreciate ca suficiente. În 1976, deși extracția de minere de fier a crescut, ajungînd la peste 3 milioane tone, aceasta este departe de a putea satisface nevoile siderurgiei, aflată într-o puternică dezvoltare, fapt ce a determinat sporirea considerabilă a importului. Necesitatea creșterii importului este evidentă și pentru alte materii prime ca metale neferoase, țitei etc., unde progresul rapid al ramurilor prelucrătoare a făcut ca disponibilitățile interne să scadă în mod relativ.

Documentele Conferinței Naționale a partidului nostru din decembrie 1977, pornind de la aceste realități și avînd în vedere problemele generale ce se pun pe plan mondial în domeniul materiilor prime și energiei, de la sarcina de mare răspundere pentru prezentul și viitorul țării de a asigura o perioadă cât mai îndelungată resursele necesare dezvoltării economiei, stabilesc însemnate direcții de acțiune care vizează tocmai ridicarea eficienței cheltuirii resurselor de materii prime și materiale.

Acțiunile întreprinse în direcția utilizării cu maximă eficiență a resurselor materiale au determinat și determină creșterea gradului de valorificare a acestora, reducerea consumurilor specifice, creându-se premise pentru sporirea în continuare a eficienței cheltuirii acestor resurse. Câteva calcule, care relevă consumul unor resurse materiale, reflectă elocvent rezultatele și perspectivele în acest domeniu (vezi tabelul).

Evoluția unor consumuri la resurse materiale principale.

	1965	1970	1975	1980
Consumul de combustibil convențional (tone c.c. la 1 mil. lei prod. industrială).	183,0	161,0	114,9	94,3
Consumul de energie electrică (mii k.w h/mil. lei prod. ind.)	61,5	65,3	56,8	49,3
Consumul de cox de furnal pe tonă de fontă (t/t).	0,823	0,693	0,605	0,550
Consumul de oțel lingou pe tone de laminate finite (t/t).	1,370	1,345	1,300	1,200
Consumul de laminate ferroase în constr. de mașini (t/mil. lei prod.)	37,8	26,2	19,8	14,6
Consumul de masă lemnoasă în ind. prelucr. lemnului (mc/mil. lei prod.)	1 338,0	1 110,0	800,0	534,3

De asemenea, referindu-ne la creșterea gradului de valorificare a metalului, valoarea producției obținute dintr-o tonă de metal evoluează după cum urmează :

1965	1970	1975	1980
100	134,1	206,5	295

Reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie constituie și în continuare **principalele calc de reducere a cheltuielilor materiale.** În economie se utilizează uneori prea mult metal pentru produse cu grad relativ redus de prelucrare: se proiectează tipuri de mașini cu gabarit și greutate mai mare decât cea a tipurilor produse în alte țări; se consumă încă prea mult petrol și gaze ca sursă de energie primară și relativ puțin în industria chimică; se folosesc uneori tehnologii care consumă mult metal sau mult cocs metalurgic, se menține uneori un procent ridicat de rebuturi. În scopul de a evidenția rezervele mari ce există pentru înlăturarea acestor neajunsuri — preocupare permanentă ridicată de partid în fața întregii economii, vom arăta că numai în ceea ce privește proporția rebuturilor situațiile diferă foarte mult de la o întreprindere la alta. O analiză efectuată anul trecut a pus în lumină faptul că la un număr de întreprinderi din industria constructoare de mașini cu profil similar sau foarte apropiat, cantitatea de rebuturi a fost, la unele dintre acestea, de până la 14 ori mai mare față de întreprinderea cu situația cea mai bună, cu o pondere minimă a rebuturilor.

Contribuții remarcabile

(Urmare din pag. 2)

plină încredere viitorul. Popoarele, adevăratele creatoare ale istoriei dispun de forța și capacitatea de a învinge orice greutăți și obstacole și edifica pe planeta noastră o lume mai bună și mai dreaptă, o lume a păcii și colaborării“.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu relevă **unitatea deplină** dintre politica internă și externă a partidului și statului nostru. Partidul consideră că dezvoltarea, realizarea operei de construire a noii orînduirii necesită condiții externe de pace și colaborare cu toate statele lumii, după cum participarea activă a României la diviziunea mondială a muncii, aportul său la rezolvarea problemelor umanității, la realizarea progresului general uman, prestigiul internațional al țării, depind nu numai de caracterul rațional, constructiv al pozițiilor sale în viața internațională, ci și de felul cum sînt rezolvate pe plan intern sarcinile de dezvoltare a forțelor de producție și de

CERCETAREA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ contemporană are drept rezultat crearea unor mijloace de muncă mai perfecționate, cu parametrii tehnico-economici superiori, înainte de toate cu un consum de materiale și combustibili mai redus. O orientare importantă în această privință o constituie creșterea capacității mașinilor și utilajelor fabricate. În literatura economică se arată, de exemplu, că prin creșterea puterii instalate a unei turbine de la 2,5 mii la 100 mii kw, consumul specific de materiale se reduce de 6,5 ori; creșterea volumului cupei excavatorului de la 0,35 la 3 mc, determină reducerea consumului specific de materiale cu peste 30%; prin creșterea puterii unei locomotive de la 2 000 la 3 000 CP, ponderea consumului specific de materiale scade cu aproape 30%¹⁾.

În determinarea orientărilor fundamentale, a căilor de acțiune în vederea reducerii cheltuielilor materiale, partidul nostru ține seama de valențele multiple ale progresului tehnico-științific contemporan, capabil să favorizeze nu numai creșterea productivității muncii vii ci și economisirea muncii materializate. Cadrul de ansamblu al ridicării eficienței utilizării resurselor materiale este asigurat prin însăși prioritatea care se acordă în creșterea producției acelor ramuri și subramuri care promovează progresul tehnic în toate sectoarele economiei și asigură valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării, prin înglobarea unei cantități cât mai mari de muncă complexă: este vorba de industria constructoare de mașini cu ramurile sale electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, precum și de industria chimică. Creșterea, în totalul producției industriale, a industriilor purtătoare a tehnicii de vîrf, reflectă un aspect însemnat al modernizării industriei, economiei.

Una din problemele deosebit de actuale o constituie, așa cum s-a subliniat adeseori, reducerea consumurilor energetice. România a avut inițiative în acest domeniu încă înainte de declanșarea crizei energetice pe plan mondial, avînd ca efect o serioasă îmbunătățire a gospodăririi acestor ramuri. Consumurile de combustibili au fost în 1977 cu aproape 50% mai mici decât cele din 1970. Semnificația reducerii în continuare a consumului de combustibil rezultă din faptul că în 1980 dacă industria ar lucra cu aceleași consumuri specifice de la începutul cincinalului, ar fi necesare în plus 17 milioane tone de țiței din import, iar influența nefavorabilă asupra creșterii venitului național ar reprezenta minimum 25 miliarde lei, adică mai mult de 1 100 lei pe locuitor. Cu toate realizările obținute în reducerea consumurilor energetice, în țara noastră venitul național pe unitate de energie consumată este încă mai redus decât în statele industrializate. **Conducerea de partid și de stat acordă acestor probleme o deosebită atenție, punînd în lumină necesitatea îmbunătățirii rezultatelor modalități concrete de acțiune.**

VALORIFICAREA CU EFICIENȚĂ SPORITĂ a tuturor resurselor materiale ale țării, constituie o coordonată esențială a politicii partidului nostru de edificare a socialismului multilateral dezvoltat în România, contribuind la creșterea puterii economice a țării, la prosperitatea întregului popor.

lector univ. Vasile ZAHARIA

Cluj-Napoca

¹⁾ Calculat după Statisticeskii ežegodnic stran — cilenov SEV — 1976, pag. 42.

²⁾ Vezi Voprosi Ekonomiki. Nr. 11/1973, pag. 4.

perfectiunare a relațiilor sociale, de crearea unor condiții superioare pentru înflorirea, pe toate planurile, a personalității umane. Această interpenetrare armonioasă dintre politica internă și externă a partidului pune în lumină o viziune unitară, complexă, de largă perspectivă istorică asupra dezvoltării țării, cu efecte de amploare asupra progresului României.

Din toate colțurile patriei, întregul nostru popor — oameni ai muncii români, maghiari, germani, de alte naționalități, tineri și vîrstnici, femei și bărbați — exprimă în aceste zile **adeziunea deplină** la idealurile și aspirațiile nobile, profund umane ale politicii partidului. Atașamentul ferm al poporului față de politica internă și externă a partidului, față de principiile generoase și raționale pe care se fundamentează, față de valorile pe care le promovează, se manifestă prin **mobilizarea crescîndă a eforturilor întregii colectivități** în scopul realizării exemplare de sarcinilor trasate de partid în această etapă de dezvoltare economico-socială a țării, în scopul înlăturării mărețelor obiective ale progresului multilateral și propășirii patriei noastre socialiste.

Prin folosirea cu indici superiori a utilajelor PRODUCȚIE FIZICĂ ȘI NETĂ PESTE PLAN

● Șantierelor — instalații și echipamente în cantități sporite și de bună calitate ● Eficiența utilizării raționale a potențialului disponibil ● Mobilizare de noi rezerve în sprijinul creșterii producției, productivității muncii și reducerii costurilor

ALĂTURI DE TOȚI OAMENII MUNCII, colectivul Intreprinderii de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare din Capitală desfășoară în cinstea marii sărbători naționale a poporului român — 23 August — întrecerea socialistă sub semnul realizării exemplare a producției fizice și a producției nete, a înfăptuirii neabătute a sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din iulie a.c. În centrul preocupărilor sale se situează folosirea rațională a mașinilor și utilajelor din dotare — cale principală de creștere a productivității muncii, de obținere de sporuri cât mai mari la producția fizică, de ridicare a eficienței economice.

Randamente ridicate în folosirea mașinilor și utilajelor

DATORITĂ produselor pe care le realizează, I.R.E.M.O.A.S. contribuie în mare măsură la îndeplinirea la termen și în bune condițiuni a investițiilor, la realizarea cerințelor de confort și funcționalitate a noilor construcții de locuințe, cit și a obiectivelor social-culturale. Iată, de ce, întreaga activitate a colectivului de muncă de aici este subordonată unui țel major: realizarea exemplară a sarcinilor de plan și, cu precădere, a producției fizice, în sortimentele planificate. Pe primele 7 luni ale anului, sarcinile de plan la principalii indicatori au fost nu numai îndeplinite, ci și substanțial depășite (tabelul).

Cifrele cuprinse în tabel se cer întregite de câteva fapte semnificative. În perioada analizată, datorită depășirii, lună de lună, a sarcinilor de plan s-au obținut suplimentar: **236 căzi de baie, 4 030 mp radiatoare din fontă, peste 15 000 mp timplărie metalică, echipament metalic pentru mobilă în**

Realizarea principalilor indicatori de plan pe primele 7 luni din 1978

Indicatorul	Realizat față de plan
Producția fizică	101,15
Producția netă	100,50
Productivitatea muncii	102,65
Producția marfă	101,15
Cheltuielile la 1 000 lei producție marfă (6 luni)	99,75

valoare de aproape 6 milioane lei ș.a. Productivitatea muncii a sporit, față de plan, cu peste 3 500 lei pe fiecare om al muncii. În ce privește eficiența economică a activității desfășurate, **cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă au fost mai mici, în primul semestru, cu 1,91 lei.**

Aceste realizări se datorează valorificării mai intense a rezervelor interne ale întreprinderii, utilizării mai bune a capacităților de producție, a forței de muncă, promovării de tehnologii avansate etc. și, îndeosebi, **utilizării mai bune a mașinilor și utilajelor.** În primul semestru al anului, în secțiile de bază direct productive, **s-a obținut un indice de utilizare a mașinilor de 90,15,** cu mult peste sarcina planificată. La unele utilaje principale, indicatorii realizați depășesc cu mult media obișnuită în aceste secții. Iată câteva exemple concludente :

- mașini automate 92,3
- mașini agregat 92,4
- mașini de frezat 90,7

Folosirea cu randament ridicat a mașinilor și utilajelor a făcut cu puțință ca volumul producției realizate la 1 000 lei fonduri fixe să înregistreze creșteri importante (de la 1 633 lei în 1975 la 1 727 lei în 1977 și peste 1 800 lei în 1978).

Pentru sporirea indicilor de utilizare au fost luate o serie de măsuri tehnice și organizatorice, care au facilitat o mai intensă valorificare a potențialului existent :

1. ELIMINAREA LOCURILOR „ÎNGUSTE”. Încă înainte de începutul anului, ținându-se seama de sarcinile sporite de plan, s-a analizat felul cum sînt încărcate diferitele utilaje, în special utilajele-cheie, în scopul eliminării unor locuri „înguste” și asigurării desfășurării normale a fluxului de producție. Întrucît a rezultat o supraîncărcare a unora, s-a pus problema realizării de noi mașini prin forțe proprii, respectiv prin **autoutilare.** Astfel, la secția echipament metalic s-a realizat, printre altele, o mașină de țesut piese ștanțate, o mașină de șlefuit plan cilindri de siguranță ș.a. Mașini specifice profilului de fabricație au fost realizate și pentru nevoile celorlalte secții. În general, pe întreaga întreprindere, s-au obținut prin autoutilare în primul semestru al anului, **mașini și utilaje în valoare de 2 531 000 lei.**

2. REORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTREȚINERE ȘI REPARARE A UTILAJELOR. În toate cele 4 secții principale ale întreprinderii (radiatoare, băi, echipament metalic și armături sanitare) acordul global îi cuprindea înainte numai pe muncitorii direct productivi. Pentru a se impulsiona activitatea de întreținere și reparare a utilajelor, a evita, pe cît posibil, defectiunile mecanice și electrice, și a scurta perioadele de stagnare în fazele de reparații, **mecanicii de întreținere și reparații au fost incluși și ei în acordul global.** Fiind direct cointeresați în obținerea unor producții mai mari, prin asigurarea unei funcționări normale a utilajelor (de care depinde și creșterea remunerației lor), mecanicii de întreținere și reparații au reușit — printr-o mai bună organizare a activității — să scurteze mult perioada de stagnare a unor mașini. La secția de echipament metalic, de exemplu, opririle accidentale la utilajele principale, ca urmare a diminuării defectiunilor mecanice sau electrice, **au fost reduse cu peste 25%, iar perioada de reparații a unor mașini s-a scurtat cu 10%.**

3 ASIGURAREA UNEI PERMANENTE ASISTENȚE TEHNICE. Pentru ca producția să se desfășoare în cele mai bune condiții, iar o serie de probleme tehnice ce se ivesc să fie rezolvate operativ, a fost asigurată asistența tehnică în toate cele 3 schimburi. Ea este acordată de inginerii de schimburi, de șefii de ateliere și de maistrii principali. Asistența tehnică este asigurată, alternativ, în cele 3 schimburi, și de inginerii-șefi ai întreprinderii.

În sprijinul creșterii eficienței

COLECTIVUL ÎNTREPRINDERII este hotărât ca în acest an — al treilea al cincinalului — să obțină realizări din cele mai înalte. Pentru aceasta au fost prevăzute o serie de măsuri între care și **ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor în secțiile auxiliare.** Dintr-o analiză făcută de comitetul de partid și de consiliul oamenilor muncii la capătul primelor 6 luni din acest an, a rezultat că, în secțiile auxiliare, indicii de utilizare medii atinși au fost de numai 79,65, fapt ce a afectat serios indicii medii pe întreprindere.

Pentru remedierea acestei situații au fost luate măsuri pe mai multe planuri. Astfel, întrucât lipsesc muncitori de diferite meserii, **s-au organizat cursuri de calificare la locul de muncă,** frecventate de 121 de persoane, în specialități deficitare: strungari, rectificatori, presatori etc. În scurt timp, aceștia vor absolvi cursurile

și vor fi trecuți să lucreze direct pe mașini. Tot pentru obținerea unor indici de utilizare mai înalți la aceste secții, **au fost schimbate unele tehnologii,** astfel ca toate mașinile să fie încărcate mai uniform și să dea maximum de randament. În sfârșit, deoarece la secția mecanicului-șef există mașini specializate care nu sînt încărcate la întreaga lor capacitate, **s-au achiziționat comenzi în cooperare.** Un calcul făcut de specialiști, arată că **sporirea indicelui de utilizare al mașinilor cu numai 1% pe întreprindere ar echivala cu obținerea unei producții suplimentare de 15 milioane lei.**

Un alt obiectiv ce urmează a fi atins pînă la sfîrșitul anului este **încadrarea în nivelul planificat de reducere a cheltuielilor materiale.** Dacă în primele 6 luni s-ar fi respectat și cheltuielile materiale planificate, costurile la 1 000 lei producție-marfă ar fi fost diminuate mult mai substanțial. Faptul că în primele 6 luni au fost depășite cheltuielile materiale se datorează și unor cauze obiective: aprovizionarea cu fontă nouă în loc de fontă veche și fier vechi — al cărui preț este mai mare —, livrarea de produse necorespunzătoare de către unele întreprinderi furnizoare (cazul întreprinderii „Laromet” din Capitală, care a furnizat bare de alamă fisurată și cu suprapuneri de materiale) ș.a. Dar nu este mai puțin adevărat că nu au fost îndeajuns valorificate nici posibilitățile

interne, astfel ca fiecare secție și fiecare produs să se înscrie în normele de consum planificate.

Ce se întreprinde, practic, pentru reducerea cheltuielilor materiale? În primul rînd s-a trecut la **reproiectarea unor produse pentru ușurarea greutății și reducerii, pe această cale, a consumului de metal.** De exemplu, prin reproiectarea robinetului de la voar, greutatea acestuia se reduce cu 20%. De asemenea, s-au proiectat noi tipuri de stele de manevră de la baterii și robineti, care vor încorpora mai puțin metal. O altă măsură eficientă este aceea a **înlocuirii alamei cu repere din mase plastice.** În prezent, sînt în curs de omologare 5 repere de diferite armături.

Se va acționa cu mai multă hotărîre și în direcția **diminuării procentului de rebuturi care,** în unele secții (ca, de pildă, la cea de radiatoare), se mențin încă la un nivel nesatisfăcător. În acest scop, spre deosebire de primul semestru cînd analiza situației rebuturilor se făcea la perioade lungi, acum acestea se fac **săptămînal,** sub conducerea inginerului șef. La ele participă, în afară de conducerea secțiilor în cauză, atît tehnologii șefi, cît și șeful sculariei.

Prin măsurile luate și aplicarea lor consecventă în practică, s-au creat premise ca, în lunile ce vor urma, activitatea întreprinderii să devină și mai fructuoasă.

L. ȚARANU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Cum gospodărim și folosim combustibilii ?

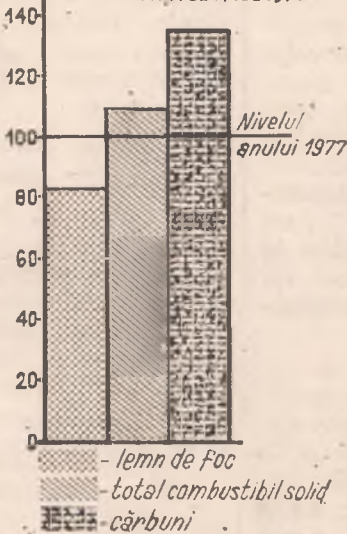
ÎN 1978 cantitatea totală de combustibili solizi, afectată încălzirii locuințelor individuale, a instituțiilor și unităților socio-culturale, a crescut cu peste 14% față de 1976, și cu 9% față de 1977 (graficul).

Utilizarea deplină și eficientă a combustibililor respectivi, presupune o grijă gospodărească de la extracție și pînă la consum. Pe acest traseu însă, din păcate, se constată adesea o serie de deficiențe care se soldează cu însemnate pierderi de combustibil. Astfel, de multe ori, **lemnul de foc** se livrează de către unele întreprinderi din cadrul Centralei de exploatare a lemnului, cu umiditate peste cea prevăzută de standarde („lemn verde”), ceea ce duce la un consum suplimentar în sobe pentru eliminarea acestei umidități. Același efect negativ îl dă și lemnul de foc cu umiditate mare, cîpătată printr-o depozitare necorespunzătoare în rețeaua comercială.

În ceea ce privește **lignitul,** care se livrează în vrac, acesta ajunge de multe ori la consumatori cu un procent mare de steril, cu granulație măruntă în proporție mai mare decît cea prevăzută de normativele în vigoare. Această situație, se datorește faptului că eșuruirea și alegerea sterilului se face superficial la unele întreprinderi ale M.M.P.G. Consecința: este nevoie de cantități suplimentare de cărbune la ardere. **La cărbuni brichetați,** pierderile se datoresc faptului că unele brichete se sfarmă în cursul transportării și manipularii lor succesive, urmare a nerespectării de către întreprinderile producătoare, a rețetelor de preparare.

Desigur organele comerciale pot aduce o contribuție substanțială la eliminarea pierderilor de cărbuni, printr-o depozitare cît mai compactă a cărbunilor în vrac pentru evitarea exfolierii lor spontane,

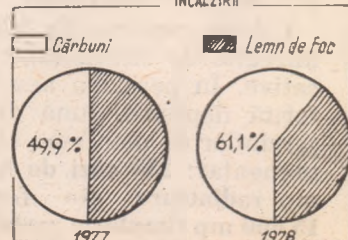
EVOLUȚIA CONSUMULUI DE COMBUSTIBILI SOLIZI PENTRU ÎNCĂLZIRE, ÎN ANUL 1978 FAȚĂ DE ANUL 1977

prin reducerea numărului de manipulari, prin mai buna a-

menajare a depozitelor. Nu de mică importanță este ca întreprinderile specializate ale M.I.U. să proiecteze și să producă sobe și instalații de ardere pentru combustibilii solizi, din ce în ce mai perfecționate, într-o gamă largă, cu randamente la ardere comparabile cu cele atinse pe plan internațional. De asemenea, consumatorii înșiși pot contribui la economisirea combustibililor prin respectarea întocmai a instrucțiunilor de utilizare corectă și eficiență a instalațiilor de ardere, prin grija de a evita risipa.

PROPOȚIA CĂRBUNILOR ÎN TOTALUL COMBUSTIBILILOR SOLIZI DESTINAȚI ÎNCĂLZIRII

PERFEȚIONAREA MECANISMULUI ECONOMIC-FINANCIAR

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ A FONDURILOR MATERIALE ȘI BĂNEȘTI —
SARCINĂ PRIORITARĂ ÎN CONDIȚIILE AUTOGESTIUNII

PERFEȚIONAREA mecanismului economico-financiar are în vedere îmbinarea armonioasă a unor coordonate interdependente, în care un loc prioritar îl deține **lărgirea autonomiei unităților economice**, consolidarea și generalizarea principiilor de **autoconducere muncitorească, autogestione și autofinanțare**, concomitent cu sporirea răspunderii fiecărui colectiv pentru activitatea desfășurată și rezultatele obținute. Îmbunătățirea acestui mecanism trebuie înfăptuită în condițiile creșterii generale a eficienței economice, printr-o mai bună valorificare a resurselor umane și materiale, continua perfecționare și creștere a rolului pirghiilor economico-financiare, astfel încât să fie mai plenar fructificate superioritatea și avantajele societății noastre socialiste.

Prin hotărârile recent adoptate se asigură **îmbinarea unitară a conducerii pe baza planului național unic a activității de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, cu lărgirea autonomiei economico-financiare și răspunderii unităților economice și administrative.**

După cum se știe, în realizarea acestor comandamente politico-economice, Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 a elaborat un program complex de măsuri destinat îmbunătățirii indicatorilor economico-financiar, perfecționării finanțelor unităților economice, ridicării pe o treaptă superioară a activității de conducere și planificare, sporirii eficienței economice, inclusiv în sfera comerțului exterior. Perioada scurtă care a trecut de la adoptarea acestor importante măsuri demonstrează adevărul deplină a oamenilor muncii pentru transpunerea în viață a obiectivelor stabilite, viabilitatea și caracterul profund științific al direcțiilor elaborate, creșterea interesului și răspunderii colectivelor în îmbunătățirea întregii lor activități.

Realizările oamenilor muncii din municipiul București pe semestrul I 1978 sînt o mărturie concretă a modului cum au început să fie aplicate hotărârile adoptate, oferind certitudinea succesului în activitatea viitoare. Astfel, planul producției globale industriale a fost realizat în proporție de 101,8%, iar al producției marfă în proporție de 100,5%, cu depășiri absolute însumînd 1 050 mil. lei și respectiv 270 mil. lei.

Față de perioada corespunzătoare a anului precedent, dinamica indică o creștere a acestor indicatori de 8,6% și respectiv 7,2%, cu sublinierea importantă că producția peste plan a fost realizată în proporție de 93,4% pe seama creșterii productivității muncii, care a înregistrat o îndeplinire a planului de 101,5% și o creștere de 8,7%, față de aceeași perioadă a anului 1977.

Realizarea producției nete exprimă creșterea eficienței economice

ÎN CONTEXTUL perfecționării indicatorilor economico-financiar, un rol primordial revine indicatorului „producția netă”. Exprimînd valoarea nou creată în procesul producției bunurilor materiale, acesta reflectă mult mai exact contribuția unităților economice la sporirea venitului național și sintetizează rezultatele creșterii eficienței economice.

Ca o consecință logică, calcularea și eliberarea fondului de retribuție pentru întregul personal muncitor din industrie se va face în funcție de gradul îndeplinirii producției nete. Afirmarea plenară a multiplelor avantaje prezentate de acest indicator solicită creșterea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii — atît pentru realizarea producției fizice — conform structurii planificate în condițiile asigurării desfacerii acestora cît și pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale.

Deși majoritatea întreprinderilor bucureștene și-au realizat planul producției nete, faptul că un număr destul de însemnat de unități economice nu au îndeplinit integral pe semestrul I 1978 planul la acest indicator, demonstrează că există încă importante rezerve nepuse în valoare.

Calcularea și eliberarea fondului de retribuție pentru întregul personal muncitor al întreprinderilor impun nu numai realizarea exemplară a sarcinilor de plan la **producția fizică și la cheltuielile materiale**, dar și prevenirea fabricării unor produse care nu au desfacerea asigurată. Subliniem importanța acestor cerințe, întrucît la analiza pe bază de bilanț pe sem. I 1978 și din controalele efectuate de organele financiar-bancare a reieșit că uneori acestea nu sînt respectate.

Astfel, la 30 iunie a.c. planul producției fizice nu a fost realizat la un număr de 24 sortimente importante, în timp ce dinamica valorii stocurilor de produse finite fără desfacere asigurată a înregistrat o creștere față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

Aceste aspecte, cu multiplele lor implicații negative în realizarea indicatorilor financiar, în calcularea și eliberarea fondului de retribuție, impun riguroasa respectare a dispozițiilor legale subliniate de recente documente de partid cu privire la obligația realizării integrale a planului producției fizice, fabricării de produse cu desfacere asigurată, ridicarea nivelului calitativ al producției etc. Eforturile prioritare trebuie să fie concentrate și în direcția reducerii cheltuielilor mate-

riale, element cu rol hotărîtor în determinarea valorii producției nete.

Căile de reducere a cheltuielilor materiale vizează în principal reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, creșterea gradului de utilizare a suptafetelor și capacităților de producție, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, a organizării producției și a muncii, reducerea și eliminarea cheltuielilor neproductive și neeconomicoase.

Avînd în vedere caracteristica definitorie a actualului cincinal, de afirmare tot mai largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, rezervele de reducere a cheltuielilor cu munca materializată sînt practic nelimitate și este de datoria oamenilor muncii din toate întreprinderile, a colectivelor de conducere ca — în funcție de condițiile concrete din fiecare unitate — să găsească soluțiile optime pentru identificarea și valorificarea lor eficientă. Hotărîtoare pentru funcționarea corespunzătoare a mecanismului economico-financiar este realizarea indicatorului valoarea producției nete și, implicit, a acumulărilor aferente, deoarece numai astfel se pot constitui la nivelul planificat fondurile proprii ale întreprinderilor, factor esențial al autofinanțării și autogestiei unităților economice.

În procesul perfecționării mecanismului economico-financiar prin consolidarea și generalizarea principiilor de autogestione, autofinanțare și autoconducere muncitorească, Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 a adoptat și măsuri destinate îmbunătățirii sistemului de încheiere a **contractelor economice**, creșterii responsabilității în realizarea exemplară a obligațiilor asumate. Un rol important vor dobîndi contractele pe termen lung, menite să asigure continuitatea relațiilor între unitățile economice, cu efecte pozitive asupra organizării producției și a muncii, asigurării echilibrului financiar și a capacității de plată.

Realizarea acestei cerințe formulate la plenară implică perfecționarea generală a activității de contractare, asigurarea desfacerii integrale a producției, realizarea la termen și în bune condițiuni a obligațiilor contractuale, elemente esențiale în accelerarea vitezei de rotație a fondurilor și îndeplinirea indicatorilor economico-financiar.

În acest scop, se cer grabnic înlăturate unele neajunsuri care persistă la unele unități în asigurarea desfacerii producției. În această ordine de idei este concludent să menționăm că la nivelul întreprinderilor industriale din municipiul București, la 30 iunie 1978 producția planificată pe întregul an era acoperită cu contracte și comenzi

în proporție de 93,4%, iar producția destinată exportului de numai 74,9%.

Bugetul de venituri și cheltuieli — instrument activ de planificare, analiză și control

ÎN VEDEREA folosirii mai intense a pirghiilor economico-financiare, sporirii răspunderii colectivelor de oameni ai muncii și a organelor de conducere colectivă în gospodărirea fondurilor și întărirea disciplinei financiare, precum și pentru creșterea generală a eficienței economice, Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 a hotărât introducerea **bugetului de venituri și cheltuieli al întreprinderii**. Instrument activ de planificare financiară, de analiză și control, de asigurare a echilibrului financiar al întreprinderii, organic integrat în sistemul planului național unic de dezvoltare economico-socială, bugetul de venituri și cheltuieli are menirea să asigure mobilizarea tuturor resurselor, să conducă la întărirea finanțelor unităților economice.

Analizele efectuate recent cu privire la modul de elaborare și fundamentare a bugetului de venituri și cheltuieli pe semestrul II 1973 și pe anul 1979 au relevat că marea majoritate a întreprinderilor și centralelor aplică consecvent măsurile stabilite la plenară, înscriind în bugete totalitatea resurselor interne și asigurând condițiile pentru o desfășurare normală a activității economico-financiare. Sint, însă, necesare eforturi susținute pentru elaborarea bugetelor de venituri și cheltuieli în concordanță cu nivelurile orientative ale indicatorilor de plan, asigurarea echilibrului financiar, a capacității de plată, nu numai la nivelul anului, ci și pe **trimestre, fundamentarea costurilor de producție și a planului de acumulări**, astfel încât toate întreprinderile să-și recupereze cheltuielile și să participe într-o măsură crescândă în fondul de dezvoltare generală a societății.

Hotărârile stabilite pentru perfecționarea finanțelor întreprinderii și realizarea eficientă a funcțiilor bugetelor de venituri și cheltuieli ridică pe o treaptă superioară rolul **beneficiului**, amplificând însemnătatea primordială a acestuia în buna funcționare a mecanismului economico-financiar. Constituind principala sursă de formare a fondurilor proprii ale întreprinderilor și a vărsămintelor la bugetul statului, beneficiul are menirea de a stimula sub aspect cantitativ și calitativ producția, valorificarea superioară a resurselor materiale, reducerea costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale.

În ansamblul măsurilor elaborate de plenară, beneficiul trebuie privit nu numai ca principal indicator al eficienței economice, ci și ca un suport material al înfăptuirii autogestivității, autofinanțării și autoconducerii, sporindu-i și rolul său în cointeresarea materială a colectivelor de oameni ai muncii.

Înscriindu-se pe linia acestor cerințe, numeroase unități economice din municipiul București au obținut rezultate bune în primul semestru al anului 1978 în ceea ce privește realizarea planului de beneficii. Urmare reducerii costurilor, modernizării și diversificării struc-

turii producției corespunzător cerințelor economiei naționale, investigând și punând în valoare rezervele de care dispun, au realizat importante beneficii peste plan: Întreprinderea de pompe (4,8 mil. lei), Întreprinderea de calculatoare (5 mil. lei), „Automatica” (5,5 mil. lei), Întreprinderea de medicamente (3,2 mil. lei), „Flacăra Roșie” (3,8 mil. lei), Întreprinderea „Chimica”-Dudești (11,1 mil. lei) etc.

Situația existentă însă la alte întreprinderi ca de exemplu: „23 August”, „Granitul”, „Neferal”, „Progresul” — încălțăminte, I.M.G.B., „Vulcan”, „Sămănătoarea” etc. care nu au realizat planul de beneficii impune o analiză atentă a neajunsurilor activității proprii în vederea elaborării și aplicării de măsuri care să asigure nu numai realizarea planului de beneficii pe perioada curentă, dar și recuperarea restanțelor din primul semestru.

Este clar că numai în aceste condiții unitățile în cauză vor putea constitui fondurile proprii la nivelul prevederilor de plan inclusiv fondul destinat cointeresării materiale a personalului muncitor — și prin aceasta — materializarea corespunzătoare a avantajelor perfecționării mecanismului economico-financiar.

Perfecționarea mecanismului economico-financiar și afirmarea principiilor autogestivității, autofinanțării și autoconducerii implică realizarea exemplară a prevederilor de plan în ceea ce privește acumulările, constituirea fondurilor, asigurarea capacității la plată, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Fără eforturi susținute pentru realizarea acestor deziderate se poate ajunge la imposibilitatea rambursării creditelor și a efectuării plăților către bugetul statului și terți. În această privință, deși situația generală este bună, obținându-se progrese în consolidarea finanțelor unităților economice, la unele întreprinderi volumul creditelor restante și nerambursate în termen, precum și al plăților restante se menține la un nivel încă ridicat. Redresarea financiară a acestor unități reclamă măsuri energice pentru îmbunătățirea sistemului de aprovizionare tehnico-materială în raport cu cerințele producției, respectarea duratei ciclului și a tehnologiilor de fabricație, asigurarea portofoliului de contracte și comenzi pentru întreaga producție marfă, introducerea operativă a produselor în circuitul economic, creșterea preocupărilor pentru încasarea la termen a facturilor.

Creditul bancar judicios utilizat

APLICAREA principiului autogestivității economico-financiare a întreprinderilor pune într-o lumină nouă importanța, rolul și sfera în care va acționa **creditul bancar**. În primul rând trebuie subliniat faptul că autofinanțarea implică acoperirea într-o mai mare măsură a nevoilor de fonduri ale unităților din resurse proprii, creditul bancar reprezentând o sursă în completare.

Funcționarea eficientă a sistemului de credit presupune ca întreprinderile economice să-și consolideze și să-și extindă în primul rând fondurile pro-

prii, astfel încât acestea să satisfacă într-o proporție crescândă nevoile întreprinderilor. Totodată, în cazurile în care aceste fonduri sînt neacoperitoare pentru desfășurarea activității, contractarea creditelor bancare trebuie făcută cu o temeinică fundamentare, o eficiență utilizare și asigurare a resurselor proprii necesare rambursării. Măsurile elaborate de plenara din martie 1978 și în această direcție au ca obiectiv creșterea responsabilității unităților în folosirea creditelor bancare, deoarece în cazul nerambursării lor la termen, prin intermediul pirghiei dobânzii majorate, vor fi afectate rezultatele financiare și, implicit, capacitatea unităților de a-și constitui fondurile.

Creșterea eficienței economice este indisolubil legată și de gospodărirea rațională a resurselor materiale și bănești, întărirea legalității, ordinii și disciplinei, sporirea răspunderii generale în gestionarea patrimoniului statului, întărirea controlului financiar cu accent asupra laturii sale preventive, perfecționarea conducerii evidențelor, combaterea tuturor formelor de risipă, prevenirea și recuperarea pagubelor în avutul obștesc.

Realizarea acestor deziderate care se circumscriu principiilor de autogestivitate, autofinanțare și autoconducere muncitorească asigură, după ce fondurile au fost constituite și repartizate, cheltuirea eficientă a acestora cu obținerea de rezultate maxime. Astfel de obiective majore privesc nu numai compartimentele financiar-contabile — cum din păcate se mai înțelege în unele unități — ci constituie o obligație la care trebuie să-și aducă contribuția întregul personal muncitor. Eforturile conjugate ale tuturor factorilor de conducere și execuție trebuie să asigure prevenirea și înlăturarea unor neajunsuri de natura celor constatate la unele unități economice ca: aprovizionări neraționale, insuficiența fundamentare a unor obiective de investiții, efectuarea unor plăți nelegale, neoportune și neeconomice, nerespectarea normelor privind corecta dimensionare a prețurilor, producerea unor prejudicii în dauna avutului obștesc etc.

Efectele negative și amploarea unor asemenea neajunsuri pot fi mai bine înțelese dacă vom exemplifica numai faptul că, în sem. I 1978, imputernicirii Ministerului Finanțelor cu atribuții în exercitarea controlului financiar preventiv au refuzat definitiv ca nelegale și neeficiente operațiuni patrimoniale consemnate în 1 380 documente, în valoare de 1 118 mil. lei și 510 mil. lei valută.

În încheiere, am dori să subliniem că măsurile de perfecționare a mecanismului economico-financiar conferă un rol sporit, amplifică răspunderea și a organelor financiar-bancare. Utilizând pirghiile și mijloacele specifice cum sînt: finanțarea, creditul, dobînda, prețurile, controlul financiar-bancar, aceste organe este necesar să intervină mai energic în cunoașterea și sprijinirea activității unităților productive, în soluționarea unor dificultăți cu care acestea sînt confruntate, în întărirea ordinii și disciplinei.

Emil CIOFLAN

Investigație „R. E.“

COOPERAREA INTERUZINALĂ ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE (I)

● Specializarea producției și optimizarea relațiilor de cooperare ● Creșterea rolului și răspunderii centrelor industriale în planificarea, coordonarea planurilor și dinamizarea acțiunilor de cooperare și colaborare dintre întreprinderi ● Ridicarea eficienței economice — problema nr. 1

ÎN ACTUALUL CINCINAL al revoluției tehnico-stiințifice, cînd în fața întregii economii sînt puse sarcini deosebite pentru a transforma cantitatea într-o nouă calitate, folosirea și extinderea tuturor pirghiilor economice care se dovedesc eficace constituie o sarcină de prim ordin pentru fiecare întreprindere, centrală industrială și minister. Obținerea unei producții sporite fizice și nete, creșterea continuă a eficienței întregii activități economice impun perfecționarea neîntreruptă a formelor de organizare și conducere a producției, în cadrul căroro **specializarea și extinderea relațiilor de cooperare și colaborare interuzinală** au un rol deosebit. Aceste forme de organizare a producției pot asigura — dacă întregul agrenaj se desfășoară în condiții normale — folosirea la un grad mai ridicat a fondurilor fixe și a celor circulante, utilizarea rațională a

forței de muncă, introducerea și extinderea rapidă a tehnicii înaintate, sporirea gradului de competitivitate a produselor, creșterea eficienței economice.

Cu toate progresele evidente înregistrate în acest domeniu în anii din urmă, se mai fac totuși simțite adesea neajunsuri care, în unele întreprinderi, determină ca rezultatele ce se obțin să fie sub cele prevăzute. Unele obligații de cooperare și colaborare, deși au la bază contracte ferme între beneficiari și unitățile colaboratoare, nu sînt respectate fie din punctul de vedere al termenelor, fie din punct de vedere cantitativ sau calitativ. Aceasta creează, desigur, dereglări în buna aprovizionare cu ansamble și subansamble, în utilizarea optimă a capacităților de producție, în realizarea unor importante produse finite necesare economiei.

specializarea producției a cooperării — Condiția fundamentală

O EFICIENTĂ cooperare și colaborare interuzinală este de neconceput fără o **specializare a producției și o bună profilare a întreprinderilor**. Specializarea și cooperarea formează de altfel două laturi ale unuia și aceluiași proces de adîncire a diviziunii muncii sociale. Din analiza efectuată în unitățile **Centralei industriale de utilaje tehnologice și material rulant** rezultă că, în domeniul specializării și profilării producției, s-au înregistrat unele progrese, ceea ce a facilitat lărgirea cadrului de cooperare între întreprinderile sale, cît și dintre acestea și altele din aceeași ramură sau din alte sectoare ale economiei.

Cele 14 întreprinderi componente au fost profilate și specializate pe producția de material rulant, utilaje tehnologice pentru diferite ramuri industriale, utilaje pentru construcții și construcții de drumuri, motoare cu combustie internă și compresoare etc., astfel încît, **la nivelul centralei, s-a ajuns în prezent la situa-**

ția ca 74% din producție să aibă profilul specializat. În unele întreprinderi (în special cele producătoare de vagoane din Arad, Drobeta-Turnu Severin și Caracal, ca și întreprinderea de osii și boghiuri Bals), gradul de specializare este de 100%. O specializare și profilare mai accentuată a producției prezintă și întreprinderile „23 August”-București, „Progresul”-Brăila, Nicolina-Iași, dar situația lor mai este susceptibilă de perfecționare, adîncirea specializării impunîndu-se ca o măsură necesară deoarece nomenclatorul de produse ce-l realizează fiecare cuprinde încă sortimente nespecifice.

Eforturile depuse pe linia specializării producției prin „curățirea” profilului fabricației în unitățile componente de produsele adiacente, a creat, totodată, o bază favorabilă introducerii și extinderii unor metode moderne de programare și organizare a producției, aplicării operative a unor tehnologii avansate. În acest context larg, se includ și avantajele deosebite pe care le-au adus **tipizarea și unificarea produselor, subansamblelor și pieselor** (importante economii de ore de proiectare, scurtarea considerabilă a

duratei ciclului de pregătire și execuție a noilor produse, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor specifice în unitățile de execuție etc).

În cazul concret al unităților centralei analizate, procesul de tipizare a producției s-a desfășurat mai larg în întreprinderile producătoare de vagoane, de utilaj tehnologic pentru fabricile de ciment, de prese pentru prelucrarea metalului și lemnului etc. **Gradul de tipizare la produsele amintite se situează astăzi între 30—31%, obținîndu-se pe această cale o reducere de 2—3 ori a volumului de muncă cheltuită pentru realizarea lor.** Datorită extinderii activității de tipizare s-a obținut, totodată, creșterea seriilor de fabricație la numeroase repere și subansamble a căror realizare are loc pe aceleași capacități de producție; s-au creat, în același timp, condițiile necesare concentrării producției pe linii de fabricație specializate unice pe centrală, iar o parte din ele chiar și pe economia națională. Avantajele create au favorizat cooperarea dintre întreprinderi, prin asigurarea unei mai bune aprovizionări cu ansamble și subansamble specifice.

Am subliniat numai câteva fapte, care constituie argumente în sprijinul ideii că, departe de a fi un scop în sine, „o modă” industrială, **specializarea întreprinderilor s-a afirmat ca o cerință de stringență actualitate în sporirea producției cu cheltuieli cât mai reduse, ca un imperativ economic major al ridicării calitative a întregii activități economice.** Esențial este ca stadiul actual atins în specializarea producției să nu fie considerat drept cel final, impunându-se în continuare noi căutări ale specialiștilor, ale inginerilor și economiștilor din întreprinderi și centrale în direcția adâncirii acestei acțiuni, abordării cu curaj și competență a unor forme și modalități noi, eficiente.

Din investigația efectuată, rezultă că nivelul folosirii pieselor standardizate, unificate și tipizate la o serie de produse realizate de unitățile centralei analizate (vagoane, utilaje tehnologice, utilaje de construcții și construcții de drumuri, motoare și compresoare etc.), este încă relativ scăzut, deși avantajele sînt mai mult decît evidente. Una din cauze o constituie, după părerea noastră, atenția prea mică acordată acestei activități de către conducerea unor întreprinderi. Cunoșcîndu-se numeroasele avantaje ale folosirii în producție a acestor metode, **ar fi util ca toate centralele industriale și întreprinderile, mai ales cele ce au în fabricație produse complexe, să organizeze activitatea respectivă în grupe sau compartimente pentru standarde și piese unificate — tipizate, care împreună cu celelalte compartimente de concepție (tehnolog, constructor-șef, pregătirea fabricației etc.) să se ocupe de introducerea și extinderea în producție a elementelor standardizate, normalizate, unificate și tipizate.**

Mutații în mecanismul cooperării și efectele lor economice

PRACTICA ACTIVITĂȚII în industrie reliefează pregnant faptul că o eficiență specializată a producției este de neconceput fără o largă cooperare interuzinală. Corelația este evidentă: realizînd numai un anumit produs, subansamblu, reper sau unele operații tehnologice, orice întreprindere devine, în același timp, o verigă a lanțului cooperării interuzinale. Evident, este de ajuns ca o singu-

ră întreprindere să nu-și onoreze la timp și în condițiile de calitate cerute de beneficiarii obligațiile de cooperare, ca activitatea unui șir de unități specializate să fie serios afectată, ca eficiența specializării, într-un caz dat, să fie substanțial diminuată. Cum acționează centrala analizată pentru buna desfășurare a relațiilor de cooperare, ce mutații au intervenit în acest mecanism?

Pe ansamblul centralei, cooperarea deține în prezent o pondere în valoarea globală a producției de circa 25%. Sînt însă diferențe mari în privința ponderii cooperării de la o întreprindere la alta. Astfel, întreprinderea „23 August” are o colaborare în totalul producției de 33%, întreprinderea de vagoane Caracal de 30%. Dar chiar în cadrul aceleiași întreprinderi diferența de la un produs la altul este foarte mare. De pildă, la întreprinderea „23 August” la locomotiva de 1250 CP aproape 80% din valoarea produsului este formată din furnituri procurate de la alte unități. **În total cele 14 întreprinderi ale centralei au relații de cooperare cu peste 550 de unități din toate ramurile economiei naționale.** Nomenclatorul acestei activități cuprinde aproape 2600 sorto-tipo-dimensiuni de piese și ansamble. Întreprinderea „23 August” obține din colaborare, de pildă, circa 600 poziții de la 150 de unități, iar întreprinderea de vagoane Arad aproape 400 de poziții de la 250 de unități.

Pentru ca mecanismul cooperării, la care se adaugă și un volum mare de colaborări pentru diferite prelucrări de ansamble și subansamble (ce se ridică la sute de mii ore-mașină) să se desfășoare bine, este necesar, în primul rînd, să i se asigure un cadru adecvat, în sensul stabilirii din vreme a unor programe judicioase, care să țină seama de toate cerințele părților interesate. Dacă în această privință au existat în trecut nu prea îndepărtat serioase neajunsuri, acum — mai ales în anii actualului cincinal — lucrurile s-au schimbat mult în bine.

Constituirea centralelor industriale, îmbunătățirea, an de an, a activității lor au facilitat stabilirea mai corectă a planurilor de cooperare, în principal între întreprinderile componente. În cadrul Centralei industriale de utilaje tehnologice și material rulant programul de cooperare se întocmește în fiecare an de către specialiști pe baza cifrelor de plan cunoscute cu cel

puțin 6 luni înaintea începerii perioadei sale de derulare. Programul este apoi aprobat de biroul executiv al centralei și transmis fiecărei întreprinderi, împreună cu sarcinile anuale ale planului de producție. Cu alte cuvinte, obligațiile de cooperare au devenit o componentă a planului de producție.

Și în cazul cooperării dintre întreprinderile centralei respective cu cele aparținînd de altele din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, procedeul este asemănător. Atît îndeplinirea sarcinilor din programele de cooperare între întreprinderile centralei, cît și cele de nivel departamental sînt urmărite pe bază de grafice lunare, întocmite de beneficiari și avizate de furnizori în ședințele lunare ce se organizează la centrală sau la minister.

Unul din elementele noi intervenite în buna derulare a activității de cooperare este faptul că ponderea mare a valorii acesteia se realizează în cadrul unităților ce aparțin centralei. În cazul analizat, din cele peste 6 miliarde lei produse realizate în cooperare, 5 miliarde lei reprezintă volumul cooperării dintre unitățile proprii ale centralei. Evident, este vorba de o concentrare a producției, de faptul că la constituirea centralei respective (ca și a celorlalte din economie) s-a avut în vedere gruparea întreprinderilor după un profil de producție asemănător sau apropiat, ca și posibilitățile de a coopera cît mai larg între ele. Această strategie își dovedește astăzi pe deplin eficiența. **Centrala industrială fiind aproape de întreprinderi, cunoscînd posibilitățile fiecăreia, contribuie la mai bună planificare a sarcinilor de cooperare, la coordonarea activității și rezolvarea operativă a unor neajunsuri sau litigii incerte, la lărgirea experienței și valorificarea maximă a eficienței acesteia.** Tocmai asemenea elemente favorizante au condus centrala analizată să ia măsuri ca, în cadrul mecanismului economico-financiar perfecționat, să lărgească cadrul cooperărilor și colaborărilor, să înlăture pe cît e posibil acele neajunsuri care se mai făceau simțite în derularea activității, folosînd din plin aceste pîrghii de organizare superioară a producției, în scopul obținerii unei eficiențe economice tot mai ridicate.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

Tribuna „R. E.“ Generalizarea experienței înaintate

ANALIZA MORFOLOGICĂ — o valoroasă și eficientă metodă de proiectare a produselor noi

ÎMBUNĂTĂȚIREA SUBSTANȚIALĂ a activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică, orientată prioritar spre înnoirea produselor și tehnologiilor în scopul creșterii accelerate a eficienței activității productive, implică **însușirea și aplicarea metodelor și tehnicilor moderne de proiectare**. Acestea sînt menite să ordoneze gîndirea proiectanților, modul de utilizare a informațiilor de care dispun și, totodată, să le stimuleze imaginația creatoare.

Într-o asemenea categorie de metode și tehnici intră și metodele de creativitate, din care **analiza morfologică sau combinatorie** merită o atenție specială.

Mulți dintre participanții la programele organizate pentru inginerii proiectanți de către Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini și-au ales ca temă, pentru lucrarea practică de absolvire, aplicarea efectivă a acestei metode în scopul rezolvării creatoare a unor probleme concrete de proiectare.

Variante, combinații, selecție

METODA ANALIZEI MORFOLOGICE este aplicabilă mai ales în proiectarea de produse noi, originale, cînd pentru găsirea celor mai bune soluții este necesară cercetarea mai multor componente ale produsului, fiecare din acestea admitînd mai multe variante constructive sau tehnologice.

Fie, de exemplu, componentele A, B, C, D și E ale unui produs în care fiecare componentă admite 3 pînă la 5 variante constructive sau tehnologice de realizare; se obține o „morfologie“ alcătuită din mai multe „mulțimi formatoare“: mulțimea **A** cu variantele a_1, a_2, a_3 , mulțimea **B** cu variantele b_1, b_2 , mulțimea **C** cu variantele c_1, c_2, c_3 , mulțimea **D** cu variantele d_1, d_2, d_3 , mulțimea **E** cu variantele e_1, e_2 .

Vor rezulta, în acest caz, $4 \times 3 \times 5 \times 4 \times 3 = 720$ combinații posibile, fiecare reprezentînd o variantă teoretică de produs: $a_1 b_1 d_1 e_1$; $a_1 b_1 d_1 e_2$ etc. — din care urmează a se alege cele mai convenabile sub aspectul calității tehnice și al costului de realizare.

Se poate observa că aplicarea metodei ridică două probleme importante: ● definirea componentelor produsului și identificarea variantelor alternative de realizare; ● analiza combinațiilor rezultate și selectarea celor mai convenabile din punct de vedere tehnic și economic.

Prima este o problemă de competență tehnică, de gîndire inginerescă și se rezolvă prin cercetare documentară; gîndirea proiectantului este însă ordonată, iar direcțiile de cercetare sînt bine stabilite.

A doua este o problemă a modului de abordare a mulțimii de combinații rezultate, implicînd eliminarea incompatibilităților tehnice, estimarea avantajelor și dezavantajelor, a costurilor de realizare; totodată este o problemă de creativitate, în măsura în care unele combinații neobișnuite pot sugera idei originale privind concepția produsului respectiv.

Cum se aplică metoda în mod concret și la ce rezultate practice conduce?

Răspunsul îl dau înșiși participanții la programele de perfecționare menționate, prin lucrările practice pe care le-au elaborat în cadrul întreprinderilor unde își desfășoară activitatea.

Un exemplu de aplicare

O **LUCRARE SEMNIFICATIVĂ** pentru valoarea practică a metodei de analiză morfologică în activitatea concretă de proiectare a fost elaborată în cadrul cunoscutei întreprinderi bucureștene „23 August“ — compartimentul de autoutilare.

Tema lucrării, aleasă de participant cu avizul conducerii întreprinderii, a constat în **elaborarea concepției constructive a unui cuptor de normalizare a pieselor turnate din oțel** — utilaj care nu mai fusese realizat în țară.

Potrivit temei de proiectare, trebuia realizat un cuptor cu

- O imbinare a analizei ingineresti cu creativitatea
- Definirea celei mai eficiente grupări a variantelor optime pentru fiecare componentă a produsului
- Concepția originală, după această metodă, a unui utilaj metalurgic a permis să se renunțe la importul de licență
- Legătura între „analiza morfologică“ și „analiza valorii“

dimensiunile maxime de $27 \times 9,8 \times 4$ m, lucrînd într-un domeniu termic de 500 pînă la 950°C (temperatura maximă 1000°C) și după o diagramă dată. Productivitatea orară urma să fie de 1600 kg piese din oțel carbon sau slab aliat, turnat în piese de pînă la 400 kg, cu gabarit maxim de $2420 \times 575 \times 640$ mm și grosimea maximă a pereților de 50 mm.

Pentru rezolvarea problemei prin utilizarea analizei morfologice, mai întîi au fost definite componentele cuptorului și identificate, pe bază de cercetare documentară, variantele posibile pentru fiecare componentă, obținîndu-se următoarea morfologie:

COMPONENTE	VARIANTE
A. Tipul constructiv al cuptorului	a_1 = baterie de cuptoare a_2 = linie continuă a_3 = linie în circuit închis
B. Bolta cuptorului	b_1 = suspendată b_2 = în arc
C. Materialul de înzidire	c_1 = beton c_2 = cărămidă de șamotă c_3 = cărămidă + beton
D. Sistemul de transport al șarjei prin cuptor	d_1 = lanț de vagonete d_2 = vatră pășitoare d_3 = container cu lanț d_4 = vatră mobilă
E. Sistemul de deservire a utilajului	e_1 = cu transfecar e_2 = cale cu role pentru întors containere e_3 = cu macara
F. Sistemul de manevrare a transportorului	f_1 = împingător hidraulic f_2 = împingător pneumatic f_3 = mecanism propulsat mecanic
G. Modul de răcire a pieselor turnate	g_1 = în aer liber, cu insuflare de aer rece g_2 = în încăpere închisă, cu instalație de exhaustare
H. Reglajul termotehnic al temperaturii și realizarea ciclului	h_1 = manual h_2 = automat

Din această morfologie a rezultat un număr de 2592 combinații ($3A \times 2B \times 3C \times 4D \times 3E \times 3F \times 2G \times 2H$) — sau, cu alte cuvinte, 2592 variante teoretice de cuptor luat în ansamblu.

Fiind vorba de un număr foarte mare de combinații, s-a utilizat, în continuare, un procedeu de **analiză morfologică** prin secvențe — adică o analiză iterativă pe submorfologii — după cum urmează:

● Prima secvență — combinațiile A cu B:

	b_1	b_2
a_1		×
a_2	×	
a_3	×	

În primul rînd au fost identificate și eliminate incompatibilitățile tehnico-constructive: $a_2 b_2$ și $a_3 b_2$ sînt combinații incompatibile, deoarece sistemele de cuptoare în linie (a_2 și a_3) fiind înguste și lungi, necesită rezistențe electrice și în boltă, ceea ce nu este posibil dacă bolta este în arc (b_2).

Apoi, combinațiile rămase (compatibile) au fost analizate din punct de vedere economic. Ca urmare s-a renunțat și la combinația $a_1 b_1$, estimată ca prea costisitoare și au fost reținute, pentru analiză în continuare, combinațiile $a_1 b_2$, $a_2 b_1$ și $a_3 b_1$ — marcate în cadrul matricei. În mod similar s-a procedat și cu secvențele următoare.

● A doua secvență — combinațiile (A,B) C:

	c_1	c_2	c_3
$a_1 b_2$	×		-
$a_2 b_1$			×
$a_3 b_1$			×

$a_2 b_1 c_1$ și $a_3 b_1 c_1$ sînt combinații incompatibile, deoarece bolțile suspendate (b_1) se fac cu cărămidă (c_2). $a_1 b_2 c_2$, $a_1 b_2 c_3$, $a_2 b_1 c_2$, $a_2 b_1 c_3$, $a_3 b_1 c_2$ sînt variante neeconomice, comparativ cu celelalte combinații compatibile.

S-au reținut combinațiile corespunzătoare căsuțelor marcate din matrice : $a_1b_1c_1$, $a_2b_1c_3$ și $a_3b_1c_3$.

● **A treia secvență — combinațiile (A,B,C)D :**

Se rețin variantele $a_1b_1c_1d_1$, $a_2b_1c_3d_3$ și $a_3b_1c_3d_1$.

Este posibilă și varianta $a_3b_1c_3d_3$, la care se renunță însă, datorită experienței insuficiente în construcția dispozitivelor cu vatră pășitoare (d₃).

Celelalte variante nemarcate sînt incompatibile din diferite alte motive.

	a_1	a_2	a_3	a_4
$a_1b_2c_1$				×
$a_2b_1c_3$			×	
$a_3b_1c_3$	×			

● **A patra secvență — combinațiile (A,B,C,D)E :**

Variantele $a_1b_1c_1d_1e_3$, $a_2b_1c_3d_1e_1$ și $a_3b_1c_3d_1e_3$ sînt incompatibile, iar variantele $a_1b_1c_1d_1e_1$, $a_2b_1c_3d_3e_3$ și $a_3b_1c_3d_1e_3$ sînt neeconomice datorită productivității scăzute a sistemului cu macara (e₃).

	e_1	e_2	e_3
$a_1b_1c_1d_1$	×		
$a_2b_1c_3d_3$		×	
$a_3b_1c_3d_1$	×		

● **A cincea secvență — combinațiile (A,B,C,D,E)F :**

Combinațiile cu f_1 (împingător hidraulic) și cu f_2 (împingător pneumatic) sînt fie neeconomice, fie incompatibile ; ele s-ar fi pretat numai la sistemul cu vatră pășitoare (d₃), la care însă s-a renunțat, din motivele arătate.

	f_1	f_2	f_3
$a_1b_2c_1d_4e_1$			×
$a_2b_1c_3d_3e_2$			×
$a_3b_1c_3d_1e_1$			×

● **A șasea secvență — combinațiile (A,B,C,D,E,F)G :**

Se rețin numai combinațiile cu g_2 (răcire în încăpere închisă cu instalație de exhaustare), mai economice.

	g_1	g_2
$a_1b_2c_1d_4e_1f_3$		×
$a_2b_1c_3d_3e_2f_3$		×
$a_3b_1c_3d_1e_1f_3$		×

● **Secvența finală — combinațiile complete (A,B,C,D,E,F,G)H :**

Se renunță la variantele de cuptor cu reglaj manual (h₁), mai puțin economice, în favoarea celor cu reglaj automat (h₂).

	h_1	h_2
$a_1b_2c_1d_4e_1f_3g_2$		×
$a_2b_1c_3d_3e_2f_3g_2$		×
$a_3b_1c_3d_1e_1f_3g_2$		×

În această ultimă fază a analizei se punea problema selectării uneia dintre cele trei variante rămase.

După elaborarea schițelor de ansamblu s-a constatat că varianta $a_3b_1c_3d_1e_1f_3g_2h_2$ (cuptor cu linie continuă de normalizare — a₃) depășește spațiul maxim acordat prin tema de proiectare, rămînînd deci de ates numai între celelalte două variante.

Pentru departajare, s-au estimat costurile de execuție a cuptorului în cele două variante rămase, prin însumarea costurilor atribuite diferitelor componente constructive (zidărie, construcții metalice, instalații etc.) cu excepția celor comune, rezultînd :

- varianta $a_1b_2c_1d_4e_1f_3g_2h_2$ (cu baterie de cuptoare) — 2 700 000 lei ;
- varianta $a_3b_1c_3d_1e_1f_3g_2h_2$ (cu linie în circuit închis) — 2 061 000 lei.

„R. E.” militează pentru

EXTINDEREA ANALIZEI VALORII

● **IN JUDEȚUL BIHOR**, preocupările pentru introducerea analizei valorii în proiectarea sau reproiectarea produselor datează din anul 1975. La sfîrșitul lui 1976, pe baza Programului special de aplicare generalizată a metodei în economia națională, plenara oomitetului județean de partid a aprobat un program de măsuri pe perioada 1977—1978 ● Ca urmare, pînă în prezent numărul specialiștilor din județ inițiați în A.V. a ajuns la circa 220, din care circa 20 pregătiți și atestați la Academia „Stefan Gheorghiu”, iar ceilalți — absolvenți ai cursurilor de la cabinetul județean de organizare economică-socială sau de la diferite centre departamentale de perfecționare a cadrelor ● Au fost constituite echipe de

lucru uzinale la peste 30 de întreprinderi din industria prelucrătoare, precum și la Trustul de construcții Bihor (pentru producția secundar-industrială), cele mai avansate în aplicarea metodei fiind cele de la Combinatul pentru prelucrarea lemnului, Întreprinderea de accesorii pentru mijloace de transport și întreprinderea textilă „Crișana” din Oradea, ca și de la Întreprinderea mecanică din orașul dr. Petru Groza ● Anul trecut au fost elaborate și aplicate circa 40 de proiecte, cu o eficiență totală de peste 10 milioane lei/an ; rezultatele calitative din acest an se anunță și mai bune, intrucît — după cum rezultă dintr-o investigație încă incompletă — în semestrul I au fost aplicate 12 noi proiecte, cu o

A fost aleasă varianta cea mai ieftină : cuptor cu linie în circuit închis (a₃), boltă suspendată (b₁), inzidită din beton și cărămidă refractară (c₃), lanț de vagonete (d₁), transfercar (e₁), mecanism propulsat (f₁), răcire în tunel cu instalație de exhaustare (g₂) și reglaj automat (h₂).

Soluția la care s-a ajuns, avizată de C.T.E., a fost apreciată ca nouă tehnică de interes deosebit pentru întreprindere și este în curs de realizare.

De remarcă că prin adoptarea acestei soluții de concepție proprie, rezultat al aplicării unei metode moderne de proiectare cum este analiza morfologică, s-a evitat importul de licență.

Instrument de lucru în analiza valorii

Este interesant de menționat că în anumite cazuri, analiza morfologică poate fi utilizată și în cadrul studiilor de analiza valorii, în faza de cercetare a soluțiilor prin care se urmărește reconcepția produsului în ansamblul său. Într-un asemenea caz, pentru alcătuirea „morfologiei” se porneste nu de la componente constructive, ci de la funcțiile produsului analizat, realizarea fiecărei funcții implicînd mai multe soluții după următoarea schemă :

FUNCȚII ALE PRODUSULUI	SOLUȚII (CONSTRUCTIVE SAU TEHNOLOGICE) DE REALIZARE
A	a ₁ a ₂ ...
B	b ₁ b ₂ ...
C	c ₁ c ₂ ...
etc.	etc.

Pornind de la această morfologie vor rezulta, desigur, mai multe combinații (compatibile sau incompatibile), fiecare combinație compatibilă reprezentînd o variantă posibilă de realizare a produsului respectiv, de o anumită calitate tehnică și cu un anumit cost ; se va alege varianta care optimizează raportul calitate/cost, potrivit obiectivului analizei valorii.

În concluzie, credem că metoda analizei morfologice — a cărei eficiență a fost probată și cu ocazia altor aplicații practice — merită să fie generalizată în activitatea tuturor institutelor de cercetări și proiectări, precum și a compartimentelor de concepție ale întreprinderilor din ramura construcțiilor de mașini, ca și din alte ramuri industriale.

Mihai BERINDE

expert principal la Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini

eficiență anuală de 6,8 milioane lei, iar în curs de elaborare se află 13 proiecte, la care se estimează economii de circa 5 milioane lei ● Pentru înlesnirea aplicării generalizate a metodei, cabinetul județean de organizare economică-socială a programat noi cursuri de inițiere, destinate personalului din unitățile industriale ale orașului Marghita și din organele județene de sinteză (direcția de statistică, inspectoratele de control al calității produselor și al gospodăririi fondurilor fixe, control financiar, bănci).

● **SUB INDRUMAREA** metodologică a cabinetului județean de organizare economică și socială, un colectiv de specialiști de la întreprinderea „Armătura” din Cluj-Napoca, completat cu cercetători economici și al gospodăririi fondurilor fixe, control financiar, bănci).

plan de lucru, iar acțiunea s-a desfășurat, pe parcursul citorva luni, în cadrul unor întîlniri săptămînale de 15—60 de minute, la care au fost invitați maiștri și alt personal din producție, inovatori ● În noua soluție pentru robinetul de trecere HM—83—1 s-a redus cursa la limita necesarului (eliminîndu-se o parte din tija de metal), au fost introduse unele repere din mase plastice în loc de alamă (ceea ce a permis să se renunțe la garniturile de etanșare) ; reducerea cu 5,30 lei a costului unui robinet echivalează cu o economie importantă la seria anuală de un milion de bucați. Testarea parametrilor tehnici ai produsului îmbunătățit, efectuată la INCERC, a dat rezultate bune ● La robinetul de reglaj PLA 3, folosit la echiparea autoturismului Dacia 1300, s-a renunțat la o operație de finisaj inutilă și s-a introdus o modificare ce contribuie la evitarea rebuturilor, rezultînd economii anuale de peste 56 mii de lei. (Petre DANCTU, corespondent)

Procesul circular activ

In continuarea dezbaterii referitoare la procesul circular activ de concepere a complexelor de producție pentru valorificarea integrală a materiilor prime, publicăm studii și cercetări ale specialiștilor din diverse domenii de activitate relevând aspecte importante și direcții în care pot fi realizate aplicații practice ale acestui concept.

INTRODUCEREA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC A RESURSELOR SECUNDARE ȘI A DEȘEURILOR (1)

LARGIREA ȘI PERFECȚIONAREA modului de valorificare a bazei de materii prime și a celei energetice constituie cerințe fundamentale ale creșterii economice a oricărei economii naționale. În raportul la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „este necesar să se acorde o atenție deosebită folosirii raționale a materiilor prime, creșterii randamentului lor, diminuării pierderilor în prelucrare... să se pună capăt cu hotărâre risipei, lipsei de răspundere în folosirea materiilor prime și materialelor. Se cere schimbarea radicală a concepției cu privire la materialele secundare și deșeurile, acestea trebuind să acopere în măsură însemnată, uneori în proporție de 30—40%, necesarul de materii prime și materiale ale economiei naționale“.

Deșeurile rezultate în anumite limite în mod obiectiv în urma prelucrării, transformării materialelor în procesul de producție a bunurilor materiale, formează o masă însemnată care ajunge în unele cazuri în industrie între 10—14% din masa materiilor prime și a materialelor prelucrate. Ponderea însemnată a deșeurilor în totalul masei resurselor materiale impune cu necesitate o preocupare deosebită pentru ridicarea continuă a indicilor de utilizare a materiilor și materialelor și valorificarea cât mai completă a deșeurilor.

Prin utilizarea directă, în proporție tot mai mare, a deșeurilor în producție se realizează transformarea acestora din costuri sau pierderi în resurse suplimentare, potențial purtătoare de valori de întrebuințare și venit net. Se obține pe această cale îmbunătățirea conținutului și structurii balanței de materii prime și energie prin introducerea în circuitul economic a resurselor secundare și a deșeurilor în locul unor resurse primare.

Analizele făcute în țara noastră arată că numai din prelucrarea materialelor solide rezultă anual circa 50 mil. tone formate din peste 700 feluri de

șeuri și alte resurse secundare, la care se adaugă deșeurile din prelucrarea materiilor lichide și gazoase. Toate acestea demonstrează că resursele secundare și deșeurile trebuie considerate, ca fiind o importantă parte a avuției naționale, căreia în mod obiectiv este necesar să i se acorde o atenție deosebită, pentru a fi utilizată cu spirit gospodăresc și răspundere.

Pornind de la aceasta Comitetul Municipal de partid Timișoara, prin Consiliul de Control Muncitoresc al activității economice și sociale, a realizat o amplă acțiune de studiere a modului în care se valorifică deșeurile în întreprinderile din raza municipiului. Considerăm că dat fiind caracterul divers al industriei timișorene, acest eșantion este reprezentativ și concluziile sale pot avea un interes mai larg decât pe plan strict local.

Studiul a vizat în principal două obiective: un prim obiectiv de ordin economic a urmărit determinarea gradului de valorificare a materiilor prime și a deșeurilor în vederea identificării unor noi rezerve de creștere a indicilor de valorificare; al doilea obiectiv a vizat realizarea unei propagande largi în fiecare întreprindere și la nivelul municipiului pentru generalizarea experienței pozitive în valorificarea deșeurilor și, pe această bază, crearea unei atmosfere favorabile declanșării unor noi inițiative în utilizarea superioară a deșeurilor, în creșterea spiritului gospodăresc.

În acest scop au fost studiate și analizate în 46 întreprinderi industriale din municipiul Timișoara, de către colective multidisciplinare, principalele aspecte privind valorificarea deșeurilor, urmărind cu precădere cunoașterea gradului de incorporare a materialelor în produse finite; identificarea, inventarierea și elaborarea cataloagelor de deșeurii; analiza gradului de valorificare a deșeurilor în producția întreprinderii sau în colaborare; identificarea unor noi posibilități de valorificare a deșeurilor; organizarea în fie-

care întreprindere și la nivelul municipiului a unor expoziții cu tema circulația și valorificarea deșeurilor.

Stadiul actual al gospodăririi și valorificării deșeurilor

La nivelul anului 1977, în cele 46 întreprinderi unde s-au efectuat studiile, au rezultat în urma prelucrării materiilor prime 168 032 to. deșeurii în structura prezentată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Categorii de deșeurii	Procent din total
Oțel-fontă	34,94
Neferoase	1,29
Cauciuc	0,22
Pielee-talpă	0,42
Lână	0,15
Fire și țes. bbc.	0,61
Fire și țes. sintetice chim.	2,10
Spume poliuretanică	0,69
Hirtie-carton	0,92
Borhot	19,08
Cioburi sticlă	0,60
Lemn	31,46
Alte deșeurii	7,47
	100,00

Valorificarea deșeurilor a fost făcută astfel:

— 47 102 to. respectiv 28,03%, utilizate pentru înlocuirea materiilor prime și pentru produse secundare;

— 38 707 to. respectiv 23,04% prelucrate de către întreprinderi industriale pentru utilizarea în producție;

— 34 086 to. respectiv 20,28% preda-

conf. dr. Mihail EPURAN
economist Anca AUREL
Timișoara

(Continuare în pag. 26)

INCERCĂRILE de a depăși fenomenele crizei economice, ale crizei monetare și energetice scot tot mai mult în evidență deruta teoreticienilor și practicienilor din țările capitaliste, între altele și în problema alegerii și modalităților de utilizare a unor instrumente de politică economică presupuse a avea virtuți curative. Până în prezent aceste tentative nu au dat rezultatele scontate.

Criza are consecințe nefaste pe plan social și individual — șomaj, insecuritate economică și socială cronică, virulență. Acestea sînt realități care se manifestă sub ochii noștri, în pofida încercărilor disperate de „ameliorare” a societății capitaliste. Profundele crize structurale, de esență, ale orînduirii capitaliste nu-și pot găsi remedii în „pilulele” monetariste sau de altă natură.

În trecut dirijarea economică din țările capitaliste nu dispunea decît de un singur instrument macroeconomic consacrat — politica monetară, exercitată prin intermediul unor mecanisme devenite tradiționale, ca taxa scontului, regimul rezervei obligatorii și operațiile pe piața monetară.

După cum se știe, în concepția keynesiană, variațiile veniturilor și cheltuielilor agenților economici, obținute în principal prin mijloace financiare, exercită o influență majoră asupra venitului național. Cheltuielile de investiții, sensibile atît la modificările sarcinii fiscale, cît și la cele ale ratei dobînzii, reprezintă, din acest punct de vedere, elementul principal dar și cel mai instabil. Printr-un efect de multiplicare sau temporizare, ele constituie, în această concepție, forța stimulatorie sau inhibantă a întregii activități economice. Politica economică keynesiană se reduce, în esență, la utilizarea anticiclică a soldului bugetar. Aceasta antrenează modificări nu numai în valoarea investițiilor de stat, ci și în valoarea investițiilor particulare, prin variația presiunii sarcinii fiscale pe care agenții economici o suportă.

CRIZA STRUCTURALĂ A CAPITALISMULUI ȘI CRIZA ÎN GÎNDIREA ECONOMICĂ (I)

Neputința instrumentelor de interferență în economie

Monedei i se rezervă, în acest context, un rol minor. Cu toate că rata dobînzii influențează eficacitatea marginală a capitalului investit, determinînd decizia privată de investiții, ea se formează pe baza raportului dintre oferta și cererea monetară. O dobîndă redusă va incita întreprinderile să se împrumute și să-și sporească investițiile, conferind masei monetare o oarecare participare la stimularea activității economice. Intensitatea acesteia depinde, însă, de măsura în care scăderea dobînzii provine într-adevăr din excedentul ofertei monetare față de cerere, pe de o parte, iar pe de altă parte, de sensibilitatea investițiilor la condițiile de eficacitate marginală, fiind, prin urmare, extrem de limitată.

În concepția monetaristă, variantă actuală a cantitativismului monetar, legătura între procesele monetare și materiale este, dimpotrivă, mult mai directă și stabilă, ceea ce face ca evoluția masei monetare să fie considerată variabilă in-

dependentă, cu influență dominantă asupra evoluției venitului național. Utilizînd un modern aparat de analiză statistico-economică, deși ignorînd anumite aspecte teoretice ale problemei, monetariștii conchid că ritmul creșterii economice și nivelul prețurilor reacționează la un impuls monetar. Mecanismul prin care acesta se transmite asupra proceselor materiale este expus, inclusiv de monetariștii reputați ca M. Friedman, într-o manieră inconsecventă, asupra acestui punct existînd divergențe chiar în interiorul grupului de la Chicago. Esența acțiunii acestui mecanism pare a consta în modificările pe care o creștere inițială a masei monetare le produce în echilibrul labil al randamentelor relative a diverselor tipuri de active conținute în patrimoniul agenților economici. Procesul prin care compoziția patrimonială este adaptată unui nou punct de echilibru generează o creștere a cererii de bunuri și servicii, cu efecte asupra producției. Influența masei monetare asupra venitului național se limitează, astfel, în primul moment, la valoarea sa nominală. Numai ulterior și extrem de mijlocit ea se manifestă și în volumul fizic al venitului național. Masa fizică de bunuri produse ar rămîne dependentă, mai ales, de clasicul mecanism al cererii și ofertei, iar influențele monetare se compensează, subzistînd doar creșterea prețurilor. Prin urmare, „injecția” monetară recomandată de monetariștii nu stimulează într-o manieră permanentă creșterea economică. Aceasta este determinată de forțele cererii și ofertei, fiind caracterizat printr-un ritm „natural”, specific capitalismului monopolist actual, imposibil de controlat prin mijloace monetare. După cum o învederează recentele accese ale crizei monetare occidentale, stimulul monetar produce doar o inflație imposibil de controlat, alimentată de creșterea permanentă a masei monetare, necesară pentru activarea succesivă a aparatului de producție.

Concluziile decurgînd din cele două

FIȘE

ILIE ȘERBANESCU

Corporațiile transnaționale

● Dr. Ilie Șerbănescu realizează în cartea sa *Corporațiile transnaționale*, Editura politică, 1978, 260 p., o privire amplă asupra monopolurilor și companiilor internaționale capitaliste actuale, cu accent pe analiza corporațiilor transnaționale. Autorul investighează condițiile generale în care s-a desfășurat, de-a

lungul perioadei postbelice, expansiunea monopolurilor și companiilor internaționale capitaliste, evidențiază factorii care au acționat și acționează asupra fenomenului, influențînd amplitudinea, direcțiile, formele și aspectele sale de manifestare.

Dezvoltarea corporațiilor transnaționale este analizată în contextul accentuării profunde a crizei sistemului capitalist, a dîncirii puternice a contradicțiilor generate de aceasta pe plan intern și internațional, a amploarei fără precedent a fenomenului inflaționist. Elaborîndu-și lucrarea, autorul își propune să adauge la literatura existentă în acest domeniu o abordare largă a tipologiei corporațiilor transnaționale și în genere a monopolurilor și companiilor internaționale, o tratare în detaliu a trăsăturilor lor, a implicării lor în dereglarea mecanismului for-

mării prețurilor și în accelerarea inflației, în dezordinile monetare și în amplificarea discrepanțelor economice internaționale.

Managerii capitaliști

● În studiul *Acționarii și controlul în corporații* (Proprietatea pe acțiuni și controlul într-o mare corporație), apărut în revista MEMO nr. 5/1978, sub semnătura lui I. Kocevri, autorul se oprește, între altele, la rolul pe care îl are managementul profesionist în controlul asupra monopolului. I. K. pleacă de la constatarea că încercările diferitelor institute din țările capitaliste de a determina cu exactitate care sînt corporațiile „familiale” și care sînt cele „de management” — avînd drept criterii rata profitului, ritmurile de acumulare de capital, mărirea dividendelor și cursul acțiu-

nilor — nu au dus la nici un rezultat. Explicația ar fi dată de faptul că managerii, intrînd în contact cu reprezentanții claselor proprietare, preiau treptat „sistemul lor de valori”. Referitor la acest proces I. Kocevri este de acord cu sociologul englez Th. Nicholas, care susține că managerii „sînt părtași la interesul comun al proprietarilor referitor la reproducția modului de producție privat” și că „în experiența istorică sînt destule mărturii care să confirme afirmația că păturile întreprinzătoare și cele conducătoare au mai curînd tendința de unire, de contopire, decît tendința de a evolua în direcții contrare”.

Metode statistice

● Bernard Grais, administrator al Institutului național de

concepții asupra politicii monetare sînt diferite. Majoritatea keynesienilor continuă să creadă, în vizibilă contradicție cu experiența ultimilor ani, că între inflație și șomaj există o relație stabilă de inversă proporționalitate. Pentru ei, moneda „ideală” este cea care se subordonează perfect interesului statului de a controla conjunctura economică, prin mijloace bugetare. Instabilitatea monetară rezultată nu este decît „prețul” pe care economia capitalistă trebuie să-l plătească pentru o creștere fără crize, reducerea șomajului etc.

Monetaristii, dimpotrivă, susțin că inflația nu poate ridica nivelul utilizării forței de muncă peste un anumit nivel „natural”. Oarecum paradoxal, însă, și în concepția acestora, o politică monetară anticiclică produce mai probabil amplificarea, decît atenuarea oscilațiilor. Ar fi necesar, prin urmare, ca respectiva politică monetară să fie subordonată unei reguli mecanice de sporire a masei monetare, degajată din evoluția „seculară”, iar intervenția financiară a statului să fie circumscrisă limitelor acesteia. Și iată că, oricît aceasta ne-ar surprinde, avînd în vedere că pornesc de la postulatul primordialității absolute a monedei în economia actuală, monetariștii se reîntorc tacit la vechiul deziderat al stabilității monetare, corolar al unei ideologii economice neoliberale tardive, încrezătoare încă, într-o anumită măsură, în capacitatea de autoreglare a mecanismului cererii și ofertei. Stabilitatea monetară este, însă, condiționată simplist, exclusiv de masa monetară în circulație. Controlul emisiunii monetare apare pentru monetariști nu numai ca mijloc de asigurare a stabilității puterii de cumpărare, ci și ca singurul instrument de dirijare a economiei, cu oarecare eficiență. Dar manevrarea masei monetare în circulație este ea însăși dependentă de starea conjuncturii și de măsurile financiare subsidiare de susținere. Ea nu poate fi concepută fără o expansiune corespunzătoare a sectorului de stat,

aceasta reprezentînd o evidentă concesie făcută tradiției keynesiene și abandonarea „purității” ideologiei neoliberale.

Între cele două concepții teoretice, divergente cel puțin formal în mesajul lor politic, strategia economică efectiv promovată de statele capitaliste în perioada postbelică, cu anumite ezitări, a optat timp îndelungat pentru soluțiile keynesiene. Instabilitatea inflaționistă rezultată, cu agravarea consecințelor sale sociale, a impus, recent, o deplasare a interesului spre anumite rețete monetariste. Sistemul federal de rezerve din S.U.A., de exemplu, vizînd un compromis, depune eforturi susținute pentru a menține rata dobinzii și ritmul de creștere a unor componente ale masei monetare totale în norme prealabile stabilite, dar ajustabile. În R.F.G. și Elveția, de asemenea, este fixată o cifră agregată indicativă pentru creșterea masei monetare.

Deschiderea prudentă, spre o strategie economică centrată pe obiectivele și instrumentele politicii monetare, relevată de comportamentul actual al multor bănci centrale occidentale, are în vedere, dintre toate argumentele monetariștilor, în primul rînd, flexibilitatea sa superioară, în comparația cu politica financiară. Flexibilitatea politicii monetare nu înseamnă, evident, nimic altceva decît că obiectivele și instrumentele politicii monetare sînt mult mai rapid modificabile în comparație cu veniturile, cheltuielile sau deficitul bugetar. Fondul problemei rezidă însă în faptul că băncile centrale occidentale nu pot promova măsuri monetare adecvate și oportune, cu efecte stabilizatoare semnificative, în cadrele economiei capitaliste. Ca urmare, se accentuează scepticismul monetariștilor înșiși în legătură cu virtuțile politicii monetare, expresie a conștientizării acestui fapt.

Constrîns de realitățile contradictorii ale capitalismului monopolist de stat, Keynes introduce un obiectiv suplimentar, echilibrul economico-social prin ocuparea deplină a forței de muncă, teoretizînd ne-

cesitatea utilizării în acest sens a politicii financiare. Amplificarea contradicțiilor economiei capitaliste contemporane a impus, ulterior, completarea listei obiectivelor și, respectiv, instrumentelor strategiei economice. Prima conține, în prezent, printre altele, obținerea unei creșteri economice de un ritm convenabil, precum și asigurarea unui anumit echilibru internațional, iar a doua, manevrarea datoriei publice și a mecanismelor valutare.

Pluralitatea obiectivelor și instrumentelor politicii economice promovate de statele capitaliste contemporane decurge din complicarea contradicțiilor sistemului economic capitalist în etapa actuală și conține în sine posibilitatea conflictelor între ele. Această posibilitate, cu consecințele sale, uneori dramatice, confirmate de evoluțiile recente ale economiilor occidentale, este recunoscută, în prezent, de numeroși economiști nemarkșiști. Studiile concrete întreprinse în vederea determinării unor combinații de compromis între obiectivele așa-zis „magice”, generează însă o vastă și controversată literatură, expresie a efortului de adaptare a gîndirii economice occidentale la noile probleme cu care este confruntată economia capitalistă, a crizei ce se manifestă în gîndirea economică occidentală. Semnificative, în acest sens, sînt și revenirea în actualitate și apariția unor accente noi în polemica între keynesieni și monetariști în legătură cu rolul politicii monetare în cadrul strategiilor economice actuale.

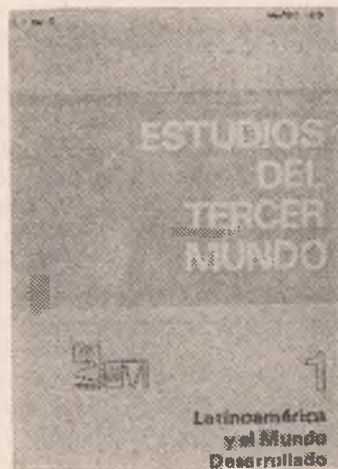
Contestarea monetaristă a rolului politicii monetare în strategia economică occidentală, în momentul în care aceasta și-a însușit, în fine, unele din tezele școlii monetariste de la Chicago, relevă profunda derută a gîndirii monetare occidentale, confruntată cu amplificarea dezechilibrelor inflaționiste.

Silviu CERNA

Facultatea de științe economice —
Timișoara

statistică și studii economice (I.N.S.E.E.), precum și profesor la Institutul național de tehnici economice și contabile, a publicat, în colecția Dunod, Modules économiques, în două volume: Statistique descriptive și Méthodes statistiques. Autorul își propune să completeze o lacună, întocmind sinteza numeroaselor lucrări cu obiective specializate (controlul fabricațiilor, controlul contabilității etc.), orientate spre aplicarea practică a raționamentului statistic. B.G. prezintă instrumentele de analiză la care trebuie făcut apel în cazurile cele mai complexe. Baza raționamentului o constituie calculul probabilității, fără a se recurge excesiv la formule matematice. Lucrarea constituie o inițiere în principiile generale ale probabilității, distribuției statistice le-

găturilor între variabile, metodei sondajelor, seriilor cronologice ș.a.

● Revista, a cărei copertă o reproducem mai sus (Studii asu-

pra lumii a treia), aflată la primul său număr, este editată de Centrul de Studii Economice și Sociale al Lumii a Treia. Acesta este o asociație a cărei activitate a fost inaugurată în septembrie 1976 de secretarul general al O.N.U., dr. Kurt Waldheim. După cum se arată într-o expunere de motive asupra obiectivelor Centrului, activitatea sa se bazează pe o teză teoretică fundamentală: subdezvoltarea nu poate fi considerată în mod exclusiv ca un fenomen economic sau în lumina unor simpli indicatori sau variabile statistice.

Intrucît subdezvoltarea este un subprodus al dezvoltării inegale, o consecință istorică a diviziunii internaționale a muncii și a moștenirii coloniale, se spune în revistă, ea constituie un proces social economic mult mai complex,

FIȘE

care cere o cercetare de ansamblu a cauzelor sale în scopul de „a stabili și defini alternative viabile”. Acestea sînt în rezumat obiectivele Centrului — în limba spaniolă „Centro de Estudios Economicos y Sociales del Tercer Mundo” (CEESTEM). Principalele linii de investigații ale centrului, care determină și organizarea sa pe sectoare, sînt: I Alimentație; II Populație; III Noua ordine economică internațională; IV Tehnologia adecvată; V Sociologia culturii și educației în vederea dezvoltării; VI Informații și studii asupra comunicației; VII Relații internaționale.

Procesul circular activ

(Urmare din pag. 23)

te, sortate și balotate întreprinderilor specializate în colectarea deșeurilor ;
— 46 517 to. respectiv 27,68% predatelor, nesortate și nebalotate întreprinderilor de colectare ;

— 1 620 to. respectiv 0,97% sînt deșeuri pentru care nu s-au găsit modalități de valorificare.

Detaliile pe grupe de întreprinderi sînt prezentate în tabelul nr. 2.

În întreprinderile constructoare de mașini și construcții metalice, este organizată activitatea de identificare și inventariere a deșeurilor, fiind elaborate nomenclatoarele de deșeuri și pe această bază balanța anuală a deșeurilor. La unele întreprinderi, ca Electrotabanat, datele privind balanța deșeurilor sînt prelucrate prin program la calculatorul electronic, experiență ce este indicat să fie studiată și generalizată. Din cele 11 unități luate în stu-

Tabelul nr. 2
Centralizatorul valorificării deșeurilor din producția anului 1977 pe grupe de întreprinderi din municipiul Timișoara
— în % —

Grupa de întreprinderi	Total deșeuri	Valorificat în producția întrep.	Valorificat în colaborare la alte întrep.	Predat la întreprinderea de colectare (sortat și balotat)	Predat la întreprinderea de colectare (fat nesortat și nebalotat)	Nevalorificate
Construcții de mașini și construcții metalice	100,00	7,62	1,87	52,69	37,82	—
Textile	100,00	38,22	7,57	15,20	33,23	5,78
Piele-incălțăminte	100,00	7,87	54,81	4,23	0,43	32,66
Prelucrări mase-plastice	100,00	75,24	13,82	9,84	0,32	0,78
Chimie	100,00	—	100,00	—	—	—
Industria alimentară	100,00	17,42	32,26	0,41	40,71	9,14
Prelucrarea lemnului	100,00	69,23	—	—	30,77	—
Alte unități	100,00	5,33	—	38,08	56,59	—
Total :	100,00	28,03	23,04	20,28	27,68	0,97

Prin prelucrarea unor cantități de deșeuri în întreprinderile din care acestea provin, în anul 1977, au fost obținute produse în valoare de peste 106 mil. lei, economisindu-se 23 191 to. de materii prime, din care 1 683 to. materiale din import, suma economiilor fiind de peste 57 mil. lei.

Cel mai ridicat indice de valorificare a deșeurilor prin recircularea în producție îl înregistrează întreprinderile care prelucreează mase plastice (75,24%), unități din industria textilă (38,22%) și din prelucrarea lemnului (69,23%). Natura materiilor prime și tehnologia procesului de producție specifice acestor întreprinderi permit, tehnic și economic, recircularea deșeurilor în producție, fără ca prin aceasta să scadă randamentele în folosirea utilajelor și indicii de eficiență.

Remarcăm faptul că împreună cu cantitățile de deșeuri valorificate prin prelucrare în alte întreprinderi de profil, gradul de valorificare a deșeurilor se ridică la 51,07%, iar pe grupe de întreprinderi după cum rezultă din tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

Grupa de întreprinderi	% de valorificare a deșeurilor
Construcții de mașini și metalice	8,49
Textile	45,79
Piele-incălțăminte	62,68
Mase plastice	89,06
Chimice	100,00
Industria alimentară	49,68
Industria lemnului	69,23
Alte unități	5,33

diu cel mai bun indice de valorificare a deșeurilor îl înregistrează întreprinderea Mecanică Timișoara, 18,14% prin utilizarea deșeurilor de oțel și fontă în turnătoria proprie; întreprinderea Tehnometal, 9,24%, prin folosirea deșeurilor din tablă pentru executarea unor sortimente de tablă perforată, întreprinderea Electrometal, 12,25% prin executarea din deșeuri a unor articole și scule mărunte pentru uz casnic.

În întreprinderile din sectorul piele — încălțăminte și prelucrări mase plastice, ca rezultat al preocupărilor și acțiunilor întreprinse s-a reușit ca un volum însemnat de deșeuri să-și găsească valorificarea prin obținerea unor produse finite sau semifabricate în unele unități.

Se remarcă o bună valorificare a deșeurilor la întreprinderea de piele și mănuși (80%) care în anul 1977 a utilizat circa 12 t deșeuri pentru executarea unor produse (mănuși pentru copii și femei etc.) în valoare de 2 260 mii lei, cu un beneficiu de 392 mii lei, și întreprinderea de încălțăminte Modern care din deșeuri a realizat produse de 2 200 mii lei.

Pe de altă parte, se constată că unele întreprinderi din sectorul piele-incălțăminte, mai au încă un procent ridicat, peste 32% din total deșeuri, care nu au nici o modalitate de valorificare, fiind stocate sau distruse. Astfel, la întreprinderea de încălțăminte

Banatul nu se utilizează deșeurile din difur, piele căptușeală, meșină p.v.c., piele fețe etc., iar la întreprinderea de încălțăminte Modern deșeurile din piele, p.v.c. pe suport textil etc.

În industria prelucrării maselor plastice, indicele de valorificare a deșeurilor este relativ corespunzător, dar se apreciază că sînt posibilități de îmbunătățire la întreprinderile Victoria, Pretim și Dermatina. Pe linia valorificării deșeurilor de tălpi, poliuretanică este pozitivă colaborarea întreprinderii Spumotin cu Electrotimiș în realizarea unei mori de măcinat deșeuri, care asigură recuperarea integrală a deșeurilor de tălpi poliuretanică.

În întreprinderile din industria textilă, ponderea deșeurilor este formată din deșeuri de fire și țesături de bumbac și fire și țesături din poliesteri și poliamide. Un indice bun de valorificare în producție a deșeurilor se realizează în secțiile de filatură (întreprinderea Industria Linii, Textila Timișoara), remarcîndu-se de asemenea un indice superior mediei pe grupă la întreprinderile Garofița și Platim. În anul 1977, prin prelucrarea deșeurilor, întreprinderile textile au realizat o producție de peste 26 mil. lei (stofe, confecții preșcolare și pentru femei etc.), economisind 539 t materii prime din care 367 t materiale din import. În schimb, unele întreprinderi, ca 1 Iunie, Fabrica de ciorapi, Arta Textilă, Confecții „Bega“, valorifică doar în mică măsură deșeurile prin prelucrarea în întreprindere, îndeosebi cele din materiale poliesterice și poliamide, categorii de deșeuri la care nu au fost identificate încă posibilități de valorificare.

Ca urmare a acțiunii de îmbunătățire a structurii consumului de fibre și fire, prin înlocuirea consumului de fire din bumbac (materie primă din import), cu fire chimice și sintetice din producție indigenă, crește și cantitatea acestor deșeuri (poliesteri, poliamide), care potrivit reglementărilor nu pot fi degradate sau distruse, ceea ce face necesară studierea și stabilirea modalităților de valorificare în viitor.

Desigur că nu toate întreprinderile, prin specificul lor, au posibilități tehnice, eficiente economic, să prelucreeze în aceeași proporție deșeurile în producție; de aceea nici nu se pune problema aducerii la același numitor a indicelui de valorificare internă a deșeurilor. Discrepanțele mari existente încă în această privință la întreprinderi cu profil similar sau apropiat demonstrează însă că există multe rezerve care așteaptă să fie puse în valoare. De aceea se cere ca, în condiții de economicitate, să se studieze potențialul real al rezervelor de valorificare, care apoi, să fie mobilizate la maxim, astfel încît resursele materiale să fie optim utilizate.

PERTURBAȚIILE PE PIEȚELE VALUTARE OCCIDENTALE — EXPRESIE A CONTRADICȚIILOR DINTRE ȚĂRILE CAPITALISTE (I)

ANALIZA TENDINȚELOR ACTUALE din economia și politica mondială arată că asistăm în ultima vreme la o ascuțire a contradicțiilor în viața internațională, că aceste contradicții și tendințe, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la recenta ședință a activului central de partid și de stat, „sint strîns legate de criza economică, criza monetară și energetică, care au creat o situație grea într-un șir de state, precum și de faptul că încercările de a ieși din criză nu au dat pînă acum rezultatele așteptate”. Răbufniri ale contradicțiilor au loc în numeroase domenii, cele de pe piețele valutare repetindu-se cu o mare frecvență. Fluctuațiile haotice din ultima vreme de pe piețele valutare occidentale au produs — pentru a cita oară în cursul actualei crize monetare din țările capitaliste? — o adîncă emoție și îngrijorare nu numai în cercurile de afaceri din țările în cauză, ci în toate țările, deoarece toate sînt angrenate într-un fel sau altul, într-o proporție sau alta, în circuitul schimburilor economice internaționale și trag consecințe de pe urma acestei crize.

„Cădere epocală”

ACUM a fost la rînd dolarul S.U.A.: la bursa din Tokio și ulterior la unele burse din Europa occidentală, declinul lui a atins recordul absolut. Niciodată nivelul cursului dolarului față de yen sau de francul elvețian n-a coborît atît de mult. Și aceasta, în pofida asigurărilor repetate ale responsabililor economiei americane că dolarul va fi apărat, precum și a declarațiilor făcute doar cu trei săptămîni în urmă de președintele Statelor Unite în cadrul reuniunii la nivel înalt de la Bonn, potrivit căreia S.U.A. au luat și iau măsuri de combatere a deprecierei inflaționiste a dolarului, „prioritatea nr. 1 a politicii economice americane”.

Dacă mai ținem seama și de împrejurarea că în momentul de față tabloul sinoptic cel mai favorabil îl prezintă tocmai activitatea productivă din S.U.A., comparativ cu celelalte state capitaliste principale și cu evoluția unor indicatori de bază ai economiei mondiale (a cărei stare este caracterizată drept dezamăgitoare și nesatisfăcătoare), s-ar putea afirma că cele ce se petrec pe piețele valutare par lipsite de sens. Dar cum tot ce are loc în economia unei țări sau în economia mondială are întotdeauna un sens, deși complexitatea adeseori copleșitoare a fenomenelor economice face ca acest sens să fie ascuns sub țesătura enigmatică a unor contradicții, vom încerca o deslușire a cauzelor procesului care a fost denumit de un comentator occidental „cădere epocală” a celei mai puternice monede din sistemul capitalist.

○ convalescență prea șovăitoare

ÎN PRIMUL RÎND, nu trebuie să uităm că, pe plan general, economia mondială se află în al treilea an de convalescență în urma celui mai acut acces de criză pe care această economie l-a avut de suportat de-a lungul ultimelor patru decenii. Convalescența a avut însă pînă acum un caracter sui generis: ea durează de prea mult timp și este prea șovăitoare pentru a permite o apreciere optimistă asupra celor ce vor urma. În cursul ei, majoritatea prognozelor au fost date peste cap, mersul economiei frustrînd așteptările și punînd statele capitaliste în fața unor probleme alarmante a căror rezolvare cu mijloacele curente se dovedește extrem de dificilă.

În țările industrializate, producția și-a încetinit ritmul de creștere după numai un an de începutul redresării, cu excepția S.U.A. Dezvoltarea comerțului mondial a devenit și ea mai lentă. Șomajul este în ascensiune. Inflația, deși în unele țări nu mai atinge nivelul de acum cîțiva ani, continuă să constituie o plagă a multor țări dezvoltate și în curs de dezvoltare. Balanțele de plăți sînt dezechilibrate. Protecționismul și-a ridicat fruntea în multe țări occidentale, făcînd să sufere în primul rînd țările subdezvoltate, a căror economie este dependentă de piețele lunii industrializate și afectată de condițiile prevalente pe aceste piețe.

Toate acestea n-au încetat să influențeze în rău activitatea piețelor valutare, foarte sensibile la tot ce le înconjoară, la climatul general și local, la problematica economică și politică, la perspectivele certe și incerte. Operațiunile speculative — care sînt de uz curent pe orice piață — fac uneori să crească surprinzător de mult rezonanța internă a piețelor la semnalele primite din afară.

Ceea ce se poate constata însă în ultima vreme este că, între toate influențele care se exercită asupra piețelor de schimb, aceea care a venit din partea situației relațiilor economice externe ale statului respectiv a fost cea mai puternică. Astfel, țările care au beneficiat de balanțe de plăți puternic active, deci care sînt mari creditoare în exterior, cum ar fi R.F.G., Japonia și Elveția, au înregistrat mari creșteri ale cursului monedelor respective. Dacă ne referim la țările care au beneficiat de un echilibru relativ al balanțelor de plăți: Franța, Italia sau Marea Britanie, putem constata că în 1977 și în prima jumătate a lui 1978, cursul monedelor lor a fost și el relativ stabil. În sfîrșit, țara care a înregistrat cel mai mare și mai tenace deficit de balanță, Statele Unite, și-a văzut moneda alunecînd pe panta deprecierei, îndeosebi față de marca vest-germană și de yen, adică față de monedele principalilor parteneri de schimb care sînt în același timp și principalii creditori ai S.U.A. Această tendință s-a făcut simțită încă de la mijlocul lui 1976, ca să nu mergem mai departe în trecut.

Limitele politicii de intervenție

S-AR PĂREA deci că cele ce se întîmplă cu dolarul sînt, ca să zicem așa, în firea lucrurilor. El scade în raport cu unele monede din cauza balanței de plăți pasive față de țările respective. Totuși, ceea ce a impresionat pe comentatori a fost că tendința de scădere a cursului dolarului a continuat și chiar s-a intensificat după anunțarea unor măsuri de intervenție a S.U.A. pe piețele valutare și a altor măsuri corespunzătoare din partea Japoniei și R.F.G. Astfel, în ianuarie 1978, autoritățile americane au anunțat că rețeaua operațiilor swap între Sistemul federal de rezerve și un număr de bănci centrale străine „va fi utilizată de acum înainte în mod activ” pentru combaterea situațiilor dezordonate de pe piețele valutare și că o nouă linie de swap a fost stabilită între Trezoreria S.U.A. și Bundesbank. Ulterior, autoritățile americane au intervenit într-adevăr cu mai multă vigoare pe piețele valutare în apărarea cursului dolarului, secundînd politica de intervenție pe aceste piețe a băncilor centrale din Japonia și R.F.G.

În martie a.c., după ce — cu toate măsurile de apărare luate — cursul dolarului a căzut sub 2 mărci vest-germane și sub 240 de yeni, autoritățile din S.U.A. și R.F.G. au făcut cunoscut că facilitățile swap dintre ele au fost dublate, de la 2 la 4 miliarde dolari, și că Trezoreria S.U.A. este pregătită să ia în caz de nevoie și alte măsuri pentru procurarea de valută străină, în scopul creării posibilităților de intervenție și mai masivă pentru apărarea cursului dolarului pe piețele valutare. Rezultatul: căderea, în zilele trecute, a cursului dolarului sub „pragul psihologic” de 200 yeni pentru un dolar, creșterea prețului aurului la Londra peste „pragul psihologic” de 200 dolari uncia. Ce derizorie apare, în aceste împrejurări, încercarea de stăpînire a cursurilor valutare pe piață, de demonetizare și depreciere a aurului față de dolarul S.U.A.!

Acest rezultat lasă să se înțeleagă că politica de intervenție pe piața valutară nu poate influența decît pasager și în proporții mediocre cursurile de schimb, în cazul în care cauzele determinante ale mișcării acestor cursuri rămîn mai departe active. „Boala” dolarului este îndatorarea excesivă a S.U.A. în străinătate și îndeosebi față de Japonia și R.F.G. Balanța comercială a S.U.A. s-a soldat în 1977 cu un deficit de 31 miliarde dolari (1976 — 9,4 miliarde), în timp ce balanța comercială a R.F.G. a fost excedentară cu 19,3 miliarde dolari (1976 — 16,7 miliarde), iar a Japoniei cu 17,4 miliarde dolari (1976 — 9,9 miliarde).

dr. Costin KIRIȚESCU

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Cehoslovacia : dimensiuni ale comerțului exterior

COMERȚUL EXTERIOR reprezintă o importantă ramură a economiei R.S. Cehoslovace ; prin intermediul său sînt exportate bunuri reprezentînd aproape o treime din produsul național contra mărfurilor destinate fie procesului reproducției socialiste, fie satisfacerii nevoilor crescînde de consum ale populației. Se prevede ca la sfîrșitul viitorului cincinal ponderea menționată să ajungă la aproape două-cincimi.

În decursul ultimilor trei decenii valoarea globală a comerțului exterior cehoslovac a sporit de 12 ori ; în acest cadru schimburiile comerciale cu țările socialiste au crescut de 21 de ori, iar cele cu țările nesocialiste — de 6 ori. În ceea ce privește dinamica schimburilor pe cele două principale grupe de mărfuri, datele statistice arată că — în perioada menționată — exporturile de mașini și instalații s-au majorat de 28 de ori, iar cele de bunuri de consum — de 6 ori ; în cazul importului creșterile respec-

tive au fost de 82 ori și de peste 20 de ori.

Industria petrolului atrage investițiile

UNA DINTRE RAMURILE INDUSTRIALE puțin afectate de avaturile economiei capitaliste (criza economică, criza „petrolului” ș.a.) este industria petrolului, ea continuînd să se mențină printre domeniile de preferință ale investițiilor de capital. Conform unui studiu recent al băncii „Chase Manhattan” din S.U.A. în perioada 1946—1976 volumul anual al investițiilor în industria petrolului din țările nesocialiste a crescut de peste 20 de ori, în 1976 sporul înregistrat față de anul precedent fiind de 14,3⁰.

Se apreciază că principala creștere a investițiilor a avut loc în domeniul extracției petrolului (în 1976 în această direcție au fost orientate peste 45% din totalul investițiilor) și în transportul acestuia (circa 28%), în timp ce investițiile în construcția de rafinării și întreprinderi petrochimice — după ce au cunoscut o dinamică susținută — manifestă o tendință de

reducere (au reprezentat, în 1976, o cincime din total).

Minereul de fier : extinderea capacităților de extracție

INSUFICIENTA cerere pe piața mondială pentru minereul de fier determină folosirea incompletă a capacităților în numeroase mine din țările capitaliste — s-a arătat la simpozionul internațional pe această temă, care a avut loc nu demult în Suedia. Totuși, după aprecierea specialiștilor, în urmă-

Țara sau regiunea	Extindere de capacități (mil. tone)
Brazilia	120,5
Africa	78,5
Australia	50,0
Canada	26,0
Europa occidentală	9,0
India	7,5
Total	299,5

torii ani este de așteptat o înviorare a cererii și a producției de minereu de fier ; o asemenea prognoză evaluează sporirea capacităților de extracție a minereului de fier din țările nesocialiste cu circa 300 mil. tone/an în perioada 1976—1986 (vezi tabelul), două-cincimi din sporul scontat al capacităților urmînd să fie realizate de Brazilia.

Orientări în dezvoltarea economică

Tunisia: perspective industriale

EDIFICAREA unei economii moderne și diversificate prin valorificarea superioară a resurselor materiale și umane este obiectivul esențial urmărit prin planurile și programele de dezvoltare ale Tunisiei.

Actualul plan cincinal (1977—1981), care prevede un ritm mediu anual de creștere economică de 7,5%, are drept corolar dezvoltarea echilibrată a tuturor regiunilor țării prin realizarea unui complex program de industrializare, modernizarea sectorului agricol, executarea unor importante lucrări în domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, care să permită racordarea la circuitul economic național a unor zone mai îndepărtate, în special a celor din sudul țării. Investițiile urmează să crească în acest an cu aproximativ 17%, comparativ cu cele din 1977.

Cu o producție de aproximativ 3,3 mil. tone, care ar urma să atingă 10 mil. tone în 1981, Tunisia deține locul al doilea în rîndul principalilor producători de fosfați din Africa. De asemenea, Tunisia dispune de o importantă industrie de superfosfați concentrată la Sfax, Djebel Djelloud și Gabes și va spori capacitățile pentru producția de acid sulfuric și îngrășăminte. În ceea ce privește producția de petrol, creșterea ei va fi susținută de accelerarea ritmului de exploatare a zăcămintului de la Ashtard, recuperarea zăcămintelor din zona El Borma, intensificarea prospecțiunilor în zonele Yasmin, Byrsa și valorificarea zăcămintelor off-shore din zona golfului Gabes. A fost lansat, de asemenea, un complex program pentru valorificarea unor zăcăminte de gaze naturale. Producția minieră mai include încă și minereuri de fier, plumb, zinc și barită.

O dezvoltare tot mai puternică va cunoaște în perspectivă industria prelucrătoare, ramurile cele mai dinamice urmînd a fi industria chimică, industria textilă (a cărei producție va fi orientată tot mai mult spre export), industria materialelor de construcție. De asemenea, în metalurgie și în construcția de mașini vor fi extinse, respectiv create noi capacități de producție.

În agricultură — expusă fluctuațiilor climatice — se va realiza un vast program de lucrări hidrotehnice (în special construcții de baraje).

Activitatea productivă se reflectă în accelerarea ritmului exporturilor și diversificarea continuă a acestora. Efortul de industrializare se traduce, totodată, prin creșterea importurilor (îndeosebi echipamente industriale).

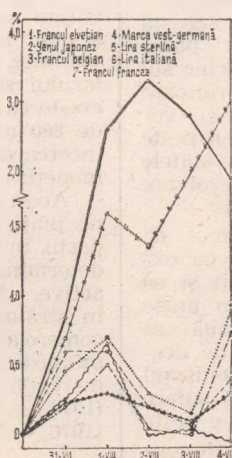
În acest context, relațiile economice dintre România și Tunisia au cunoscut în ultimii ani o continuă dezvoltare reflectînd, dorința comună de a extinde colaborarea reciproc avantajoasă în vederea accelerării progresului economic și social al ambelor țări.

M. M.

EVOLUȚII MONETARE

Dolarul S.U.A. a continuat să regreseze pe piețele valutare în raport cu restul valutilor occidentale și în săptămîna 31 VII — 4 VIII 1978. Ținuta slabă a monedei S.U.A. pe piețele de schimb a fost pusă pe seama mai ales a reactivării presiunilor inflaționiste în S.U.A., a nedefinirii programului energetic al administrației, precum și a perspectivei unei creșteri a șomajului.

Yenul japonez a înregistrat un nivel maxim al perioadei postbelice față de valuta americană, cotînd la 184,75 yeni pentru un dolar, cu 3,5% peste nivelul de referință anterior. La închidere, yenul a înregistrat un ușor recul, cotînd la circa 188,10 yeni/dolar, într-un climat marcat însă de opinia dominantă a celor care estimează o continuare a reprecierii sale față de restul valutilor occidentale. Francul elvețian a polarizat în acest interval atenția speculatorilor, fiind supus unor puternice presiuni „à la hausse”, care au determinat atingerea temporară a unui nivel de 1,6910 franci pentru un dolar. În aceste condiții, Banca Națională a Elveției a intervenit cumpărînd dolari (totalul intervențiilor sale din acest interval depășește un miliard de dolari), reușind să „forțeze” astfel revenirea monedei sale la un nivel de circa 1,7050 franci/dolar la închiderea perioadei. Marca vest-germană și francul belgian au înregistrat o reprecie mai accentuată în final, cotînd la circa 2,03 mărci

și 32 franci pentru un dolar, respectiv cu 0,75% și 0,9% peste închiderea de referință. Lira sterlină, după un început mai bun, a închis la circa 1,9295 dolari pentru o liră, iar lira italiană a înregistrat o revenire mai accentuată în final, cînd a cotat la circa 441,50 lire pentru un dolar. Francul francez a cotat la închidere la circa 4,3835 franci pentru un dolar, ușor sub nivelul de referință anterior.

Pe piața eurodepozitelor a continuat mișcarea de reducere a dobînzilor la perioadele de șase luni pentru eurodolarii S.U.A. (la circa 8,8125%) și eurofrancii elvețieni (la aproximativ 1,375%). Dobînzile la euromărcile vest-germane s-au menținut relativ constante la circa 3,9375%.

La licitația de aur organizată de F.M.I. în cursul acestei săptămîni aurul a fost adjudecat la un preț mediu de 203,28 dolari uncia. În ultima parte a intervalului prețului aurului a înregistrat un recul, ultimul fixing al săptămîinii fiind stabilit la 201,55 dolari uncia.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 31 VII—4 VIII, luîndu-se ca bază cursurile din 28 VII 1978

Republica Populară Chineză

DEZVOLTAREA COMPLEXĂ, ACCELERATĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

DEPUNÎND O MUNCĂ plină de abnegație, poporul chinez a reușit să asigure ritmuri susținute de dezvoltare a industriei, agriculturii și a altor ramuri ale economiei naționale. De pildă, în perioada 1966—1976, valoarea producției industriale a crescut — în medie anuală — cu peste 12 la sută, iar producția de cereale — cu peste 4,3 la sută. După cum se subliniază în documentele de stat și de partid, în ultimele două decenii în R. P. Chineză a fost creată o bază materială destul de solidă și s-a acumulat o bogată experiență — condiții prealabile necesare pentru accelerarea creșterii economice.

În raportul prezentat la prima Sesiune a celei de-a V-a Adunări Naționale a Reprezentanților Popolari din februarie-martie a.c., președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, Hua Kuo-fen aprecia că pentru „a transforma China într-o țară socialistă puternică și modernă pînă la sfîrșitul secolului, trebuie să acționăm și să luptăm în domeniile politic, economic, cultural, militar și diplomatic, dar, în ultimă instanță, dezvoltarea rapidă a economiei noastre socialiste este cea care are importanța hotărîtoare“.

În acest spirit sînt formulate principalele orientări, obiective și măsuri vizînd dezvoltarea tuturor ramurilor economiei R. P. Chineze în perioada planului decenal 1976—1985, care — prin amploarea transformărilor revoluționare pe care și le propune, precum și prin efortul general pe care îl reclamă — este asemuit în presa chineză unui „nou marș lung“, inspirat din eroicul marș de peste opt mii de kilometri efectuat de Armata roșie chineză în anul '30.

Pe parcursul acestei perioade de realizare a modernizării întregii vieți economice se distinge — prin complexitatea sarcinilor și a preocupărilor — prima etapă, care se va încheia în 1980 și care este marcată de eforturi susținute pentru consolidarea bazei tehnico-economice, pentru perfecționarea sistemului de organizare a activității economice, pentru definirea și punerea în aplicare a pirghiilor menite să asigure cointeresarea sporită a oamenilor muncii și creșterea nivelului de trai.

Potrivit aprecierilor oficiale chineze, depășirea prevederilor planului economic pe anul 1977, precum și realizările din prima jumătate a acestui an constituie premise valoroase pentru asigurarea avîntului neînterupt preconizat de documentele economice programatice. Astfel, creșteri de producție semnificative obținute la oțel, laminate din oțel, la fibre chimice, îngrășăminte artificiale ș.a., au determinat — în bună

măsură — majorarea valorii producției industriale globale a Chinei în prima jumătate a anului curent față de perioada corespunzătoare a anului trecut într-un ritm (+24%) cu mult superior mediei planificate pentru perioada decenală (+10%) și ritmului realizat anul trecut (+14%). În același interval de timp în domeniul transporturilor și al telecomunicațiilor a fost atinsă creșterea planificată pentru întregul an 1978.

CONSFĂTURILE la scară națională care au avut loc în cursul anilor 1977 și 1978, pe diferite sectoare ale economiei, au condus la elaborarea unor programe de măsuri menite să asigure un nou avînt al activității sectoarelor respective. Conferința națională pentru planificarea dezvoltării științei și tehnologiei (din martie a.c.) a lansat Planul național de dezvoltare a științei și tehnologiei în perioada 1978—1985, punînd pe baze noi, superioare, procesul modernizării economiei. Alte forumuri naționale recente au dezbătut și ele probleme de însemnătate primordială pentru asigurarea progresului economic în proporțiile și la exigențele calitative formulate de planul decenal.

Este vorba, în primul rînd, de Conferința națională în problemele construcțiilor capitale, care a stabilit măsurile imediate și de perspectivă necesare pentru realizarea unui volum de investiții în anii 1978—1985 superior celui îndeplinit în întreaga perioadă anterioară de existență a R. P. Chineze. Cele mai mari proiecte vizează regularizarea cursurilor Fluviului Galben și fluviului Iantzi, precum și lucrări de conservare a terenurilor agricole pe alte cursuri de apă interioare. În domeniul industrial, se prevede realizarea a 120 de mari obiective, acordîndu-se prioritate celor din domeniul producției de cărbune, de energie electrică și de combustibil lichid, precum și celor destinate majorării capacității de transport a economiei naționale.

După cum s-a arătat la prima Sesiune a celei de-a V-a Adunări Naționale a Reprezentanților Popolari, realizarea unui ritm alert de dezvoltare economică constituie nu numai o problemă pur economică, ci și o problemă politică de prim ordin, necesitînd în consecință antrenarea tuturor energiilor și resurselor țării. În acest context, întrecerea socialistă în muncă este apreciată ca o metodă de bază pentru stimularea inițiativei și capacității creatoare a maselor în vederea obținerii unor rezultate sporite în procesul de dezvoltare economică.

În ceea ce privește mecanismul conducerii economiei se acordă atenție întăririi rolului planificării unitare și

centralizate a întregii activități economice, în condițiile imbinării sale armonioase cu inițiativa organelor locale, ale dezvoltării acestora din urmă.

AMPLOAREA DEOSEBITĂ a prevederilor legate de dezvoltarea tuturor sectoarelor economice, cerințele unei largi aplicări a eucerilor revoluției tehnico-științifice în cele mai diferite domenii de activitate conferă, în mod obiectiv, un rol considerabil sporit relațiilor economice externe, menite să asigure într-o măsură mai mare decît în trecut aflat valorificarea în condiții de eficiență crescîndă a produselor naționale cît și completarea din import a resurselor materiale interne pentru dezvoltare. În acest sens, la Conferința națională pentru comerțul exterior, care a avut loc în 1977, s-a subliniat că politica de bîzuire pe forțele proprii în dezvoltarea economică nu înseamnă o politică a „porților închise“. Astfel, numărul statelor și teritoriilor cu care R. P. Chineză întreține relații economice a ajuns în anul 1977 la 160, iar prin creșterea cu 12 la sută a volumului total al schimburilor de mărfuri au fost depășite sarcinile prevăzute prin planul anual pentru acest sector de activitate.

Caracterizate printr-o dinamică susținută, care în cursul anului 1977 a depășit creșterea comerțului exterior total al R. P. Chineze, relațiile economice cu R. S. România fac progrese esențiale atît ca volum, cît și pe linia conținutului și formelor de conlucrare.

În baza documentelor semnate pentru anul 1978, România livrează țării partenerului utilaje și instalații petroliere, autotamioane, locomotive diesel-electrice magistrale și miniere, calculatoare electronice, rulmenți, țevi laminate și cabluri din oțel, aluminiu, produse chimice și din lemn etc. Un nomenclator bogat înregistrează și importurile românești din R. P. Chineză, cuprinzînd: mașini-unelte și prese, mașini pentru prelucrarea metalelor, instrumente și aparate medicale, cocs, laminate din oțel, metale neferoase, feroaliaje, diverse produse chimice, cauciuc natural, produse textile și agro-alimentare, alte bunuri de larg consum.

Cu prilejul vizitei întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în R. P. Chineză în luna mai a.c., au fost semnate o serie de importante documente de conlucrare, între care se detașează Acordul între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză privind colaborarea economică și tehnică pe termen lung. După cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la conferința de presă ținută cu ocazia vizitei de prietenie, semnarea acestui acord „demonstrează cu putere dorința comună de a ridica relațiile româno-chineze pe o treaptă superioară“.

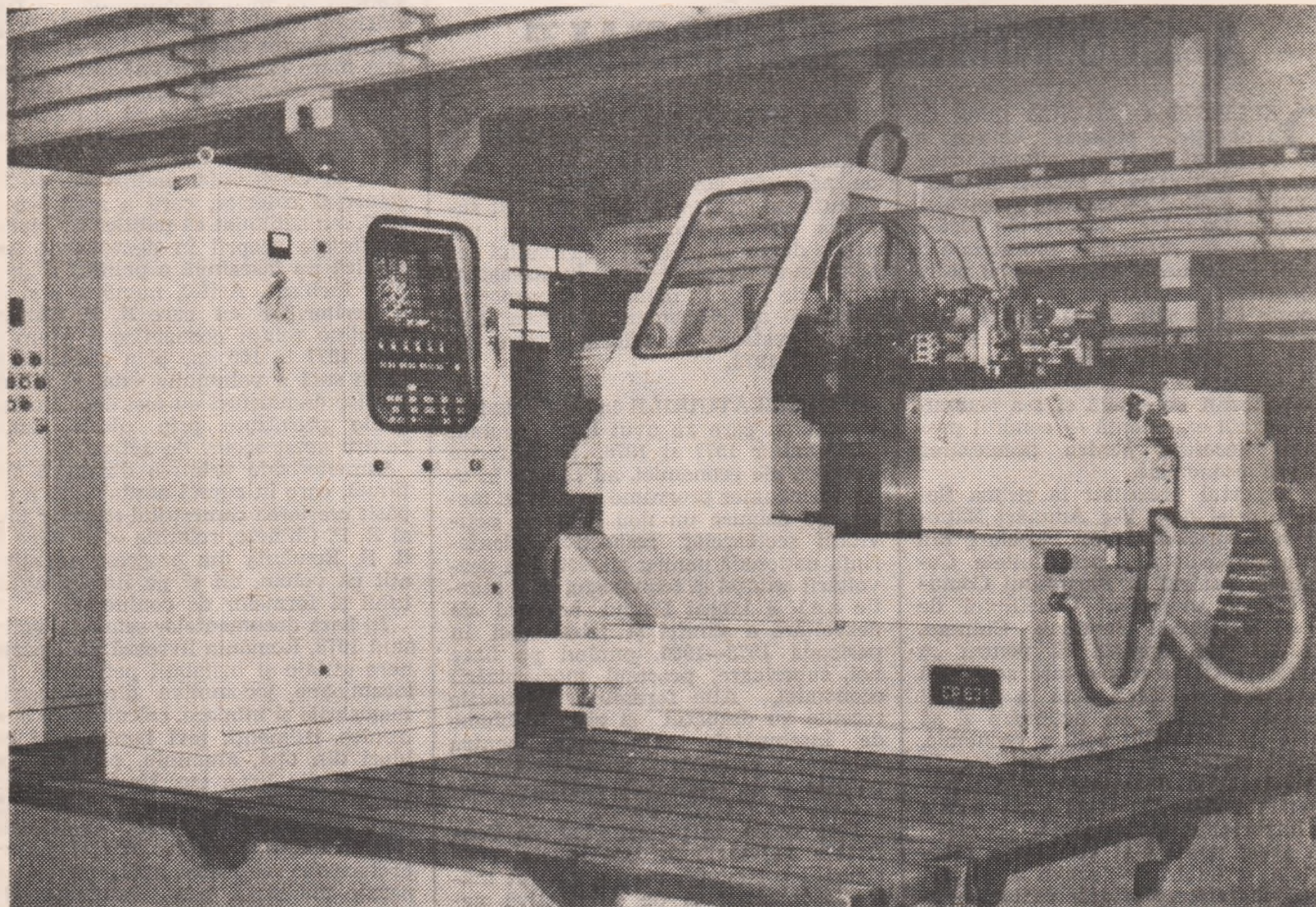
Apropiata vizită pe care tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, o va efectua în România va constitui prilejul unei noi întâlniri, la nivel înalt, între conducătorii celor două țări și va imprimă un nou impuls dezvoltării relațiilor prietenești, de colaborare și cooperare reciproc avantajoasă între popoarele român și chinez.

Alexandrina POPA

Institutul de economie mondială

MACHINOEXPORT

STRUNG REVOLVER AUTOMAT CU COMANDĂ PROGRAM SR 631

- Timp extrem de scurt de montare și programare a strungului ;
- Exploatarea eficientă a strungului la prelucrarea pieselor mici și mijlocii ;
- Mișcarea rapidă a suportilor, în toate direcțiile ;
- Strungul este comod în exploatare ;
- Construcție robustă și compactă

● Diametrul maxim al barelor, mm	63
● Diametrul maxim peste suportul transversal, mm	220
● Rotațiile axului, rot/min	40-2000
● Puterea motorului principal, kW	13
● Greutate, kg	3 900

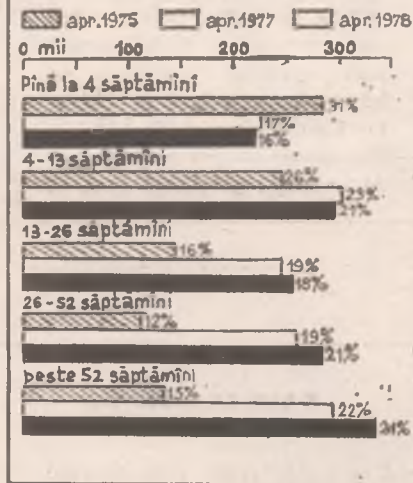

EXPORTATOR :
v/o Machinoexport
str. Aksakova, 5
Sofia, R. P. Bulgaria
telefon : 88 53 21
telex : 022 425
Telegrame : Machinexport-Sofia

Incidența șomajului

CUANTIFICAREA curentă a șomajului din țările capitaliste în cifre absolute are darul de a releva proporțiile luate de acest fenomen în ultimii ani, menținerea sa preocupantă la nivelul ridicat. Totodată, ea oferă o expresie cantitativă a dimensiunii umane a fenomenului, mai ales dacă se ține seama că cifrele respective înseamnă tot atâtea familii afectate de șomaj. Dar laturi importante ale incidenței șomajului nu pot fi desprinse din cifrele absolute. Una din ele este durata perioadelor de șomaj, a cărei prelungire constituie una din expresiile pregnante ale tendințelor spre stagnarea producției și reducerea capacității economiei țărilor occidentale de a absorbi sporul populației apte de muncă. Graficul, întocmit pe baza cifrelor pentru Anglia pe ultimii trei ani, scoate în evidență reducerea ponderii, în numărul total al șomerilor, a celor cu perioade de șomaj de până la 13 săptămâni și creșterea semnificativă a ponderii celor cu durate mai mari. „Șomajul, scrie *The Economist* după care reproducem graficul, este de două ori

Numărul șomerilor după durata perioadelor de șomaj

mai ridicat decît acum zece ani, dar numărul celor care formează nucleul ireductibil al șomajului a sporit de patru ori“.

Consumul mondial de metale

O PROGNOZĂ elaborată anul trecut de specialiști de la Universitatea din Pennsylvania (S.U.A.) asupra evoluției consumului mondial la principalele minereuri și metale pînă în anul 2000 ajunge, în esență, la estimatii inferioare celor stabilite în 1973 de experți ai National Commission on Material Policy. Se precizează, totuși, că — excepțind cositorul — la principalele materiale și minereuri (vezi tabelul) con-

sumul din anul 2000 va depăși de peste două ori nivelul mediu din anii 1971—1975, iar la aluminiu — chiar de trei ori. Prognoza este elaborată în funcție de evoluția produsului național brut al fiecărei țări, considerîndu-se că, în cazul creșterii rapide a acestuia, mai întii are loc mărirea consumului pe o unitate de P.N.B., iar apoi intervine scăderea sa. Pe această bază se apreciază că în țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină consumul respectiv va cunoaște — pînă în anul 2000 — o expansiune mai rapidă decît în S.U.A., Japonia sau țările vest-europene.

Metale și minereuri	U.M.	Media pe 1971—75	1985	2000
Oțel (lingouri)	mil. t	642	896	1315
Minereu de fier	„ „	432	615	919
Minereu de mangan	„ „	20,3	30,2	46,1
Aluminiu primar	„ „	12,2	20,6	36,5
Minereu de crom	„ „	6,9	10,3	16,0
Cupru rafinat	„ „	7,9	11,3	16,8
Zinc	„ „	5,5	8,3	12,0
Nichel	mil. t	618	905	1314
Cositor	„ „	232	301	393
Wolfram	„ „	40,2	60,2	92,6
Cobalt	„ „	23,4	36,6	57,5
Platină	tone	117,5	272,2	436,3

Sursa : „World Demand for Raw Materials in 1985 and 2000“, 1977.

O resursa subutilizată

DATELE STATISTICE evidențiază că populația mondială a crescut de la 2,5 miliarde persoane în 1950 la 3 miliarde în 1960 și la 4 miliarde în 1975. În proporție de cinci-șesimi această creștere a avut loc în țările în curs de dezvoltare, a căror populație și-a sporit ponderea în ansamblul celei mondiale de la 67,4% în 1960 la 71,6% în 1975.

Revista iugoslavă *Revue de politique internationale*, care publică datele de mai sus, semnaleză faptul că în pre-

zent efectivul forței de muncă din țările în curs de dezvoltare sporește de două ori mai repede decît în țările industrializate. Or, se apreciază că din cele circa 700 milioane de persoane, cît însumează forța de muncă din țările nesocialiste în curs de dezvoltare, aproximativ 40% sînt șomeri sau persoane a căror capacitate de muncă este subutilizată. Ca atare, șomajul a devenit una din cele mai acute probleme ale țărilor în curs de dezvoltare, arată revista, subliniind că problema nu poate fi rezolvată decît pe calea unei intense dezvoltări a economiei țărilor respective.

Valențele innoirii rapide a producției

O COMISIE INTERNAȚIONALĂ DE EXPERTI a elaborat un studiu asupra duratei realizării (pînă la lansarea pe piață) a produselor noi în șase țări capitaliste : S.U.A., Franța, R.F.G., Anglia, Japonia și Canada. Avînd la bază analiza unui număr de 500 de produse noi considerate ca cele mai reprezentative din ceea ce s-a realizat în acest domeniu în țările respective în perioada 1953—1973, studiul în cauză a pornit de la premisa că timpul care se scurge de la începerea elaborării ideii și pînă la inaugurarea desfacerii pe piață a noului produs constituie un factor, un criteriu de comparare a eficienței activității întreprinderilor, ramurilor industriale și chiar a economiilor naționale pe linia innoirii producției. Se apreciază că durata realizării produselor noi este strîns dependentă (în sensul reducerii sale) de nivelul tehnico-științific și intensitatea activității de innoire, care — la rîndul lor — condiționează capacitatea de concurență pe piețele de desfacere.

Analiza a evidențiat, de asemenea, că durata realizării produselor noi este invers proporțională cu cantitatea surselor de informații tehnico-științifice, utilizate în acest scop. Se consideră că firmele mari și mijlocii sînt mai avansate în acest sens deoarece au posibilitatea să îmbine datele tehnico-științifice proprii (relative la elaborarea unui produs nou) cu cele provenite din sursele externe de informare.

Ungaria : accent pe modernizarea producției

CU OCAZIA aniversării a trei decenii de la naționalizarea întreprinderilor industriale în Ungaria (25 martie 1948), presa ungară de specialitate făcea examenul drumului parcurs de industria națională pînă la nivelul actual de dezvoltare, cînd ea contribuie (în 1977) cu 46,8% la formarea venitului național și cu peste 90% la exporturi.

Industrializarea socialistă a început sub semnul dezvoltării prioritare a industriei grele; de la sfîrșitul deceniului al șaselea pe primul plan s-a situat expansiunea industriei chimice, iar în deceniul al șaptelea în centrul atenției s-a plasat dezvoltarea unor subramuri moderne ale construcțiilor de mașini — producția de echipament pentru telecomunicații, de tehnică a vidului și de instrumente de măsurat.

Începînd cu a doua jumătate a deceniului al șaptelea se profilează o nouă etapă în dezvoltarea industriei ungare, exprimată printr-o creștere mai susținută a productivității muncii, în condițiile unui ritm lent de extindere a activităților ocupate în această ramură. Se apreciază că, totodată, are loc un proces viu de innoire, de modernizare a industriei ungare, exprimat prin extinderea mai rapidă a echipamentului tehnic al întreprinderilor decît a fondurilor fixe în general, datorită faptului că cea mai mare parte a investițiilor nu mai este orientată în construcții, ci în mașini și instalații moderne.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

SUMARUL NR. 32 D.N. 11 AUGUST 1973

ROMANIA - PREZENTĂ ACTIVA IN DEZBATEREA MARILOR PROBLEME ALE LUMII CONTEMPORANE

- Contribuții remarcabile la dezvoltarea gândirii revoluționare, universale (Dan Popescu) 1
- Imperativele instaurării unei politici noi menite să asigure o evoluție democratică și echitabilă în relațiile internaționale (Nicolae Chilie) 3
- Democrația reală, un element fundamental al dezvoltării sociale (prof. dr. Sergiu Tămaș) 5
- Umanism — participare — democrație, un spațiu central de confruntare ideologică (Ioniță Olteanu) 7

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Opțiuni în politica P.C.R. pentru crearea unei economii moderne, avansate
- Mutațiile în consumul populației — expresie a îmbunătățirii vieții oamenilor muncii (conf. dr. Dumitru Pugna) 10
- O componentă de bază a strategiei creșterii economice — ridicarea eficienței cheltuirii resurselor materiale (lector univ. Vasile Zaharia) 13
- Prin folosirea cu indici superiori a utilajelor, producție fizică și netă peste plan (I. Tăranu) 15
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar
- Gospodărirea rațională a fondurilor materiale și bănești — sarcină prioritară în condițiile auto-gestiunii (Emil Cioflan) 17
- Cooperarea interuzinală și creșterea eficienței economice (I) (V. Boescu, L. Țintea) 19

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Tribuna „R. E.”. Generalizarea experienței înaintate. Analiza morfologică, o valoroasă și eficientă metoda de proiectare a produselor noi (Mihai Berinde) 21

TECRII - IDEI

- Procesul circular activ. Introducerea în circuitul economic a resurselor secundare și a deșeurilor (I) (conf. dr. Mihail Epuran, ec. Anca Aurel) 23
- Școli ● curente ● economiști. Criza structurală a capitalismului și criza în gândirea economică (I) (Silviu Cerna) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Perturbațiile pe piețele valutare occidentale — expresie a contradicțiilor dintre țările capitaliste (I) (dr. Costin Kirîțescu) 27
- Tendințe-conjuncturi 28
- Republica Populară Chineză. Dezvoltarea complexă, accelerată a economiei naționale (Alexandrina Popa) 29
- Mondorama 31

IN SUPPLEMENTUL NUMARULUI: ● Relații financiar-valutare și comerciale internaționale ● Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- A remarkable contribution toward the development of revolutionary, universal thinking (Dan Popescu) 1
- Imperative requirements of setting up a new policy called upon to ensure a democratic and equitable evolution in international relations (Nicolae Chilie) 3
- Humanism — participation — democracy: a central area of

- ideological confrontations (Ioniță Olteanu) 5
- Real democracy, a basic feature of social development (Prof. Dr. Sergiu Tămaș) 7
- The mutations in consumption, an expression of the better life of the people (Reader Dr. Dumitru Pugna) 10
- The perturbations on Western exchange markets, an expression of contradictions between the capitalist countries (I) (Dr. Costin Kirîțescu) 27

DANS LE NUMERO

- Une contribution remarquable au développement de la pensée révolutionnaire, universelle (Dan Popescu) 1
- Impératifs de l'institution d'une nouvelle politique appelée à assurer une évolution démocratique et équitable des rapports internationaux (Nicolae Chilie) 3
- Humanisme — participation — démocratie: un espace central de confrontation idéologique (Ioniță Olteanu) 5

- La démocratie réelle, élément fondamental du développement social (prof. dr. Sergiu Tămaș) 7
- Les mutations de la consommation, expression de l'amélioration de la vie du peuple maître de conférences dr. Dumitru Pugna) 10
- Les perturbations sur les marchés d'échanges occidentaux — expression des contradictions entre les pays capitalistes (I) (dr. Costin Kirîțescu) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Важный вклад в развитие революционного, универсального мышления (Дан Попеску) 1
- Настоятельные требования установления новой политики, призванной обеспечить развертывание демократических и справедливых международных отношений (Николае Чилле) 3
- Гуманизм — участие — демократия, центральная область идеологической конфронтации (Ионица Олтиану) 5

- Реальная демократия, коренная составная часть общественного развития (проф. др. Серджиу Тэмаș) 7
- Существенные изменения в области потребления населением — выражение улучшения жизни трудящихся (доц. др. Д. Пугна) 10
- Perturbации на западных валютных рынках — выражение противоречий между капиталистическими странами (I) (др. Костин Кириțеску) 27

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71131 București, telefon 12 13 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.30/52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

PENTRU TURISȚII AUTOMOBILIȘTI CARE CĂLĂTORESC ÎN STRĂINĂȚĂ

STIMAȚI AUTOMOBILIȘTI,

Cu prilejul călătoriei dv. în străinătate cu autoturismele proprii — ca o măsură utilă de prevedere — vă recomandăm să încheiați la Administrația Asigurărilor de Stat, cu plata primelor de asigurare în lei :

● Asigurarea de răspundere civilă auto, care acoperă pagubele produse din vina dv. altor persoane, ca urmare a unui accident de circulație. Este de reținut faptul că aproape în toate țările Europei asigurarea de răspundere civilă este obligatorie, așa încît, dacă nu încheiați în țară o asemenea asigurare cu valabilitate în străinătate, veți fi obligați să plătiți prima în valuta țării în care călătoriți.

● Asigurarea pentru avarii auto-casco, care acoperă pagubele produse — în diverse situații — la propriul autoturism.

Asigurările se pot încheia pe durata de o lună, precum și pe perioade de 15 zile sau de 10 zile. La încheierea asigurărilor sus-menționate vi se eliberează, pe lângă contractul de asigurare, și un document internațional de asigurare, în funcție de țările vizitate. În baza asigurării de răspundere civilă auto, în cazurile în care ați provocat pagube altor persoane prin accidente auto, biroul asigurătorilor de autovehicule din țara respectivă vă acordă asistența necesară, în sensul că achită, în valută, persoanelor pătubite din vina dv., despăgubirile datorate pentru pagubele produse ca urmare a vătămării corporale sau decedului persoanelor și avarierii ori distrugerii bunurilor acestora.

În baza asigurării pentru avarii auto-casco, în cazurile de pagube produse la propriul autoturism din riscurile asigurate organizația de asigurare din țara respectivă sau, după caz, ADAS, vă acordă asistența necesară, în sensul că efectuează :

— plata, în valută, a reparațiilor efectuate autoturismului dv. în străinătate, pentru a-l repune în circulație, inclusiv a cheltuielilor de transport la atelierul de reparații cel mai apropiat de locul accidentului, dacă autoturismul nu poate fi deplasat prin forță proprie ;

— plata, în valută, a cheltuielilor de transport (la nivelul costului prevăzut pentru avion — clasa turist) pentru persoanele care au efectuat voiajul cu autoturismul asigurat, dacă în urma accidentului autoturismul nu mai poate fi deplasat prin forță proprie, inclusiv plata cheltuielilor de transport al acestuia în țara noastră ;

— plata, în lei, a costului reparațiilor autoturismului în țară, atît pentru avarierile produse în străinătate și nereparate, cît și pentru avarierile produse pe teritoriul țării noastre, în anumite intervale de timp (specificate în condițiile de asigurare), înainte de ieșirea și după intrarea în țară, în perioada de valabilitate a asigurării.

În situațiile în care ați achitat, în străinătate personal, în valută, unele cheltuieli de natura celor de mai sus, ADAS vă restituie costul prevăzut în actele de cheltuieli prezentate (facturi, bonuri etc.), transformat în lei la cursurile oficiale în vigoare.

În caz că ați fost angajat într-un accident de circulație, aveți obligația :

● Să înștiințați imediat organele poliției (miliției) sau alte organe de cercetare, cele mai apropiate de locul producerii accidentului, cerînd întocmirea de acte cu privire la cauzele și împrejurările accidentului și la pagubele provocate.

● Să luați măsuri pentru limitarea pagubelor.

● Să înștiințați, neîntirziat, despre producerea accidentului, biroul asigurătorilor de autovehicule (în asigurarea de răspundere civilă auto) sau organizația de asigurare (în asigurarea pentru avarii auto-casco), din țara în care s-a produs accidentul, menționate în documentul internațional de asigurare, precum și Administrația centrală a Asigurărilor de Stat.

În situațiile în care organele de cercetare nu s-au prezentat la locul accidentului sau, cu toate că s-au prezentat, nu au încheiat și actul constatator, este indicat să întocmiți și să semnați, împreună cu conducătorii celorlalte autovehicule angajate în accident, un document din care să rezulte — după caz — datele referitoare la :

— data, locul, cauzele și împrejurările producerii accidentului ;

— numărul de circulație și indicativul țărilor în care sînt înmatriculate autovehiculele angajate în accident ;

— numele și adresa deținătorilor (conducătorilor) acestor autovehicule ;

— persoana răspunzătoare de producerea accidentului ;

— pagubele produse, cu menționarea bunurilor, pieselor sau subansamblelor autovehiculelor avariate, a persoanelor vătămăte și a pretențiilor bănești formulate de persoanele pătubite (adresa acestora) ;

— numele și adresa eventualilor martori ;

— felul și numărul documentului de asigurare deținut de persoana răspunzătoare de producerea accidentului, perioada în care acesta validează, organizația de asigurare care l-a emis.

De asemenea, vă recomandăm să efectuați, dacă este posibil, fotografierea părților avariate sau distruse la autovehicule, la locul producerii accidentului.

Primele lunare de asigurare ce le plătiți sînt stabilite în funcție de țările vizitate :

— la asigurarea de răspundere civilă, 170 lei sau 430 lei ;

— la asigurarea pentru avarii auto-casco, între 235 lei și 725 lei, la autoturisme cu o capacitate cilindrică de pînă la 1 470 cm³.

La asigurările ce se încheie pe durate de 15 zile și, respectiv, de 10 zile, primele de asigurare lunare se reduc cu 40% și, respectiv, cu 50%.

În asigurarea de răspundere civilă sau pentru avarii auto-casco, încheiată cu valabilitate în străinătate, pot fi incluse și cazurile în care autovehiculul este condus de alte persoane decît asiguratul sau rude ale acestuia, plătindu-se suplimentar 10% din prima aferentă asigurării respective. De asemenea, în schimbul unei plăți suplimentare de 20% din prima de asigurare prevăzută la asigurarea de avarii auto-casco, poate fi inclusă și asigurarea autovehiculului pentru furt. În acest caz, în asigurare sînt cuprinse furtul autovehiculului, al unor părți componente sau piese ale acestuia, precum și pagubele de orice fel produse autovehiculului ca urmare a furtului sau tentativei de furt al acestuia, al unor părți componente sau piese ale autovehiculului ori al unor accesorii montate la autovehicul.

Pentru relații suplimentare și încheierea asigurărilor, adresați-vă responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unități ADAS.

- UNDE GĂSIȚI MODELE ADECVATE VIRSTEI VOASTRE ?
- UNDE GĂSIȚI CELE MAI MODERNE PIESE VESTIMENTARE ?
- UNDE GĂSIȚI CELE MAI ELEGANTE TRICOTAJE ?
- UNDE GĂSIȚI CELE MAI COMODE ARTICOLE DE INCALȚĂMÎNTE ?
- UNDE GĂSIȚI CELE MAI FRUMOASE ARTICOLE DE PLAJĂ ?
- UNDE GĂSIȚI CELE MAI UȘOARE ARTICOLE DE LENJERIE ?
- UNDE GĂSIȚI... răspunsul pentru aceste întrebări și pentru celelalte legate de garderoba tinerilor ?

LA MAGAZINUL „TINERETULUI“

Unde găsiți „MAGAZINUL TINERETULUI“
Pe Călea Dorobanți nr. 135.

În fiecare zi — în afară de duminică — între orele 10—20, preferințele dumneavoastră vestimentare vă sînt satisfăcute prompt, amabil și ireproșabil de personalul tînăr al celui mai tînăr magazin, singurul de acest gen din țară, din rețeaua magazinelor comerțului de stat.